

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főszerkesztő
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

Tisztelettel kérjük azon vidéki előfizetőinket,
kiknek előfizetése április elsején lejárt, hogy előfizetésüket minél előbb sziveskedjenek megújítani,
nehogy a lap küldése fennakadást szenvedjen.

A politizáló bíróság.

Budapest, április 3.

Politikai pörök tárgyalta ma újabb a magyar bíróság, régi, elsárgult aktákat, amelyek már igen rég várják az elintézését. A Khuen-féle tintatartó-affért tárgyalta kerek háromszöndei vizsgálat után a budapesti törvényszék és a Lukács-Désy-ügyet tárgyalta csaknem egy esztendőre visszanyúló előzmények után a budapesti tábla.

A két pör tulajdonképpen semmiféle összefüggésben sincsen egymással. Sem a vádlók, sem a vádlottak, sem a vádbeli cselekmény nem azonosak és a két pör között a legtávolabbról sem volna olyan közös érintkezési pont felfedezhető, hogy a kettőről együttesen és egyazon órában lehessen beszélni, ha a budapesti királyi főügyészség mesterségesen nem gondoskodott volna egy ilyen érintkezési pont létrehozásáról, amivel azután nekünk is mód adatik a két ügy tárgyalását együttes kritika tárgyává tethetni.

A budapesti főügyészség ugyanis ma terjedelmes átiratot intézett a budapesti királyi táblához, mely a Lukács-Désy ügyet tárgyalta másodfokon és ebben az átiratában arra figyelmeztette a táblát, hogy ez ügyben semmiféle új bizonyítást ne engedjen meg, mert az politikai ügy és mint ilyen, res-judicata, amennyiben arról a legfőbb politikai fórumok: a képviselőház és főrendiház túlnyomó többsége nyílt szavazással elmondották már a maguk álláspontját. Ha tehát a tábla, mint másodfoku bíróság, mégis belemenne a további bizonyításba és Désy Zoltánt, a „vádlatot” netán felmentené, akkor ezzel összekötésbe kerülne a törvényhozás két házával, amelynek többsége a „vádlatot” elítélte.

Elteltek attól a vaskos jogi nonsensztől, amit a főügyészség átirata magában foglal, sietünk megállapítani, hogy akkor, amikor a főügyészség óvja a politizálástól a táblát, akkor ő magának esik bele nyakig a politikába és egyúttal egy olyan súlyos következtetésbe is, ami mindenre válhatik, csak az ő diszére nem.

Mert ha a másodfoku bíróság — a főügyészség véleménye szerint — nem jó a politizálásra, akkor miért jó arra az elsőfoku? Miért szabad arról a budapesti törvényszéken tárgyalni, miért szabad itt bizonyítani és miért szabad itt az ügyészségnek a vádat képviselni, amikor ez is tisztára politikai ügy és — az ügyészség fentebbi jogi okoskodása alapján — nemkülönben

res-judicata, mint a kifogásolt Lukács-Désy-per?

Hiszen a Khuen-féle tintatartó-afférről is ítéltek már a legmagasabb politikai fórumok. Rosszalását fejezte ki fölötté annakidején a képviselőház többsége és elítélte azt 1910-ben a választásokon maga a nemzet, amelynek magasabb politikai fórum igazán nem képzelhető. Mégis miért tárgyalja akkor ezt a pört bíróság?

Erre azonban hiába keresünk feleletet a főügyészségnek képtelen jogi okoskodással megfogalmazott átiratában, mert ott azt nem fogjuk megtalálni. De igenis megfelelnek erre a kérdésre maguk a tények, amelyeket nem lehet eltagadni, sem tetszésszerűleg megváltoztatni. A tények pedig itt azt mutatják, hogy a bíróság, bármennyire is tiltakozik a politizálás gyanúja ellen, nyakig ül benne a kormánypolitikában és ő az az ártatlan áldozat, amelynek el kell viselnie minden ódiomot a Lukács László bűnösségéért, Khuen ki nem elégitett boszúvágyáért és az egész munkapárti rendszer lelkiismeretlenségeiért.

Igen, Lukács és a munkapárti rendszer feláldozta a saját bűnhalmazata fedezésére a magyar bíróság tekintélyét és a saját képére formálta át az egész jogszolgáltatást, amely pedig utolsó védője volt ebben az országban a megközelíthető és elképzelhető igazságnak. Az a tojástáncz, amelyet ma

Az izombolond.

Irta: Abádi Imre.

(Utánnyomás tilos.)

A munkája fölé görnyedve, széles, edzett vállaihoz képest aránytalanul kicsi, kopaszra nyírott gladiator fejét lehorgasztotta és bosszusan, tehetetlenül, visszafojtott dühvel hallgatta főnökét, egy fúrge, alacsony, vézna kis embert, aki zsebredugott kézzel, kidüllesztett hassal állt a háta mögött és kiabált, veszekedett:

— Azt kérdezem öntől: hivatalnok-e ön, vagy pedig díjbirkózó? Tessék választani a két pálya közül, tessék választani! Mert azt nem tűrhetem, hogy ön, mikor hivatalbeli kötelességének kellene eleget tennie, birkózóversenyekre utazzék! . . .

Viktor, az izmos, hatalmas atléta, nem felelt; mint egy félénk, sarokbaszorult ebekke, gyáván meghunyászkodott; pislogott jobbra, balra: viszi-e már az ördög ezt a paprikajanosit, akit fél kézzel összemorzolt volna, akit állandóan gunyolt, de félt tőle és mindig a legmélyebb elfoglaltságot rögönözte, valahányszor ez a „békálábú” az orra hegyére eresztett szemüvege fölött bepillantott, vajjon dolgoznak-e. Viktor csak pislogott, a főnöke rikoltott mögötte, de mihelyt becsapta az ajtót, Viktor föllélegzett, néhány perc múlva pedig már el is felelte az egészét, földerült és beszélni kezdett a

tegnapi versenyről, annak epizódjairól. Mert Viktor minden atletikai versenyen megjelent, vagy úgy, mint szereplő, vagy úgy, mint közönség.

Még egészen fiatal, gyerkőcziák korában került valami sportegyletbe és itt az izomfejlesztés megátalkodott fanatikusa lett belőle. Minden idejét, minden gondolatát a sportnak szentelte; ismerte a sportklubok tagjait és elnökeit; részt vett minden torna-versenyen; emelt súlyokat és dobott súlyokat, ugrott magasat és távolságot, futott síkot és gátat, mászott kötélben, rugott labdát, uszott, evezett, birkózott és gyalogolt szorgalmasan. Eljárt a cirkusokba, hogy lássa és élvezze a díjbirkózásokat. Személyesen ismerte az összes budapesti birkózó-bajnokokat, de nemcsak a pestieket, hanem a többi világvárosokéit is, sőt a sportnemnek maga is szenvedélyes művelője lévén, odáig ment a birkózók iránti tiszteletben és rajongásban, hogy még a portait-ikat is megszerezte, lehetőleg persze a váll-, mell- és karizmokkal szabadon fotografált portaitokat, ha azonban eredeti fényképhez nem juthatott, megelégedett a külföldi sport-folyóiratokból kivagdalt fotografiaiakkal is, melyeket aztán maga kasirozott fehér kartonlapokra és így óriási gyűjteményre tett szert, melyet féltve őrzött és mikor csak tehetett, előszedte az egészet, gyönyörködött az izmok plasztikájában, mindig újabb és újabb szépségeket fedezett fel bennük; elnézte őket hosszasan, annyira gondolat, annyi szeretettel és áhitattal, ahogyan tán

még a halhatatlanok albumában se lapozgatna az ember.

Viktornak egy gondja volt csak: rendíthetetlen pontossággal ápolni és fejleszteni az izmait, egyetlen célja, álma pedig az, hogy rikordot javítson minden vonalon. Maga a testedzés más határozott, tudatos cél nem szolgált nála. Igaz ugyan, hogy állandóan tüntetett az egészségével, virtuskodott, nagy hidegben is könnyen öltözködött, kinevette és hecezelte fázékonyabb kollegáit, kérkedett a szívósságával, a munkában való kitartásával, de tultengő sportszenvedélye sokkal egyoldalubbá tette, sokkal jobban elvakította, semhogy ráeszmélhetett volna arra, hogy a kultúrember érvényesülési és létföntartási harcában éppenséggel nem a kar-, láb- és nyakizom fejlettségé a döntő szerep, hanem elsősorban a tudásé, az ismeretbeli és lelki gazdagságé, szóval az intelligenciáé. Mert ő csak a sportnak élt, a sport teljesen betöltötte. Minden örömet, minden élvezetet és szórakozását, minden vágyát és ambícióját ez az egy szó fejezte ki: sport, annyira, hogy még az asszonyokkal se igen törődött, sőt még az előmenetelét is tönkretette. A sporttal szemben, a sport érdeklődési körén túl, a kultúra minden egyéb megnyilvánulása eltorpult, megsemmisült előtte. Minden gondolat és minden szépség, amit a modern embernek a művészet, az irodalom és a zene csak nyújthat, idegen volt előtte, teljesen süket és érzéketlen maradt iránta. Könnyelműen, egy kézl-gyintéssel intézett el mindent, ami-

a főügyészségek a táblán a bizonyítás megakadályozásáért és ugyanakkor törvényszéken a bizonyítás keresztülviteléért el kellett járnia, a legoklatásabb dokumentumai ennek. Több bizonyíték itt nem is kell, csak a mai főügyészségi átirat. Ez világosabban beszél mindennél. Ennél már többet a bírósági ítélet sem mondhat. Mirevaló is volna! Hiszen Lukács és Khuen már ítélték és a vádlottak kivétel nélkül elmarasztaltattak! . . .

Változatlan helyzet.

— Harez a törvényhatóságokban. —

Fegyverben áll már Tisza őrsége.

A politika hírei. —

Budapest, április 3.

A mai nap a politikai pörök napja volt és a bírósági tárgyalások foglalták le maguknak a közvélemény érdeklődését. A bíróság kötelessége vesszót futni Lukács helyett, aki maga egyelőre megelégedte már a vesszőfutást és pihen. Az ellenzék éppen nem foglalják le a politikai pörök tárgyalásai, amelyeket a miniszterelnök a parlamenti szünet tartamára tartogatott, hogy ezekkel az ellenzék akcióképességét megkösse, — hanem az ellenzék igen erős agiátezióra készül és pedig a törvényhatóságokban, amelyeknek közgyűlésein egyre-másra fogja beadni a bizalmatlansági indítványokat a kormány ellen.

Már eddig három törvényhatóság szavazott bizalmatlanságot Lukácsnak és Tiszának, legközelebb azonban már igen tetemes lesz az ilyen szavazatok száma. Az ellenzék reméli, hogy Déry Zoltán beigazolt vádjainak szellőztetésével a törvényhatóságok többségét megnyeri magának és ezeknek szavával mégis csak távozásra kényszerítheti azt a kormányt, mely a politikai bűnök elkövetésében minden szemérmét és tartózkodást félretett.

A politika mai eseményeiről híreink itt következnek:

hez a testedzés szempontjából hozzászólni nem lehetett és ez a szempont némaságra kárhoztatta őt mindig, valahányszor olyan társaságba került, ahol sportemberek nem voltak. Egyoldalúsága azonban a legszomorúbban, a legvégzetesebben nyilvánult hivatalbeli teendőiben, mert, bár a rudmagasugrás rikordját négy centiméterrel megjavította, bár a football minden fortélyát értette, bár roppant súlyokat lendített, bár a karizmai félelmetesen fejlődtek: — egy levelet, a sablontól csak egy kissé is elütő levelet, nem volt képes megfogalmazni, de még másolni se tudott helyesírási hiba nélkül. Gyakran igen fontos ügydarabokat rontott el a tudatlanságával. Egy ilyen alkalommal főnöke már nem fékezhetette magát dühében és kifakadt:

— Menjen zsákot hordani, ereje van hozzá elég!

Viktor megszegeylenülve hajtotta le kopasz gladiátor fejét, ott ült óriási mihaszna izmaival és látni kellett, hogy a lenézett, kessűfolt, „vézna“ emberek napról-napra tul tesznek rajta szellemi, értelmi, ismeretbeli fölényükkel. De amennyire háttérbe szorult Viktor a hivatalában, úgy uralkodott és diktált odabaza. Tultengő szenvedélyét, ostoba, tulzó rajongását átplántálta a családjába, beléjük szuggerálta a testedzés üdvös, esdálatos hatását és ezt élő példával, önmagán bizonyította. Ilyenkor hosszadalmasan magyarázta saját edzetségének történetét, emlékeztetvén családját arra az időre, mikor

Tisza felgyógyult.

Tisza István gróf a képviselőház elnöke, a kiállt operáció után már teljesen jól érzi magát. Mindkét szemét használhatja és ma már kiment az utcára és hosszabb sétát tett. A nemzeti munkapárton természetesen ma este nagy önömmel hallották Sándor Jánostól, Tisza sógorától azt a hírt, hogy gróf Tisza István felgyógyula és ma már kísért.

Az áprilisi ünnep tréfája.

Márczius 15-ike eddig a népszabadság és a 48-iki törvényalkotások ünnepe volt, amit azonban a bécsi udvar — merő kiesinyességéből — mindmáig nem ismert el és nem engedett törvénybe iktattatni. Ellenben márczius 15-ike helyett még a régi szabadelvűpárti rezsim alatt nemzeti ünneppé törvényesítette április 11-ét, hogy majd ez a nap legyen a 48-iki törvényjavaslatok ünnepnapja és ezt lobogózza, ezt díszítse fel a magyar nemzet.

Az új ünnep azonban nem vált be, mert a nemzet továbbra is márczius 15-ét ünnepelte és április 11-ike megbukott. Ma már senki sem tudja, hogy ez a nap ünnepnap, legfeljebb a hivatalos körök, amelyek ezen a napon kötelesek diszmagyarban, vagy frakkban ünnepi istentiszteleten megjelenni.

Most azonban, úgy látszik, a hivatalos körök is zavarba jönnek már az áprilisi ünnep dátuma fölött és egyre-másra mulatságos baklövéseket követnek el a mondvasínált „nemzeti ünnep“ esetenkénti kihirdetése és megünneplése körül. Ilyen mulatságos baklövés az a körlevél, amelyet báró Jósika Samu, a főrendiház elnöke küldött ma szét a főrendeknek és a félhivatalos köznyomatásoknak, amelyben közhírré teszi, hogy holnap, — április 4-én — a 48-as törvények szentesítésének évfordulóján a budavári koronázó templomban ünnepi istentisztelet lesz.

A főrendiház elnöke tehát már nem tudja, hogy mikor van a 48-as törvények szentesítésének évfordulója. Azt hisszük, ez eléggé jellemző ennek az ünnepnek a népszerűtlenségére és ünnepi külsőségeiben, nemkülönben lényegi belsőségeiben való szegénységére. Mert, ha a főrendiház elnöke nem tudja, hogy mikor van az áprilisi ünnep, akkor hogy tudja azt más halandó? Hogy tudja például a miniszterelnök, akinek átirata értelmében adta ki körlevelét a főrendiház elnöke és hogy tudja azt Bécs és az udvar, amely sohasem tudta, hogy mit is szen-

tesített azon a napon 1848-ban a dicsőséges előd: V. Ferdinánd! . . .

Április 11-ét — hiába is erősítgetik fönt-ről — ma már mindenki elfelejtette. S ehhez még az a zárókö-próba sem volt szükséges, amivel a képviselőház elnöke legutóbb márczius 15-ét akarta népszerűltetni, mert itt valóságos zárókö volt az ünnep erőszakos keletkeztetése. És pedig olyan zárókö, amely alól nincs feltámadás!

A főrendiház elnökének humoros félhivatalos könyveménye egyébként így hangzik:

Az 1848-iki törvények szentesítésének évfordulója alkalmából holnap, pénteken délelőtti tíz órákor, a budavári koronázó templomban ünnepi istentisztelet lesz. Báró Jósika Sámuel, a főrendiház elnöke, erről a miniszterelnök átirata értelmében körlevél útján értesítette a Budapesten lakó főrendeket.

Ujabb fiumei bonyodalom.

Szordán reggel Budapestre érkezett Fiuméből dr. Vio Ferencz podeszta, dr. Vio Antal országgyűlési képviselő és Ossoinac András alpolgármester. Fiume e három vezető embere a délelőtti folyamán Lukács László belügyminiszternél járt, hogy erőlyes tiltakozásával megakadályozza a kormányt az azt a tervét, mely a fiumei határrendőrség föllállítására vonatkozik.

A kormány már régebben ki akarja terjeszteni a határrendőrség működési körét Fiuméra, az idegenek ellenőrzése, az irredentizmus elnyomása s a kémkedések megakadályozása miatt. E kísérlet azonban a fiumei városi tanács ellenállásán mindannyiszor meghiúsult, mert a magyar kikötővárosnak autonómiája van, mely jogot biztosít neki, hogy saját maga tartsa fenn a rendet Fiume egész területén.

Most azonban a kormány ugylátszik végleg határozott és a két Vio husvétkor hiába kereste fel Lovranában Lukácsot, hogy szándékának megmáltására bírja. Ez a mai tanácskozás tehát már csak az utolsó kísérlet volt, amelynek meghiúsulása esetén a fiumei polgármester és község tanács lemond tiszteréről.

Vio Antal képviselő a következőket mondotta az ügyről:

— Hogy a határrendőrség felállítása esetén lemond-e a podeszta, a rappresentanza és esetleg én is, mindezt sem meg nem czífolhatom, sem meg nem erősíthetem, de semmit sem tartok lehetetlennek. Minden csak ezután fog eldőlni.

legesekélyebb alkalmat fölhasználta arra, bosszantsa és kapacitálja őket. Ha véletlenül elejtettek egy poharat, egy lámpaüveg vagy egyebet:

— Látod, látod, e a kéz fegyelméletlensége miatt van. Az én kezem nem reket, az én fogásom biztos.

Ha valamelyik elálmosodott:

— Ez csak a gyöngeség, enerváltság, elpuhultság! Egy kis parázs mozgás, gimnasztika, súlyozókat ide!

Ha valamelyik panaszkodott, hogy fáj a lába a géphajtástól, nyomban közbevágtá:

— A láb- és térdizmokat is lehet ám edzeni. Ez kellene neked ni: — és végig mutatva az összes lábgyakorlatokat, leereszkedve, egy lábon, két lábon, minden változatban és a produkezió után újra prédikációt tartott a testedzésről, úgy, hogy végre lehetetlen volt kitérni, mert az ellenvetésből csak özóváltás támadt, a helyzet egyre türethetlenebb lett, a rend megbomlott és már puoztán a béke kedvéért is glédába álltak Viktor előtt. Az asztalt odatolták a falhoz és a szoba közepén fáradtan, kényszerülve, megadással kalimpáltak a magyarázattal kísért mutatóvonalokra. Viktor hangosan dirigált a komikus, szánalmas figurák erőlködve majmolták, a köszvényes család fő pedig tehejtelenül nézte a komédiát. A lányok persze ügyesebbek és kitartóbbak voltak az anyjuknál és mihelyt a lankadás jelei mutatkoztak a szegény, öreg, az élet küzdelmeiben elgyötört asszonyon, Viktor rögtön buzdította:

még ő is gyönges és vézna ember volt s miközben idézgette a multak borzalmát, esillogó szemekkel mutatta az izmait, az erejét, hogy ime, ime, mivé fejlődött, mennyire vitte kitartó szorgalommal.

Mindez csak türethető lett volna addig, míg Viktor egy este azt az ajánlatot nem tette öregedő anyjának és két hugának, hogy tartsanak naponta (természetesen az ő vezetése mellett) rendszeres torna-gyakorlatokat. A lányok, akik egész nap a varrógép mellett görnyedtek, először csak tréfára vették a dolgot, mosolyogtak rajta, de Viktor komolyan gondolta, az ötlet kipattant gyepes. makkas fejéből és ez a groteszk ügyecske a mosolylyal nem fejeződött be, de nem ám. Viktor, akárcsak egy misszionárius, ajánlatánál tántorithatatlanul megmaradt. Szüntelenül zaklatta hugait, folyton beszélt, lelkesen magyarázott nekik, valóságos szónoklatokat tartott a testedzésről, sőt, még öreg, ősz apját is besorozta volna a családjából szervezendő kisdud torna-csapatba, de, sajnos, az öreg folyton feküdt, nem tudott lábraállani, köszvényes volt és így csak fektében bólogatott, az ágyból hallgatta fia lelkesedését és mélyen fölshajtott, amikor Viktor megjegyezte:

— Bizony, apám, neked se ártott volna fiatal korodban. Most talpon lehetnél. . .

De a többiek részéről nem használt semmiféle ellenvetés, egyetlen komolyabb orvsem. Viktor nem tárgított, fanatikusan ragaszkodott nagyszerű ajánlatához és minden

A dunavcesei mandátum.

Dr. *Platthy* György a szövetség ellenzéki pártok Kossuth-párti képviselőjelöltje vasárnap folytatja körutját a kerületben. A jelöltet utjában a szövetség ellenzék számos tagja elkíséri. A dunavcesei választó polgárság nagy lelkesedéssel csatlakozik a függetlenségi párt zászlaja alá és így dr. *Platthy* György megválasztása teljesen bizonyos.

Harez a választójogért.

A zombori függetlenségi párt nevében *Buday* Gerő bizottsági tag indítványt nyújtott be a választójogi revízió érdekében. *Szemé* Isván főispán az áprilisi közgyűlésre tüzte ki.

Tisza őrsége gyakorol.

Márczius hó 30-án és 31-én bevonult a parlamenti őrség ujonnan kinevezett legénysége. Az őrség legénysége számára a képviselőház magas földszintjén rendeztek be lakóhelyet. Három nagy termet foglalnak le az őrség tagjai. Egy-egy szobában husz ágy és szekrény áll. Az inspekciós tiszt szobája közvetlenül a hírlapírók szobája mellett van. Az őrség legénysége legnagyobb részben csendőrörmesterek közül került ki; a gyalogságtól mindössze csak néhányan jöttek át. Többnyire szakaszvezetők. Április hó 21-ig az őrség tagjai saját ruhájukban járnak és teljesítenek szolgálatot, akkorra készül el ugyanis teljes egyenruhájuk. A legénység a képviselőház vendéglőjében kap ellátást. Az őrség tagjai mindannyian szálás legények. Szobájukból csengő nyílik az inspekciós tiszt szobájába, amelyvel telefonon is összeköttetést kaphatnak. A Ház ülésterme elnöki pódiumáról ugyan csak közvetlen csengő szól a legénység lakosztályához.

Az őrség parancsnoka *Horváth* Péter es. kir. kamarás, volt huszárörnag, aki már szintén elfoglalta állását.

Magas, sovány, szőke férfi a parancsnok, rajta huszárörnagyi egyenruha, a csipónél a cs. és kir. kamarások aranygombos jelvényével. Az őrnagy még ezrede egyenruháját viseli, aminthogy így jár még a legénység is. A tiszt és a legénység a parlamenti kaszárnyában laknak, csak maga a parancsnok lakik künn a városban. Az őrnagy Budapestben ismeretlen ember, csak most jött fel a fővárosba, eddig valamelyik határmenti garnizonban szolgált. Gróf *Tisza* István az ajánlott tiszték közül maga választotta ki ezt a szigorú tekintetű fiatal őrnagyot, akinek nyilván megvan a családi

— Csak rajta, rajta, kitartás! Ez a hát-fájás egyetlen orvossága. Nem ér az a kuru-zlás, kenegetés semmit. Csak rajta anyám, még jóvátehető a multak hibáját; kitartás, rajta, egy-kettő, egy-kettő, egy-kettő, ruht! Egy eselől a felső emeletről észrevette a sportoló családot és vigyorogva mutatta a többi családoknak.

— Nézzétek már, az a vén számár, katonásdit játszik az anyjával.

De *Viktort* még ez sem elégítette ki, szenvedélyét sem a versenyeken, sem az egyetlen kultivált sportolás le nem hűtötte, mert mindezek után szükségének látta, hogy még külön önszorgalmi órát is vegyen oda-haza, naponta legalább kétszer: este, lefekvés előtt és reggel, ébredés után nyomban. És ebben hihetetlenül pontos volt, semmi de semmi sem alterálhatta őt ennek betartásában. Még a halál se. Az apja ugyanis egy őszi este esőben elhunyt, nagyon unta már a télenléte és átköltözött a nagy mindenség laboratóriumába! Reggel eső volt a lakásban, a varrógépet befűdték, nem kaptogott bele a szürkületbe; az öreg ott feküdt dermedten letakarva, a lányok alig aludtak valamit, egy sarokban szomorkodtak, éhgyomorra pityeregtek, *Viktort* pedig a másik szobában kivörösölvé lökdöste a szülőket, de két kezzel egyszerre le, föl, oldalra előre, egy-kettő, egy-kettő, egy-kettő, míg csak az izzadság nem jelentkezett a homlokán, mert „csak így ér valamit a gimnasztika és csak így esik jól a reggeli.“

összeköttetése is, miután es. és kir. kamarás.

Tegnap és ma a parlament helyiségeit ismertették meg az őrséggel. A holnapi előadásán megkezdik az új szolgálati szabályzat iskolásását.

Désy vádjai a táblán.

— A főügyész a jogrend ellen. —

— Hé! Helyen a munkapárt a bíróság helyett! —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 3.

A *Désy-Lukács-per* ma a budapesti királyi ítélőtábla elé került, melynek második büntető tanácsa van hivatva arra, hogy döntson, vajon *Désy* Zoltánnak megengedtesse az, hogy *Lukács* László ellen emelt vádjait bizonyítsa, vagy sem. Magában véve ez a döntés alkalmas volt arra, hogy legnagyobb érdeklődést keltse föl és, hogy a közvélemény feszült várakozással nézzen eléje. Végére is a tábla döntésétől függ, hogy *Désy* vádjai bizonyítékait előterjesztheti-e végre, vagy sem.

Am váratlanul és mindenki legnagyobb meglepetésére új szenzációt is hozott a királyi tábla tanácsulése. *Czárán* István főügyész, a büntető perrendtartás 393. szakaszának a védelme alatt a kriminológia történetében páratlan okfejtéssel egyszerűen ráparancsolt a táblára, hogy ne engedje meg a vádak bizonyítását, mert ebben a perben a bíróság nem illetékes.

Nem akarunk részletesen kiterjeszkedni arra, hogy a főügyészség beadványa nem felel meg a büntető perrendtartás 393. szakaszának, mely egyedül új bizonyítékok bejelentését engedi meg, de nem engedi meg azt, hogy a tábla döntését az ügyész befolyásolja, vagy arra akármilyen előterjesztést tegyen. Legkevésbé engedi azonban meg az idézett szakasz azt, hogy az ügyész illetékességi kifogással akarja eltéríteni a táblát törvényes kötelességtől, hogy érdemben kiterjeszkedjék a felelősség alatt álló ügy ténykörülményeire. Meg vagyunk győződve arról, hogy az ítélőtábla tanácsa méltóan meg fog felelni az ügyész botlásaira ugy ebben, mint a többi kérdésekben és nem is akarunk ennek a döntésnek pre-judikálni. De ki kell terjeszkednünk az ügyészi előterjesztéseknek arra a részére, mely minden jogelv ellenére olyan közjogi elméleteket akar feltalálni, melyek alkalmasak arra, hogy teljesen felborítsák a jogrendet, megszüntessék nyíltan a bírói függetlenséget, halomra döntsek egész alkotmányjogi rendszerünket.

Az ügyészség beadványa arra hivatkozik, hogy miután a képviselőház és a főrendiház a *Désy*-ügyben tudomásul vette a miniszterelnöknek az interpellációkra adott válaszait, ezzel felmentette őt a vádak alól, tehát szankcionálta az elsőfokú bíróság ítéletét és — jogerőre emelte azt. Ennélfogva a másodfokú bíróság egy res judicata előtt áll és azt devalválnia a jogegység érdekében nem lehet és nem szabad.

A beadvány említett alaki hibái miatt egy harmadéves jogász megbukik az alapvizsgán, de az utóbbi, anyagi része, már a második év végén megakasztaná. Most eltekintve attól, hogy a bíróság előtt fekvő ügyekben határozatot hozni egyedül a bíróság illetékes, mert eltekintve attól, hogy ilyen elvek mellett minden, a kormányt érdeklő pert egyszerűen meg lehetne szüntetni, eltekintve attól, hogy az ügyész nem tud disztingválni bírósági ítélet és parlamenti határozat között, azt is szem elől tévesztette az ügyész, hogy míg a parlamentben *Lukács*ról volt szó, a bíróság előtt *Désy* a főszereplő. A parlamenti határozat nem arról döntött, hogy igazak-e a vádak, vagy sem, hanem, hogy elfogadja-e *Lukács*nak azt az álláspontját, hogy ebben az ügyben egyedül a bíróság illetékes a határozatra. Ezt az álláspontot fejtegette *Lukács* László a főrendiház márczius 14-iki ülésén és ezt fejtegette márczius 15-én, a következőkben reflektálva *Wlassics* Gyula támadására:

— Egyetlenegy megjegyzést kell csak ten-

nem — mondotta — mindazokra a támadásokra, melyekben részesültem és azt is csak azért, mert egyik legfőbb bíróságunk elnöke részéről ért. És erre is csak annyit kívánok megjegyezni, hogy igen sajtóságosnak tartom azt a bírói felfogást, mely egy függőben levő ilyen lényes természetű vitában a kérdést mindenáron el akar vonni a bíróságtól és egy oly testületbe akar átpántálni, hol, amint azt *Dessewffy* Aurél öcczellencziája egyik beszédében megjegyezte, állítás áll szemben tagadással és ahol a kérdés egyáltalában nem dönthető el.

Vagyis a miniszterelnök mindvégig ragaszkodott ahhoz az álláspontjához, hogy ezt a kérdést a parlament nem döntheti el. Nem hihető-e, hogy ezek ezután a főügyész a miniszterelnököt dezavválja?

Ha tehát a kérdés eldöntésére egyedül a bíróság illetékes, — minthogy a bíróság előtt fekvő ügy eldöntésére valóban csak a bíróság hivatott — nem befolyásolhatják külső körülmények a határozatait és nem lehetnek per-döntők egy más testület határozatai.

Az a teória tehát, melyet a főügyész felállított, alkalmas volna az említett tárgyi elmentéteken kívül arra, hogy a bíróságot, mely „független“, melynek joga van felülbírálni a parlament határozatait is, megfoszsa ettől a szuverenitástól és alárendelje párhatározatoknak. Ez az a nevezetes alkotmányjogi támadás, melyet a főügyész elkövetett, ez az a vezedelem, melyet a táblának valóban erősen kell visszavágni.

Hivatkozott még a főügyész a jogrend magasabb érdekeire is. Konstatálni kívánjuk, hogy ebben az esetben megint elfelejtette a főügyész, amit már jogászkorában kellett volna megtanulnia, nevezetesen, hogy ez a joga egyedül a koronaügyészségnek van meg.

A nevezetes ülésről részletes tudósításunk a következő:

A felelősség ismertetése.

Az ülést pontban egygyed tizenegykor nyitotta meg *Ráth* Zsigmond elnök. Szavazó bírák *Bakonnyi* Kálmán és *Balonyi* Imre, az ügy előadója volt. A védő és a közzád képviselője, mivel felszólalási joguk nincs, távol maradtak.

Balonyi Imre részletesen ismertette a per anyagát s előrebocsátotta, hogy a vádlott képviselő mentelmi jogát felfüggesztették s hogy a törvényesek beszerezte a védelem által bejelentett bizonyítási anyagot. A tárgyalás lefolyásának ismertetésénél az előadó kiemelte, hogy a vádlott és a vádló miniszterelnök is kívánta, hogy a bizonyítás minden irányban kiterjesztesse. *Désy* Zoltán kijelentette, hogy a Sas-körben történeteket ő már az országgyűlésen is elmondotta, amikor tavaly május 12-én gróf *Zichy* kultuszminiszternek a szemébe vágta, hogy hogyan lehet oly párt tagja, mely az ország lopott pénzén került a parlamentbe. Kijelentette, hogy ezt bizonyítani is akarja. Jelentkezett is, hogy ez irányban interpellálni fog, de a helyzet úgy alakult, hogy az interpelláció elmaradt. Barátai beszéltek le, hogy ne kockáztassa a közzöbön álló békeltárgyalásokat. Bekövetkeztek azután a szeptemberi események. Nem érzi magát bűnösnek s bizonyítani tudja, hogy Magyarország miniszterelnöke állampénzeket vont el rendeltetésüktől.

Az aktákat most *Ráth* Zsigmond elnök vette át. Felolvasta dr. *Vársanyi* tiltakozását a bizonyítás el nem rendelése miatt, egész terjedelmében ismertette a törvényesek ítéletét.

Ezek után bejelentette az elnök, hogy a főügyész előterjesztést tett új bizonyítékokról.

Az ügy a parlament elé tartozik!

A főügyész indítványa a bizonyítás mellőzéséről tesz előterjesztést és foglalkozik a vádakkal, azok politikai jelentőségével s ezután rátér a *Lukács-Désy*-ügynek a parlamentben való szerepeltetésére. Beszél a szerződésnek előnyességéről, a pártkassza fogalmáról, majd novumként rátér a parlament határozatára.

A miniszterelnök ellen felhozott vádak — ugymond — tárgyalta a parlament is. Külön a képviselőház és külön a főrendiház. Mindkét fő-

rum felmentte a sértettet, a parlament határozata fellebbezhetően, annak a határozatát ő felsége szentesíti. A parlamentben viták voltak, beszédek hangzottak el, amit a mellékletben csatolt Országgyűlési Értesítő bizonyít s a vádakat még arra sem érdemesítették, hogy azokkal hosszabban foglalkozzanak. A bíróság helyesen kimondott ítélete felett a törvényhozás döntött végérvényesen és az elsőfokú ítélet közjogi helyessége az alkotmányjogi határozat által elvitathatatlan lett.

Az ügy a parlament elé tartozik!

Amint az elsőbíróság sem bír hatáskörrel ebben az ügyben, nem bír a tábla sem. Ez az ügy a parlament elé tartozik, az pedig nagy többséggel felmentette Lukácsot.

A parlament tárgyalta a vádak anyagát, a bíróság elismerte a parlament hatáskörét s ezzel elérkezett az ügy ahhoz a stádiumhoz, ahol a bírói függetlenség szentségével kell megpecsételni az igazságot.

Ha azonban a tábla — folytatja a főügyési felterjesztés — a parlamenti döntés előtt még nem hajlik, mi lesz az esély? Ha a bizonyítást teljes mértékben elrendeli s a vádlott bebizonyítja állításait, Dést felmentik, ha nem bizonyítja be, úgy a sértettet, a miniszterelnököt mentik fel.

Hatalmi versengéssé az ügyet nem lehet tenni. Ha a bíróság most már a vádlott kérelmének eleget tesz és a bizonyítást elrendeli, a hatalmi versengésnek nyújt csupán segédkezet, s hogy ez mennyire árt a bíróság tekintélyének, azt nem kell külön bizonyítani. A parlament az egyedüli fórum, mely hivatva van arra, hogy a tusakodó parlamenti pártok kiméletlen harczát eldöntse, a bíróságnak ez nem hivatása és ez ellene szól a jogrendnek is.

Az ugynevezett res judicata.

A bíróság most már parlamenti res judicata-val áll szemben. Az egész parlament, az országgyűlés mindkét Háza rendes tárgyalás után fölmentette a sértettet a vád alól és a vádakat még arra sem tartotta érdemesnek, hogy a miniszter ellen parlamenti vád alá helyezési eljárást megindította volna. A bíróság az országgyűlés két Házának határozata után nem bír többé hatáskörrel a vádak megbirálására.

Amit a törvényszék ítélete előre látott, az immár alkotmányjogi valóság, amelyvel szemben a Tábla már nem gondolhat a bizonyítás kiterjesztésére, nem engedheti meg magának a Tábla, hogy ebben az ügybe önkényesen újból beavatkozzék. A Tábla most már az elsőfokú bíróság által a bizonyítás tekintetében megszabott körre van utalva. Ha a Tábla ezt szem elől tévesztené, az a hatáskörök összütközésének szomorú ténye lenne és ez a hatalmi versengés mélyen leszállítaná a bíróság tekintélyét és ártana a parlamentnek. *Méltatlanság ezek után — fejezi be a főügyész — a bizonyítás mellőzésével az ügyet egyszerűen főtárgyalásra utasítani.*

A tárgyalás folytatása.

A főügyész indítványát maga az elnök látható megdöbbenéssel olvasta fel és mint valami váratlan támadást, úgy fogadták a bírák és a hallgatóság.

Ezután felolvastatta még az elnök a beadványhoz mellékelt képviselőházi és főrendiházi ülésekről szóló naplókat, amelyekben Pekár Gyula és gróf Desseffy Aurél interpellációi és Lukácsnak azokra adott válaszai, nemkülönben a két Ház határozatai foglaltatnak. Nagy mozgást keltett a miniszterelnök főrendiházi beszédének az a passzusa, mely hivatkozván arra, hogy ebben az ügyben az egyedül illetékes fórum a bíróság megtagadott minden részletes fevilágosítást.

Az iratok ismertetése után Ráth elnök holnap délelőtt féltíz órára halasztotta el a nyílt tanácsülést. Ezen még foglalkoznak az akták hatalmas csomójával s azután zárt ülésen meghozzák a határozatot. A tábla döntését minden valószínűség szerint szombaton délelőtt hirdetik ki.

Désy Zoltán nyilatkozata.

Désy Zoltán képviselő ma délután a táblai tárgyalás cseményeiről így nyilatkozott:

— Most vettem tudomást a főügyész előterjesztéséről. Anélkül, hogy az ügy lényegéről nyilatkoznám, csak annyit jegyzek meg, hogy a főügyész is tévedésben van afelett, hogy ebben az ügyben ki a névleges vádlott. Ebben az ügyben én vagyok a vádlott és nem Lukács László miniszterelnök és így a miniszteri felelősségre vonatkozó összes hivatkozások teljesen helyenkivüliek. Nem arról van szó, hogy Lukács László az általam felhozott pénzügyi visszaélések miatt felelősségre vonassék, mert annak elbírálása tényleg a parlamenti bíróság elé tartozik. Itt egyszerűen arról van szó: tudom-e a Btkben megengedett módon bizonyítani az általam felállított tényeket, mert ha tudom, a törvény értelmében nem vagyok felelősségre vonható. Semmi másra nézve nem nyilatkozhatom, mert az illetékes bíróság bölcsesége fogja a választ megadni a kérdésekre.

Apponyi a res judicata-ról.

Nagyérdékű gróf Apponyi Albertnek a nyilatkozata, mely az ügyészi okfejtéssel polemizál.

— Vastagabb jogi tudatlanságot, mint amint a főügyészi átirat tesz nyilvánvalóvá, elképzelni sem tudok s a jogi tudatlanság ekkora mértéke egy másodéves jogásznál is szegény volna. A parlament ítéltetése által teremtett res judicata-ról akkor lehetne csak szó, ha az országgyűlés képviselőháza elhatározta volna, hogy a kormány jogi felelőssége dolgában eljárást indít és a főrendiház, mint az alkotmány által erre a célra kijelölt bíróság ítéletet hozott volna. Mi történt azonban? A munkapárt tudomásul vette a miniszterelnök választást, melyet Désy Zoltán, tisztelt barátom által ellene emelt vádak ügyében a hozzája intézett interpellációra adott. Ezzel a parlament egyáltalában nem ítéltetett, a tudomásul vétel nem ítélet, hanem annak kijelentése, hogy a parlament az ügygel nem kíván foglalkozni. A jogi felelősség szempontjából az a tény, hogy a képviselőház tudomásul veszi a miniszter választást, csupán azt jelenti, hogy az ügyet nem akarja tárgyalni. A tudomásul vétel csak politikai apreciació, politikai véleménynyilvánítás s nem tartalmaz önmagában egyebet és többet, minthogy a parlament az ügyet nem kívánja tárgyalni, az ügyre egyáltalában nem kíván befolyást gyakorolni s amikor ilyen határozatát hozta, odautalja ezzel az ügyben való további eljárást a bíróság hatáskörébe. *Nem res judicata tehát a tudomásul vétel, hanem éppen annak kijelentése, hogy az ügy jogi részének tisztázása a bíróság elé tartozik.* A parlament azt jelentette ki, hogy az ügyre való befolyásáról lemond s ezzel még tágabbra nyitja az ajtót a bíróságnak, nemhogy be akarta volna a bíróság előtt az ajtót csapni. Disztingválni kell: a politikai és jogi felelősség két különböző dolog. A miniszterelnök választásának tudomásulvételével a többség elintézte, vagy elintézni vélte magára nézve a kérdés politikai részét. Az ügy jogi elbírálása a bíróság kizárólagos hatáskörébe tartozik.

Doleschall professzor nyilatkozata.

Nyilatkozott Doleschall Alfréd, az egyetemi nagytekintélyű professzor, a büntetőjog előadója is:

A legnagyobb meglepetéssel olvastam a főügyési előterjesztést. Meglep már az előterjesztésnek módja és alkalma is, de még inkább annak a tartalma. Amennyire megnyugtát az előterjesztésnek az a kijelentése, hogy a kir. főügyész ismeri a büntető perrendtartást, annyira szokatlannak tartom előterjesztésének alkalmát és jogezimét. A jogezim nyilván az, hogy a tábla elé navumot, új bizonyítékot kíván terjeszteni. Ugy látom hogy így értelmezi a főügyész előterjesztését a kir. tábla is, holott a büntető perrendtartás 392. szakasza, amely a tábla felhívott, csak arról az esetről diszponál midőn a felek valamelyike a büntető per szubsztrátumát illető új bizonyítékot, tehát új ténykörülmenyt kíván érvényesíteni, amely új bizonyítás felvétele vagy mellőzése tárgyában a tábla külön határoz. Már pedig a főügyész előterjesztése nem vonatkozik új ténybeli körülmények új bizonyítékok bejelentésére, hanem lényegileg nem egyéb, mint a kir. ítélőtáblának jogi kapacitálása, amely jogi kapacitálás szinte már fenyegető alakot ölt amikor kijelenti hogy a kir. ítélőtáblának meg

kell hajolnia a parlament határozata előtt, ha csak alkotmányjogi konfliktust, melynek következményeitől a főügyész eleve óv, nem akar felidézni.

Ami az előterjesztés tartalmát illeti, meggyőződésem szerint az éppenséggel nem az élő jogban, nem a törvényben gyökeredzik. Az állította vitás kérdést maga a büntető törvénykönyv világosan oldja meg, amidőn a közhivatalnokok között levő minden különböztetés nélkül rendeli, hogy rágalmazás vagy becsületsértés esetében az állított tény, illetőleg kifejezés valóságának bizonyítását meg kell engedni, ha a sértett közhivatalnok és az állítás vagy kifejezés hivatásának gyakorlására vonatkozik. Maga a büntető törvénykönyv taxative megjelöli azokat az eseteket is, melyeknek fenforgásában a valóság bizonyítása ismét törvénynél fogva ki van zárva. A büntető törvénykönyv rágalmazási perekben prejudiciális hatást csakis az állított tényekre nézve jogérvényes felmentő ítéletnek vagy megszüntető határozatnak tulajdonít. Magától értetődik, hogy csakis illetékes hatóságoknak saját hatáskörében alakszerűen meghozott és jogérvényes ítéletről vagy megszüntető határozatról lehet szó, amely prejudiciális felmentő ítéletet vagy megszüntető határozatot a Désy Zoltán terhére rótt rágalmak tekintetében még fáklákkal sem lehet találni.

A főügyészi beadvány maga utal arra, hogy a miniszterek jogi felelősségének megállapítása tekintetében az 1848. évi III. t.-cz. 32. és következő szakaszaiban foglalt rendelkezések irányadók. Ez irányban kétség egyáltalában fel sem merülhet. De vajjon az 1848. évi III. t.-cz. 32. és következő szakaszaiban megállapított eljárás a miniszterelnök ural szemben le lett-e folytatva? Mindenki tudja, hogy nem. Hiszen a főügyészi beadvány maga hangsúlyozza, hogy a parlamenti eljárás még csak folyamatba sem lett tétve. Tehát a parlamentnek felmentő ítéletéről, arról, hogy a parlament határozata az elsőfokú bírósági ítéletet res judicata-vá tette volna, ami magában véve is alkotmányjogi nonsens, szó sem lehet.

Mindössze annyi történt, hogy már az elsőfokú bírósági ítélet hozatala után a parlament egy interpelláció következtében a miniszter választást tudomásul vette. *Ez egy politikai bizalomnyilvánítás ténye volt, de nem illetékes bírósági ítélet, amilyenről, mint prejudiciumról a Désy-bünperrrel kapcsolatban csak akkor lehetne szó, ha a parlament ugyanazon tények alapján, melyek a rágalmazási perek szubsztrátumát képezik, a miniszterelnök ellen az 1848. évi III. t.-cz. 33. és következő szakaszaiban szabályozott eljárást folytatva tette volna és felmentő ítéletet hozott volna. Mint-hogy ez meg nem történt, a parlamentnek egy interpelláció következtében hozott határozatát, tett politikai nyilatkozatát a bíróság előtt folyamatban levő rágalmazási bünperrben prejudiciumnak értékelni lehetetlenség.*

Igazán nem eléggé sajnálható világot vet közéleti viszonyainkra, hogy alapján és lényegében tisztán jogi, az arra hivatott büntető bíróság által eldöntendő kérdést mesterségesen politikai kérdéssé igyekeznek lefokozni és a bíróságnak kizárólag a teteles jog alapján megalkotandó szabad kognicióját azáltal befolyásolni, hogy a jegnek pártatlan kiszolgálását, a törvénynek egyenlően alkalmazását előre is — az eshetőségekkel számolva — az aktuális politika kiszolgálásának minősítik.

Budapest, április 3.

Gróf Serényi Béla Pólában. Gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter, aki néhány napig Abbáziában üdült, Csuzy Pál és János Vilmos országgyűlési képviselők társaságában ma Pólába érkezett. A miniszter megtekintette a kikötőben levő hadihajókat és a pólai arzenált. A miniszter Pólából Triesztbe megy, ahol egy napot szándékozik tölteni. Triesztben a miniszter a Palace-Excelsior szállóban száll meg. Triesztből Velenczébe utazik a miniszter, ahonnan a jövő hét elején tér vissza Budapestre.

EGYHÁZAK

(Herceg Esterházy Miklós és a magyar katolikusok.) Az ősszel Bécsben lefolyt XXIII. nemzetközi eucharisztikus kongresszus alkalmával Magyarország katolikusai több mint huszczen voltak fel az Oltáriszentség tiszteltető rendezeti nagy világünnepélyen. Ez az esemény herceg Esterházy Miklósnak volt köszönhető. A kongresszus után Magyarország katolikus népe háliját méltóképpen akarta leróni s ezért az ország minden tájáról aláírt felirathat fejezte azt ki a bizottság elnöke, herceg Esterházy előtt. Két hatalmas albumszerű könyv készült a majd 100.000 aláírásból s azokat Izabella főhercegnőnek, mint a magyar csoport fővédőjének utasításai szerint a pozsonyi Izabella házilpar egrosú-

let remélhetőleg készült aranyhímzésű kötéssel látta el, mindegyik kötet középre a magyar csoport jelvényét — az apostoli kettős kereszt fölött szent korona nemzeti színű emaillezéssel — alkalmazva. Ezt a feliratot a központi bizottság küldöttsége: gróf Zichy János, az Országos Katolikus Szövetség elnöke, dr. Zsembery István ügyvivő alelnök, Hindy Zoltán igazgató ma délután adta át herceg Esterházy Miklósnak, aki tárnok-utczai palotájában fogadta őket. Zichy üdvözlő szavaira megindulva mondott köszönetet a herceg s elhárítani igyekezett magától annak az imponáló sikernek érdemét.

A repülő tintatartók.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 3.

A politika a képviselőházból átköltözött az igazságnak ügynövezett szentélyébe. Csekély három évvel ezelőtt történt, hogy azon a képviselőházi gyűlésen, amelyen gróf Khuen-Héderváry Károly kormánya bemutatkozott, az ellenzék viharra erősödött szenvedélyvel fogadta Bécs küldöttjeit. A pokoli zajban nem lehetett hallani a miniszterelnök beszédét, a min az ötletes gróf Khuen úgy akart segíteni, hogy a gyorsírók fülébe zuttogta oratori remekművét. Ez a szabálytalanság végeőkig fokozta az elkésereket és néhány ellenzéki képviselő a keze ügyébe eső ingóságokat a kormány felé sodorta. Allítólag Khuen és Serényi grófok kapták be az ellenzéki gólok. Ezért kellett a vádlottak padjára ültetni öt volt és egy jelenlegi képviselőt, megvádoltan súlyos testi sértés és hatóság elleni erőszakkal.

A tárgyalás meglehetősen unalmas volt. A tanuk légiója vonult fel, anélkül, hogy konkrét adatokkal támogatták volna az ügyesség vádiratát. A kihallgatások elnyultak a késő esti órákba, a folytatást pedig holnapra halasztották.

Tudósításunk a főtárgyalásról a következő:

Kezdődik a tárgyalás.

A folyosókon és a lépcsőházakban az elnök rendelkezése folytán rendőri készenlét örködik.

Korán reggel érkeznek a vádlottak és védőik és bevonulnak „a vádlottak szobájába”, ahol még egyszer tanácskoznak az ügy részletiről. A tárgyalóterem előszobája csakhamar zajos lesz, amint azt a tanuk népes társasága ellepi.

Kilencz óra előtt néhány perczel jön a sértett gróf Khuen-Héderváry Károly és benyit a vádlottak szobájába, de hamarosan észreveszi a tévedést, amire szó nélkül kimegy. Hangos berregéssel szólal meg ekkor a villanyos-csengő és az érdekelték a terembe vonulnak.

A tárgyalást dr. Balogh György kuriai bíró, a büntetőtörvényszék elnöke vezeti. A közzéadott dr. Sélley Barnabás főügyész helyettes, a királyi ügyészség vezetője, képviseli.

Dr. Balogh György elnök pontban 9 órakor megnyitja a főtárgyalást.

— Tárgyalni fogjuk — mondja — hatóság elleni erőszak és súlyos testi sértés büntetvével vádolt Zakariás János és társai bűnügyét. Az elnök sorra szólítja a vádlottakat: Zakariás János, Markos Gyula, dr. Hoffmann Ottó, dr. Beck Lajos, Mérey Lajos és ifj. Madarász József.

— Megjelent — folytatja az elnök — mint sértett gróf Khuen-Héderváry Károly.

— Jelen! — válaszol a volt miniszterelnök.

— Gróf Serényi Béla — jelenti az elnök — beteg, külföldre utazott.

Az elnök ezután a tanuk névsorát olvassa föl. Képviselők és újságírók, akik a nevezetes ülés eseményeinek szemtanúi voltak.

A bíróság illetékessége.

Következik a vádhatározat rendelkező részének felolvasása, aminek befejezése után a tanuk eltávoznak a teremből, dr. Baracs Marcell hosszú megokolással a következő előterjesztést tette:

— Hivatkozással a Bp. 15. szakaszára, anélkül, hogy anticzipálni akarnék a 384. szakasz 4. pontjának, összes védőtársaim nevében előterjesztem, hogy nézetem szerint a jelen ügyben az eljárást a törvényszék hatáskör hiánya miatt nem folytathatja le. Ezután kifejti, hogy nézete szerint, amit a képviselő a képviselőházban mint ilyen mond vagy tesz, az kizárólag az országgyűlés hatáskörébe tartozik. Mivel pedig a vádlottak a vád tárgyát alkotó cselekményeket mint képviselők követték el,

tehát rájuk nézve a törvényszék hatáskörrel nem bír. Az mellékes szempont, hogy az ülés fel volt-e függesztve, vagy nem a cselekmények elkövetése idején, mert az ülés felfüggesztése olyan körülmények között történt, hogy a vádlottak nem is tudják, sőt maga Khuen-Héderváry Károly sem, hogy az ülés fel volt-e függesztve, vagy sem. Kéri tehát a törvényszék határozatát arra nézve, hogy a törvényszék jelen ügyben hatáskör hiánya miatt nem járhat el.

Dr. Sélley Barnabás főügyész helyettes elismeri ugyan, hogy a képviselőt a mentelmi jog védi a Házban. Ez a mentelmi jog azonban nem hatalmazza fel a képviselőt arra, hogy büncselekményeket kövessen el s nincsenek jogosítva arra, hogy egymás fejét beverjék. A vád tárgyává tett cselekmény, amelyért itt a vádlottak felelnek, nem képviselői hivatás és funkció erre nézve nem terjed ki a mentelmi jog. Kérte a vádó indítványának elutasítását és a főtárgyalás megtartását.

A bíróság ezután határozathozatalra vonult vissza s a főtárgyalás megtartását rendelte el, elutasítva a védő által tett indítványt.

Kihallgatják a vádlottakat.

Megkezdődött a vádlottak kihallgatása.

Elsőül Zakariás Jánost szólították a terembe.

— Az elnök: Kíván nyilatkozni?

Zakariás: Egyedül a parlamentet tartom illetékes fórumnak ez ügyre nézve. De mert a törvényszék határozata végleges, nyilatkozni kívánok itt is.

Elmondja aztán a Khuen-kormány keletkezését és hogy a Házban a Khuen-kormányt az a tettét, hogy a Házban exlex-ben fölslátta, az összes pártelnökök egymásután törvénytelennek jelentették ki. Erre fölkel gróf Khuen és azt a ciznikus kijelentést tette, hogy a fölslátás törvénytelen, mert az idei költségveté sletárgyalására még van elég idő.

— Ez engemet mint törvényhozót — folytatta Zakariás — rendkívül felháborított és a szünet alatt felkértem Gaál Sándor akkori házelnököt, hogy utasítsa rendre gróf Khuent. Szünet után gróf Khuen nem vonta vissza a kijelentését, hanem újra felállt, s mikor nagy zaj támadt, a gyorsírókhoz közeledett s úgy kezdett beszélni. Felháborodásom még nagyobb lett, a Ház asztalához mentem s onnét újból kiáltottam gróf Khuenra: vonja vissza törvénytelen kijelentését.

Nem tette meg. Oly fölindulásban voltam, hogy a kezemben tartott iratokat feléje dobtam, majd fölkaptam egy házszabályt a Ház asztaláról és Khuen fejéhez vágtam, aztán a Corpus Juris egy kötetet ragadtam föl és azt is feléje dobtam. Egy emlékszem, hogy még egy könyvet odahajítottam. Hogy talált-e, ne tudom.

Következik Markos Gyula kihallgatása. Nem érzi magát lübnosnek. A vádlott aztán elmondja a képviselőházi tumultus keletkezését, majd így folytatja:

— Láttam, hogy Zakariás körül dulakodás van, hogy leszorítják egy asztalra. Odasiettem és mindenkit vigyázatra intettem, mondván, hogy itt emberéletről van szó. Két kezemet fölemelve intetem mindenkit vigyázatra. Mást nem tettem. Mikor egyes hírlapírók gratuláltak, tiltakoztam ellene már akkor mondtam, hogy ne csináljanak belőlem hőst, nem tettem semmit.

Aztán Hoffmann Ottót szólították be a terembe. Arra a kérdésre, bűnösnek érzi-e magát, ő is tagadólág választ.

Az elnök kérdésére aztán elmondja, hogy mikor a terem középre futott, látta, hogy egy könyv Khuen fején éri, egy másik Serényihez repül és hogy még valami 30—40 tárgy repül a levegőben.

— Én is felkaptam valamit — mondja a vádlott — hogy mit, nem tudom, de határozottan papírból való tárgyat és a miniszterelnök felé dobtam. Többet nem tudok.

Az elnök kérdésére kijelenti a vádlott, hogy semmi súlyos, éles tárgyat nem dobott, nem is dobhatott, mert a Ház asztalánál állt s mögötte képviselők állottak.

Beck Lajos kihallgatására kerül a sor. Ő is kijelenti, hogy nem érzi bűnösnek magát. Elmondja, hogy Khuen minden parlamenti szokást megsértve, a zajban a gyorsírókhoz ment s czeruzájával hadonázva diktált a gyorsíróknak. Ez a Házat roppant felbőszítette és a vádlott is előre szaladt, de csak Zichy Jánosig jutott, ki a dulakodást nézte. Később látta, mi történt és hogy Zakariást már leszorították az asztalra. Ő ekkor egy fizetet a dulakodók közé dobott s a tumultus aztán véget ért. De ez már a miniszterek megsebesülése után történt, amint azt akkor is rögtön megállapította. Az ő cselekedete tehát a miniszterek megsebesülését semmi összefüggésben nem volt.

Ifjabb Madarász József a következő vádlott. Kijelenti, hogy a dulakodásban egyáltalán nem vett részt és ő nem dobott semmit a miniszterek felé.

A „sértett” gróf Khuen-Héderváry.

Elmondja, hogy ő a Ház törvénytelen fölslátásának vádját akarta megczáfolni, de ekkor kirohantak a szemközti ülő képviselők, a háta mögött levők pedig előre nyomultak s oly gomolyag támadt, hogy senkit megismerni már nem tudott.

Telére akart menni, de előbb egy könyv, majd másik ütődött a fejéhez, aztán egy éles tárgy, a szemé alá, amely már fájdalmat okozott. A dulakodásból kikerülve, Székely Lajos volt miniszter átadott neki egy bronz tolltartót, hogy ez repült oda, majd a miniszterelnök kezében egy bronz tintatartó-fődelet talált. Nem akart távozni. Csak akkor ment ki, mikor figyelmeztették, hogy erősen vérzik.

Sebei közül az első kettő 4—5 nap alatt, a harmadik 10—12 napon belül gyógyult.

Sebestyén védő: Kívánja-e a tanu a vádlottak megbüntetését?

Gróf Khuen: Mivel szabadságomban gátoltak és mert az állás tekintélyét is megvédeni kívánom, igenis kívánom a vádlottak megbüntetését.

Dr. Minich Károly törvényszéki orvosszakértő ismerteti ezután az orvosi látteleletét. Elmondja, hogy két sérülés nyolcz napon belül, egy pedig nyolcz napon túl, de tízenegy napon belül történt.

Az elnök a felek kérelmére elrendeli gróf Serényi Béla földmívelésügyi miniszter vallomását a felolvasását.

Dr. Minich ismerteti gróf Serényi orvosi látteleletét. Eszerint két, nyolcz napon túl gyógyult sérülést szenvedett a földmívelésügyi miniszter.

Ekkor az elnök tíz percnyi szünetet rendelt, ami után következett

A tanuk kihallgatása.

Dr. Nyáry Béla volt országgyűlési képviselő az első tanu, aki az emlékezetes ülésen jelen volt.

— Láttam-e, ki dobta meg a miniszterelnököt?

— Nem láttam.

Csányi Sándor gazda, volt képviselő jelentéktelen vallomást tesz. Láttam a tintatartófedeleket és a könyvek repülését, de hogy kik dobták, azt nem tudja.

Mádi Kovács János és Baumgarten Károly jogszigorú bankhivatalnok a következő tanu. Polmer Tibor vallomását olvastatta fel az elnök, aki időközben Amerikába utazott.

Az elnök ezután a vádlottakat észrevételeik megtételére szólította fel. Ennek megtörténte után a tanuk megesketését rendelte el s ezután folytatták a tanukihallgatásokat.

Weisz Jakab Jenő kereskedelmi utazó a következő tanu, aki a Ház karzatáról látta a tintatartódobálási jelenetet. Levelet irt gróf Khuen-Hédervárynak, ennek alapján hallgatták ki.

— Honnan ismerte ön Zakariást?

— A karzaton mondták, hogy Zakariás dobta meg a miniszterelnököt.

— Azt vallotta, hogy Hoffmann is egy könyvet dobott a miniszterelnök felé s őt homlokán találta. Láttam azt is, hogy nyomban utána kék folt képződött Khuen homlokán. Láttam azt, hogy Polányi Géza is megdobta a miniszterelnököt? Később módosította a vallomását, azt mondta, balkezes ember s a jobboldalt össze szokta tévesztetni a ballal. Fentartja a vallomását?

— Igen.

Dr. Baracs Marcell: Milyen messze állott Zakariás a miniszterelnöktől.

— Három-négy lépésre.

— Kérem most konstatálni, hogy egy miniszter asztaláról sem hiányzott tintatartó. Csak az utolsó asztalról, a horvát miniszter asztalán nem volt tintatartó. Zakariásnak eszerint körül kellett volna szaladnia félkörben a miniszteri székeket. Nahát, ettől a tanu irtól én többet nem kérdezek.

A védők ezután megállapítják, hogy a tanu egyik vádlottat sem ismerte személyesen.

Zakariás János: A tanu ur nemcsak Khuenel, de velem is levelezett.

A tanu: Nekem a képviselő ur irt először. Esküdjön meg rá, ha ez nem igaz.

Dr. Baracs Marcell: Becsátolom Weisz Jakab Jenő levelet, amelyből kitünik, hogy ő irt először levelet Zakariásnak. Ellenzi a tanu meghíttetését mert vallomása nem érdemel hitelt.

Sebestyén József védő: A tanu levele Khuenhez a legtipikusabb esete a felkinálkozó tanuknak, akik érdemeket akarnak szerezni.

A bíróság a tanu megesketésének kérdését eggyelőre függőben tartja.

Székely Sámuel lapszerkesztő a következő tanu. Elmondja, hogy történt a tumultus. Polányi egy iratesomót csapott a földhöz. Hogy kik dobták meg a minisztereket, azt megmondani nem tudja. Tény az, hogy többen dobtak könyveket feléje. Így Zakariás és Markos is.

Markos: Meri azt a szemembe mondani, hogy én dobtam?

— Ön is dobott.

Linder Ernő lapszerkesztő látta, hogy Markos

felkapott valamit, de hogy eldobta-e, nem tudja.
Som Pál látta, hogy Zakariás egy könyvet, Hoffmann Ottó pedig iratokat dobott a miniszterelnök felé. Markos hadonászott s egy réztárgyat dobott Khuen fejébe.

Szegedi szakértő.

Szegedi Ferencz gépész és házmester a következő tanu. A márczius huszonegyedik ülésen fenn volt a karzaton.

Az elnök: Ismeri a képviselő urakat? Ismeri például Zakariás Jánost?

— Igen, ismerem.

Sebestyén József védő: Melyik a vádlottak közül Zakariás János? (A tanu rámutat Madarász Józsefre. Nagy derűtlenség.)

A tanu ezután nagyon zavaros képét adta a történeteknek. Emlékezni vél arra, hogy Hoffmann Ottó tintatartót dobott a miniszterelnök felé.

Hencz a védő.

Hencz Károly tanu: Én a miniszterelnök elé álltam, hogy testemmel védelmezsem. Láttam, a mikor ellenzéki képviselők a miniszterelnök felé rohantak. Láttam Zakariás Jánost, amiut a miniszterelnök felé dobott egy könyvet. Az a véleményem, hogy nem akarta megsérteni a miniszterelnököt, de abban a pillanatban még nem tudta: vádlott lesz-e belőle, vagy nemzeti hős. Látva a főnök helyzetét, gúnyos megjegyzést tettem rá, mire ő eltávozott. Ezalatt Hoffmann Ottó egy bekötött bázsabálykönyvet dobott a miniszterelnök felé. Markos Gyula pedig a padra állott fel és áldást osztott. Láttam, hogy Zakariás egy könyvet dobott a miniszterelnök arcához, sajnos, a merényletet nem tudtam kivédeni.

Csillag Géza vendéglőst hallgatták ki ezután, aki nem tudja megmondani, hogy kik dobáltak. Azután a tárgyalás folytatását délután fél négy órára halasztották.

A délutáni tárgyalás.

A folytatolagos tárgyalást Baloghyné elnök délután négy órakor nyitotta meg és mindenekelőtt dr. Pescha Miklós ügyvédet hallgatta ki. A tanu Beck Lajos és Zakariás János képviselőket látta dobálni és azt is látta, amint Markos magasra tartott kezében valami fényes tárgyat tartot.

Dr. Szegheő Gábor: Pontosan meg lehetett figyelni az eseményeket?

— Olyan tolongás, tumultus, meg zaj volt, hogy nem.

Lichtenstein Lajos hírlapíró az ülés lefolyását a hírlapírói karzatról nézte. Emlékszik arra, hogy nagy tumultus támadt és valaki egy iratesomót vágott a miniszterelnök felé. Látta, hogy Beck egy piros könyvet dobott a baloldal felé és Markos és Zakariás képviselőket is látta dobálni. Hogy Madarász és Mérey képviselők dobáltak-e, arra nem emlékszik.

Dr. Porteleky László nyug. osztálytanácsos a jobboldali első emeleti karzaton volt a képviselőházi ülés lefolyása alatt. A rendőrség előtt annak idején tett vallomását annyiban módosítja, hogy nem meri határozottan állítani, hogy az a könyv, amelyet Beck Lajos dobott, találta-e a miniszterelnök arcát.

Dr. Petrogally Oszkár ügyvéd tanuvallomásában előadja, hogy ő a Kossuth-párt padsoraiban ült a zajos ülés alkalmával. A Ház asztalánál ekkor Zakariás János állott és az asztalon volt könyveket áthajigálta a jobboldalra. Dr. Beck Lajos az ülésterem közepéről dobott egy könyvet a jobboldali padsorok felé. Ez a könyv vazonban nem érte a minisztereket. A tanut megeskették.

Ekkor Zakariás János az elnök engedelmével helyet cserélt a vádlottak padján ifj. Madarász Józseffel.

Fischer István úpesti városi tisztviselő a következő tanu, aki elmondotta, hogy a márczius 21-iki ülésen a Ház karzaton volt és látta, hogy lent a képviselők könyveket, iraszereket és egyéb tárgyakat dobáltak. Az ülés után találkozott Beck Lajos képviselővel és akkor meggyőződött, hogy nem ő volt az, aki a miniszterelnököt megdobta. Az elnök felhívására ezután a tanu Zakariás Jánost felismerte a vádlottak padján. A bíróság a tanut megeskette.

Gál András a következő tanu, aki elmondja, hogy amikor a miniszterelnök beszédét a gyorsíróknak akarta elmondani. Polónyi Géza a kezében levő iratesomót a fejébe vágta, Zakariás János pedig egy könyvet dobott feléje. Ugyanebben az időben egy más könyv is érte Khuen-Héderváryt. Később Beck Lajos képviselő kapott fel egy könyvet és azt egyenesen a tanu fejének irányította. A tanu a bíróság meghitteltette.

Gál Gaszton a következő tanu. Elmondja, hogy amikor Polónyi Géza a miniszterelnök felé kiáltott, akkor egy papíresomó repült a miniszterelnök arcába. Megfordult és mögötte Markos Gyulát látta, de nem hiszi, hogy a dobás tőle eredt. Valamivel hátrább Zakariás állt és felkapott egy vörös könyvet, azt a miniszterelnök felé dobta. A bíróság a tanut megeskette.

Székely Jenő tanu vallomását olvasta fel ezután a bíróság. Ez a tanu látta Markos Gyulát, amint ez a horvát miniszter asztalán levő réztintatartót a miniszterelnök felé dobta.

Kreutzer Manó kereskedő volt a következő tanu. A karzatról látta, hogy Hoffmann dobott, még pedig valami sárga réztárgyat. Ez a sárga réztárgy a miniszterelnök felé volt hajtva, de abban a pillanatban a miniszterelnök védelmére odasiető gróf Serényi Béla földművelésügyi minisztert sebezte meg. Dr. Beck Lajos az ülésterem közepén álló asztalról egy könyvet felvett és azt izgatottan dobta a földre. Ez a könyv azonban a minisztereket nem találta. A tanut megeskették.

A nyakkendő.

Következett Beniczky Tamás rendőrfelügyelő. Ha jól emlékszem, — ugymond — láttam, hogy Hoffmann Ottó képviselő ur laza papírlapokat dobott ivben a miniszterelnök felé, de nem találta azt. Beck Lajos képviselő ur az ülésterem közepén levő asztalról egy bekötött könyvet dobott a képviselő fejé fölé, a miniszterelnök felé. A könyv arczán találta a miniszterelnököt, akit a vér el is borított. Az elnök figyelmeztette a tanut, hogy a márczius 26-án felvett vallomási jegyzőkönyvében azt állította, hogy a laza papírlapokat ifj. Madarász József képviselő dobta. A tanu erre kijelenti, hogy akkor a történet események élénk emlékezetében voltak s így az a vallomása felel meg a valóságnak. A tanu határozottan kijelentette, hogy Beck Lajosra emlékszik, mikor könyvet megdobta a miniszterelnököt. Még azt is tudja, hogy a kérdéses alkalommal Beck Lajoson drapp ruha és élénk, sárga nyakkendő volt.

Dr. Csizmazia Endre a tanu kijelentésére megjegyzi, hogy bizonyítani fogja későbbben, hogy Beck Lajoson nem volt sárga nyakkendő, hanem kék színű, piros csíkos nyakkendő volt. Ő az egész incidenset a hetes számú karzatról nézte végig. A védők azzal czáfolták meg a tanu vallomását, hogy a hetes számú karzatról nem lehet látni oda, ahol a miniszterelnök megsérült. Ha lehet is látni oda, akkor sem lehetett a tanunak a miniszterelnök jobb arcát látni, amely vérzett.

A bíróság a tanut meghitteltette.

Dr. Oppler Emil vallomásának felolvasása után Hubert János miskolci képzőművészt hallgatta ki a bíróság. A tanu az egész incidensből csak annyit látott, hogy Zakariás János képviselő az ülések ujból való megnyitása után egy füzetet és egy piroskötésű könyvet dobott a miniszterelnök felé. Ivánka Imre orsz. képviselő azt vallotta, hogy a nagy kavargásban egyes embereket nem igen tudott megfigyelni. Herczeg Géza 25 éves hírlapíró volt a következő tanu. Nem tudta megállapítani, hogy ki dobta meg a miniszterelnököt, csak házsabályfüzeteket, könyvet, napirendet látott repülni. Beck Lajos képviselő, amikor kilépett a sorból, a Ház asztalán álló könyvek közül kihuzott egy lapos füzetet és azt vízszintes lendülettel eldobta. Amikor ez a dobás történt, a miniszterelnök már vérzett és mellelte állt a titkára Bárczy István, aki letörölte az arcát. Ez a könyv, amelyet Beck Lajos dobott, egy csoport képviselő közé esett, de hogy valakit megsebesített-e, nem tudja. Ha csak Géza vallomásának felolvasása után az elnök tíz perc szünetet rendelt el.

Szünet után.

Szünet után dr. Éber Antal volt orsz. képviselőt hallgatta ki a bíróság. A tanu előadta, hogy jelen volt a márczius 21-iki ülésen. Zakariás János képviselő láthatólag nagyon felindult állapotban rohant a terem közepére, megdobta gróf Serényit. Mérey Lajost láttam, mikor a horvát miniszter asztaláról felvett egy tintatartót és azt eldobta. A tintatartó tartalma kiömlött és ő is tintás lett. A tintatartó eldobása után Mérey még egy tárgyat vett fel a horvát miniszter iróasztaláról és azt is eldobta, de hogy talált-e valakit, nem tudja. Dr. Visonai Soma tanu ugyanugy mondja el az eset előzményeit, mint a többi tanu s kijelenti, hogy nem tudja megnevezni azokat a képviselőket, akik dobáltak. Annyit azonban tud, hogy az ő kabátja is tintás lett és ugyanakkor látta, hogy Mérey Lajos keze is tintás. A bíróság a tanukat megeskette.

Gál Sándor ügyvéd, volt képviselőházi házelnök kihallgatására került ezután a sor. Ő is elmondta az emlékezetes ülés lefolyását.

Burján Aladár orsz. képviselő a vádlottak közül senki sem látott dobálni, ellenben amikor a miniszterelnök mellé szaladt, egy réztintatartót fogott fel, amely a miniszterelnök felé repült.

Ábrahám Dezső orsz. képviselő a vádlottak közül egyike sem tudott semmi terhelőt mondani. Beck Lajost nyugodtnak látta.

Füzesséry István hírlapíró tanuvallomásában elmondotta, hogy látta a dobásokat, de hogy kik dobáltak, nem tudja.

Szentiványi Árpád nem jelent meg, a védők

kérelmére az elnök dr. Auer biróval felolvastatta Szentiványi Árpádnak a vizsgálóbíró előtt felvett vallomását. Ebben a vallomásban Szentiványi Árpád, aki Beck mellett ült a képviselőházban, azt adta elő, hogy Beck képviselő a miniszterek inzultálása után ment gróf Zichy János asztalához. Hogy kik dobáltak, azt a tanu nem tudta megmondani.

Dr. Holló Lajos ügyvéd, orsz. képviselő látta a dobásokat, de hogy kik dobáltak, azt nem tudja.

László Zuard ügyvéd, orsz. képviselő kihallgatása következett. A tanu elmondotta, hogy ki dobta a könyvet, azt nem tudja. Beck Lajos semmi setre sem dobta mert Beck Lajos minden mozdulatait figyelemmel kísérte s ha ő dobta volna a könyvet, azt neki látnia kellett volna. A miniszterek sérülése után ment Beck Lajos gróf Zichy János asztalához.

Lovász Márton nem jelenhetett meg a tárgyaláson s ezért a rendőrség előtt tett vallomását olvasta fel a bíróság.

Bárczy Andor orsz. képviselő és dr. Somogyi Aladár ügyvéd a vádlottakkal szemben semmi konkrét tényt nem tudott felhozni.

Lajos Dénes hírlapíró látott ugyan tumultust, de minden pár pillanat alatt történt, úgy, hogy a dobálók közül személy szerint senkit sem tud megnevezni. Iszó István okleveles gazda kihallgatása következett.

A tanu elmondotta, hogy a márczius 21-iki képviselőházi ülésen, mikor az elnök a nagy zaj miatt az ülést felfüggesztette, kint a folyosón beszélgetett dr. Beck Lajossal a történendő események felől. Arra a megjegyzésre, hogy a kormány tagjait még a mai ülésben előreláthatóan inzultálni fogják a nagy izgatottságra való tekintettel, Beck Lajos kijelentette, hogy ilyen ostobaságra gondolni sem lehet. A miniszterek inzultálása után Beck Lajos azt a kijelentést tette előtte, hogy ő nem vett részt a miniszterek bántalmazásában, csak a kezében levő tárgysorozatot dobta oda a Zakariás Jánost támadó kormányparti képviselők felé.

— Milyen ruhában volt akkor dr. Beck Lajos?

— Ugy tudom, sötét színű ruhába.

— Látott-e rajta világossárga nyakkendőt?

— Nem láttam, mert ő akkor kék nyakkendőt viselt piros csíkokkal.

Dr. Goitein Sándor ügyvédjelölt látott röpködni a levegőben könyveket, papírlapokat és egyéb tárgyakat, de hogy kik dobáltak, azt nem tudja.

Záborszky Dénes képviselőházi tisztviselő a hetes karzaton volt s mikor hallotta a nagy zajt és lármát az ülésteremben, lesietett. Eközben történt meg az inzultus, amelyet ő nem látott s így a dobálókat sem tudja.

Matzky Emil képviselő tanuvallomásában a többi tanukkal egyezően adta elő az eset előzményeit s kijelenti, hogy látta a dobásokat, de hogy kik dobáltak, azt nem tudja. A vádlottak közül egyedül Markosra emlékszik, amikor a büfethez vezető folyosóról rohant az ülésterembe. Azt nem látta, hogy Markos dobált volna.

Gáspár Antal éleztáprajzoló kihallgatása következett ezután. A tanu látta a tumultust és a dobálózást.

Perczel Mércz hírlapíró látta, hogy Zakariás és Hoffmann képviselők dobáltak és azt is látta, hogy hátúlról valami fémtárgyat dobtak előre, de hogy az kitől eredt, nem tudja. Madarász József és Beck Lajos képviselők nem dobtak semmit, Markos Gyulát pedig nem látta. Hoffmann Ottó kezében látott ugyan valami papírost, de hogy dobott volna, nem vette észre. Mérey Lajost egyáltalában nem is látta, amikor Beck Lajos elhajította a kezében tartott papírost, a miniszterek már az ajtóban voltak.

A tanu megeskete után az elnök Weisz Jakab Jenő tanu megeskete ügyében hirdette ki a bíróság határozatát.

A bíróság nem rendelte el a tanu megesketését és pedig a 221. szakasz 6. pontja alapján, mert a tanunak Zakariásra vonatkozó vallomása, valamint az az állítása, mintha a levelezést Zakariás képviselő kezdte volna, valótlanak bizonyult.

Az elnök ezután a tárgyalás folytatását holnap délelőtt tíz órára halasztotta.

KÜLFÖLD.

Amerika elismeri a kínai köztársaságot. Washingtonból jelentik: Bryan államtitkár az Unió elnökével folytatott hosszabb tanácskozás után jegyzéket ezerkeszt, amelyet az itteni kínai követ utján fognak a kínai kormány elé terjeszteni és pedig valószínűleg a kínai alkotmányozó gyűlés napján, kedden. A jegyzéknek átadását és a kínai követtel való érintkezés újbóli felvételét diplomáciai körökben egyuttal a kínai köztársas-

ság elismerésének tekintik. Az amerikai kormány azonban hivatalosan nem nyilatkozik addig, amíg a jegyzék átnyújtva nincs.

Változás az Unio diplomáciájában. Bécsből jelentik jelentik: Az Egyesült-Államok elnökvá-

lasztásán a demokraták által kivívott győzelem hozza magával, hogy a bécsi nagykövetség élén személycsere lesz, de nemcsak a nagykövet maga válik meg állásától, hanem az egész nagykövetségi személyzetet is kicserélik.

Az európai feszültség.

Készül a flottatüntetés. — A hatalmak nincsenek egy véleményen. — Montenegro folytatja az ostromot. — A német külügyi államtitkár nyilatkozata a külügyi helyzetről.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 3.

Európa büntető akciója Montenegró ellen teljes erővel és energiával indult meg. A nemzetközi helyzet a végsőkéig feszült és hiába hangoztatják a hatalmak, hogy teljes az egyöntetőség, ennek ellenkezőjét bizonyítja az, hogy még a londoni nagykövetségi reunitió is el fogják napolni, mert hiányzik a tanácskozáshoz szükséges egységes alap. Oroszország nyíltan visszahúzódik mindenemű akcióitól. Az pedig, hogy Franciaország részt vesz-e a flottatüntetésben, még most sincs hivatalosan bejelentve.

Szerbia ismét csapatokat és ostromágyukát szállít San Giovanni di Medua görög hadihajók fedezete mellett. Néhány hatalom ezért Athénben felszólalt, mert Görögország ezzel szembehelyezkedett a nagyhatalmak akaratával s magyarázatot kért több állam képviselője, mivel a nagyhatalmak felszólították Montenegrót és Szerbiát Skutari ostromának megszüntetésére, tehát ha Görögország a szerb csapatszállítmányokat hadihajókkal fedezi, a hatalmakkal helyezkedik szembe.

A külügyi helyzetet ma élesen világította meg Jagow német külügyi államtitkár a birodalmi gyűlés költségvetési bizottságában mondott beszédével. Az államtitkár szavai feltétlenül jó hatást fognak kelteni a monarchiában is. Kijelentette, hogy Németország mindenkor és minden kérdésben szövetségese, a monarchia mellett foglal állást, sőt hajlandóan mutatkozott a flottademonstrációban való részvételre is.

A hármasszövetségről is nyilatkozott Jagow és amit mondott, az eléggé megnyugtató. A flottademonstrációra vonatkozóan azonban mégis tett az államtitkár egy aggodalmas nyilatkozatot. Kijelentette ugyanis, hogy abban az esetben, ha a flottademonstráció nem volna elegendő, ami azután fog következni, arra vonatkozóan a hatalmak még nem állapodtak meg, mert az erről való vélemények eltérőek.

Mai táviratainkat a nemzetközi helyzetről itt adjuk:

Európa büntető akciója.

A flottatüntetés.

Cattaro, április 3. A montenegrói vízekre érkezett hajók parancsnokai tegnap este meglátogatták egymást, ma délelőtt pedig megtartották az első, formális parancsnoki tanácskozást. A nemzetközi flotta főparancsnoka nem az angol, hanem az olasz flottaparancsnok lesz.

Páris, április 3. Toulonból jelentik, hogy egy második francia hadihajó is megy az Adriára. A tengerészeti minisztérium utasította a touloni kikötő parancsnokságát, hogy azonnal szorosan fel és tartson utrakészen egy második czirkálót.

Potierok — főparancsnok.

Berlin, április 3. Abban az esetben, ha Montenegró nem enged, Antivariban és Dulcignóban csapatokat fognak partraszállítani. Az angol hadihajókon szintén vannak partraszálló csapatok. Ebben az esetben a nemzetközi csapatok parancsnoka Potierek Oszkár, az annektált tartományok kormányzója lesz, aki már egy osztrák-magyar hadihajó fedélzetén tartózkodik.

Montenegrói elkeseredés a monarchia ellen.

Bécs, április 3. A Südslawische Correspondenznek jelentik Czettinijéből:

A kormány el van tökévelve, hogy meghódítja és Montenegróba kebelezi Skutarit. A montenegrói kormány és a közvélemény hangulatát tükrözi a félhivatalos Cetinski Vjesztik egy mai czikke, amelyet nyilván magas helyről sugalmaztak és a skutarii kérdéssel elmélkedve, kiméretlen heveséssel vádolja Ausztria-Magyarországot, hogy szándékosan keresi az összeütközést Montenegróval, czéltudatosan állította élére a dolgokat, hogy véget vethessen a békének. A félhivatalos lapnak az a hajszája jó talajra talál, mert egész Montenegróban elkeseredett a hangulat az osztrák-magyar monarchia ellen. A fővárosban kettőzött őrség, vigyáz az osztrák-magyar követség épületére. A sugalmazott czikk kifejti, hogy nem igaz az a külföldön elterjedt verzió, mint ha Nikita király volna az ellenszegülés értelmű vezetője és lelke, mert ellenkezőleg a katonaság, élénk Martinovics tábornokkal, szinte kényszeríti a királyt, hogy ne engedjen a hatalmak követelésének. A katonai párt a szó szoros értelmében ellenőrzés alatt tartja a királyt, nehogy tárgyalásokba bocsátkozhassék a monarchiával. Nikita népszerűsége erősen megcsappant, mert stratégiája kudarcot valott, s a balsikerekért a katonai párt a királyt teszi felelőssé. A montenegrói kormány teljesen a katonaság befolyása alatt áll.

Kárpótlás Montenegrónak.

Prága, április 3. A prágai „Union“ szerb politikai körökből azt jelenti, hogy az orosz és az olasz közbenjárásnak sikerült Montenegrót engedékenységre bírni. Nikita nem kapja meg Skutarit, de viszont a hatalmak ráveszik Törökországot, hogy üritse ki a várost és a helyőrség szabad elvonulása mellett engedje át Nikitának. Nikita pedig „lemond“ az elfoglalt Skutariiról és más kompenzációkat kap.

Páris, április 2. A külügyminisztériumhoz érkezett elentés szerint Montenegró kész volna San Giovanni di Medua helyébe lemondani minden igényéről Skutariira vonatkozólag, s erről a kompenzációról most diplomáciai tárgyalások indultak meg.

Miklós király lemond.

Odessza, április 3. A montenegrói király a hatalmának Skutari dolgában elfoglalt álláspontja miatt le akar mondani trónjáról s örökre el fogja hagyni országát. Miklós király Dél-Oroszországban, vejének, Nikolajevics Miklós nagyhercegnek birtokán fog megtelepedni.

Egyenetlenség a hatalmak között.

A külügyi helyzet a német parlamentben.

Berlin, április 3. A birodalmi gyűlés költségvetési bizottsága ma kezdte meg a külügyi költségvetés tárgyalását. Bassermann előadó felvilágosítást kívánt a balkán helyzetről, Albánia kialakulásáról, Szkutari helyzetről, Ausztria-Magyarország akcióprogramjáról, Törökország helyzetéről és a török állam hitelezői érdekek védelméről. Az előadó üdvözli Németország és Anglia együttműködését a balkáni zavaroknál és hangsúlyozza, hogy Németország magatartása a moszoni zavarokban bizonyítékát adta annak, hogy Németország általánosan békés politikát követ.

Jagow államtitkár ezután közléseket tett a balkán háborúval összefüggő kérdésekről. Ezeket a közléseket bizalmasaknak nyilvánítják.

Mint az elnök az ülés elején közölte, a birodalmi kancellár hétfőn fog a plénumban a külügyi helyzetről nyilatkozni.

Az államtitkár ezek után az alban kérdés alakulására tért át, amelyről úgy mond — a német diplomaták általában Németország szövetségeseinek oldalán állottak, felhasználván minden alkalmat közvetítő beavatkozásra. E kérdés egész alakulása folyamán Németország híven állott Ausztria-Magyarország oldala mellett és azonnal készen is volt szövetségese óhajára a montenegrói pártokon résztvenni a flottademonstrációban. Hogy Montenegró további makacsodása esetén ez az ügy hogyan fog tovább fejlődni, erről még ma semmi bizonyosat nem lehet mondani. Az államtitkár megállapította, hogy valamennyi hatalom egyetért abban, hogy Szkutari, az albánlakta legnagyobb város Albániához kell, hogy kerüljön, miután Ipek, Prizrend és Djakova hovácsatolásáról már meg egyezés jött létre.

A bolgár-román kiegyezést illető kérdések menetére vonatkozólag részletek ez idő szerint nem állapíthatók meg. Németország igyekszik a román kívánságokat sikerhez segíteni.

Az államtitkár szolt ezután a közös jegyzékről, mely a Kiamil-kabinet bukása előtt a portárhoz intéztetett. Arról volt szó, hogy Törökország összeomlása után számára megmentsünk, amit lehet. A konstantinápolyi események a hatalmak fáradozását eredménytelenné tették. A pénzügyi kérdések összességét szakemberek bevonásával Párisban fogjuk megvitatni. Az előzetes tanácskozások egy idő óta folyamatban vannak. A Midia-Enos határt most Oroszország ösztönzésére az ellenségeskedések mielőbbi megszüntetésére végett a hatalmak javaslatba hozták a hadviselőknék és Törökország már el is fogadta azt. A balkáni szövetségesek állásfoglalása a mediációs javaslathoz még nem érkezett meg. A szigetek kérdése, melynek megoldását a hatalmak örömaguknak tartottak fenn, tetemes nehézségeket okoz. Németország politikája odairányul, hogy ez a kérdés mielőbb oly módon rendeztesék, hogy Törökország ázsiai birtokállománya veszélyeztetve ne legyen. Törökország ázsiai birtokállományát illetőleg a német diplomácia fáradozásai odairányultak, hogy a statusquo fentartassék és Törökország életképes maradjon. A Dardanellák kérdését eddig egyetlen hatalom sem hozta napirendre.

A centrum szónokának egy másik kérdésére válaszolva, Zimmermann külügyi államtitkár közölte, hogy a londoni nagykövetségi reunitió tárgyalásain ideiglenes megegyezés jött létre amaz alapelvekre nézve, amelyek a balkáni államoknak a török államadósságban való részesedése dolgában mértékadóak lesznek. E megállapodások szerint a szövetségesek az államadósságnak azt a részét veszik át, amely a nekik jutó területek bevételeinek felélel meg. A balkáni államok, továbbá a török kormány helyébe lépnek mindazon konzesszió és államszerződéseken, amelyek a neki jutó török területekre vonatkoznak. A részleteket egy Párisban egybehívandó nemzetközi bizottság fogja rendezni és az ott kidolgozandó jegyzőkönyvek a békeszerződésbe föl fognak vétetni. Már mostan előzetes tanácskozások in-

dulnak meg a francia kormány és a nagyhatalmak képviselői között, amely tárgyalásokra kiváló pénzügyi szakemberek és a Dette Publique Ottomane delegátusai is mint szaktanácsadók bevonatnak. A törökök védelménél természetesen első sorban a hadviselők törzserőszágaiban lakók jöttek először tekintetbe.

Németországnak, sajnos, nem volt meg a joga és hatalma ahhoz, hogy megakadályozza azokat a támadásokat, melyek a hadi operációk terén, vagyis török földön a benszülött lakosság ellen elkövetettek. A sajtó ugyan tulzolt jelentéseket közöl, de ami tényleg megtörtént, az is eléggé sajnálatos. Részleges utóvizsgálat természetesen nem volt lehetséges. Minden nyilvánosságra került eset azonban a balkáni államok kormányainál szövé tétetett a panaszok megszüntetésének sürgetésével kapcsolatban.

Megfelelő lépések történtek a német kormány részéről, de kivüle más hatalmak, különösen Anglia részéről is. E nyilatkozatokhoz hosszabb vita kapcsolódott, melynek folyamán a centrum azt a kérdést fejtette főleg, hogyan garantálják a balkáni államok a békekötésnél Törökország hitelezőinek követeléseit. Hangsúlyozta ezzel kapcsolatban, hogy az 1878. évi berlini szerződés 61. szakasza fennáll és érvényben van, amely kimondja Törökországban a kereskedelemre vonatkozólag a nyitott ajtó elvét.

Haladóparti oldalról kiemelték Németország közvetítő tevékenységének szükségességét és rámutattak Anglia és Németország közlekedésének örvendetes mozzanatára.

Jagow államtitkár ezt megerősítette, utalással egy előző alkalommal tett nyilatkozataira.

A konzervatív párt tagja kiemelte, hogy *híven kell ragaszkodni a hármasszövetséghez.* Ez nem akadályozza meg azt, hogy más államokkal, Angliával is, jó viszonyban legyünk. Kívánatos volna, ha az Angliával való jobb viszonynak mielőbb konkrét eredményei mutatkoznának. Egy szociáldemokrata képviselő felvetette azt az eszmét, hogy a jövőben ázsiai Törökországot figyelmeztessék arra, hogy ne essék azokba a hibákba, amelyeket európai birodalmában eddig elkövetett.

Ezután berekesztették a balkáni helyzetre vonatkozó vitát.

Külgyminiszterválság Oroszországban.

Bécs, április 3. A „Russische Rundschau” jelenti Pétervárról: Pétervárott erősen tartja magát a Szasonov külügyminiszternek, valamint Szuhomlinov hadügyminiszternek közeli visszalépéséről szóló hír. *Nemzetiségi egyesületekben és gyűlésekben ezt a lehetőséget nagyon határozott formában emlegetik.* A külügyminiszter utódjául Hartwig belgrádi orosz követet és Izvolszki párisi orosz nagykövetet emlegetik, a hadügyminiszter utódjául pedig Palicint, a vezérkar volt főnökét.

Belgrád, április 3. Hartwig orosz követ, aki az utóbbi hetekben háttérbe vonult, újra a homlokterbe lépett és sürin tanácskozik szerb államférfiakkal. Az orosz követ nagy szerepet játszik Szerbia új politikájában. Szerb miniszterek és politikusok naponkint megjelennek az orosz követségen s különösen Pasics miniszterelnök nagyon sürin érintkezik Hartwiggal. Az orosz követ az utóbbi napokban orosz tisztekkel Szerbia számos városát látogatta meg és mindenütt nagy kitüntetéssel fogadták. Hivatalosan azt jelentették, hogy Hartwig az orosz kórházakat látogatta meg.

Páris, április 3. Az itteni lapok szerint Giers konstantinápolyi nagykövet lenne Szasonov utódja, míg Hartwig belgrádi követ Konstantinápolyba kerülne Giers helyére.

Skutari ostroma.

Szerb csapatok partraszállása.

Róma, április 2. 16 görög szállítóhajó San Giovanni di Meduában haterzer főnyi szerb katonaságot, ezerhétszáz lovat, tizennyolc nehéz ostromágyút és nyolcszáz ökröt tett partra. A csapatok az ágyúkat nyomban folytatták az utat Skutari felé.

Az utolsó roham.

Belgrád, április 3. Tegnap késő este ideérkezett távirat azt mondja, hogy *Skutari általános ostroma megkezdődött.* Az egyesült szerb és montenegrói csapatok rohammal bevették a nagy Tarabost. *Biztosra veszik, hogy Skutari ma kapitulál.*

Belgrád, április 3. Tegnap óta még vehemensebb lett Skutari ostroma. A szerb ütőegységek sikert a Bojana-folyótól nyugatra olyan pozíciókat szerezni, ahonnan kitünően bombázhatták a taraboszi erődöket. Rövid idő alatt a szerbek el is foglalták ezeket az erődöket és most már ágyúkat a Taraboszon állítottak föl. Innen folytatták az ostromot. Mikor a bombázás az erődöket összerombolta, megkezdődött a gyalogsági roham, melyben montenegrói és szerb gyalogosok vesznek részt.

Belgrád, április 2. A szerb segédesapatok és az ostromágyúk már megérkeztek rendeltetésük helyére és Skutari ostroma a legnagyobb erőfeszítéssel újból megkezdődött. *A szerb kormányhoz jött jelentések azt állítják, hogy Skutari három napon belül el fog esni.*

Anglia intelme Szerbiához.

Belgrád, április 3. Paget angol követ — hír szerint — felszólította Pasics miniszterelnököt, hogy Szerbiának Anglia részéről élvezett rokonérzésének megővése érdekében *vonnassa vissza Skutari alól a szerb csapatokat.* Pasics miniszterelnök, utalással a szövetségi kötelezettségekre, lehetetlennek mondta a kívánság teljesítését és utalt arra, hogy a nagyhatalmak mindig egyetértésre intették a balkáni államokat.

Békétárgyalások előtt

— Várják a Balkán-szövetség választát.

— Megszűnt a harc. — Elintézik a bolgár-román konfliktust. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 3.

Megszűnt a harc a Balkánon és egy pillanatra csend támadt. Lehet, hogy ez már a bekövetkező békétárgyalások esendje. A Balkán-államok ugyan még nem válaszoltak a hatalmak békeajánlatára, de valószínű, hogy ez a válasz hamarosan megérkezik s ekkor befejezést nyert a hatalmak békekötvetítő munkája.

A bolgár-román konfliktus ügyében is békés fordulat állott be s ugy a londoni, valamint a pétervári nagykövetségi konferencia rövidesen dönteni fog ebben a kérdésben.

Mai táviratainkat itt adjuk:

Megszűnt a harc Csataldzsánál.

Páris, április 3. Az „Echo de Paris” konstantinápolyi jelentése szerint *Csataldzsánál minden aktív operációt beszüntettek.* Oroszország ugyanis barátságos jegyzékben a bolgárok további előnyomulása ellen komolyan állást oglalt. Orosz lépések történtek ugyan Szófiában, hogy a hadi operációk megszűnjenek, ennek ellenértékül pedig Oroszország a hadikárpótlást illetőleg előnyös pénzügyi operációt helyezett kilátásba Bulgáriának.

Bevonulás Drinápolyba.

Szófia, április 3. A miniszterek elutaztak, hogy holnap a király kíséretében részt vegyenek a Drinápolyba való ünnepies bevonuláson.

Beszélgetés Sukri pasával.

Frankfurt, április 3. A Frankfurter Zeitung Drinápolyba kiküldött munkatársa a tirnovei állomáson egy különvonattal találkozott és megtudta, hogy az viszi Sukri pasát és tiz kísérőjét Szófiába. Már nagyon szigoruan őrizték a különvonatot, a hírlapírónak mégis alkalma nyílt Sukri pasával beszélni. Arra a kérdésre, vajjon feltételeket szabott-e

Drinápoly átengedésére, Sukri pasa tagadólag válaszolt s hozzátette:

— Márczius 26-án, mikor láttam, hogy mindennek vége, négy parlamentairet küldtem ki különböző irányokban, de egyik sem tért vissza. Már késő volt.

A hírlapírónak arra a kérdésére, vajjon volt-e elegendő kenyere a helyőrségnek, Drinápoly védelmezője így felelt:

— Még volt legalább 20 napra való.

— Mit tart a bolgár hadseregről — kérdezte a hírlapíró és Sukri pasa így felelt:

— Hősiesen harcolt.

Most azt kérdezte a tudósító, hogy befejezték tartja-e a hadjáratot, de Sukri pasa nem felelt.

Jelt adtak az indulásra s a különvonat kibogott a pályaudvarról.

Szaloniki a görögöké.

Szófia, április 3. A bolgár kormány elhatározta, hogy Szalonikit átengedi Görögországnak.

Szerbia ajánlata Bulgáriának.

Belgrád, április 3. A Stampa, amelynek összekötötése a Pasics-kormányval közüdmásu, mai számában feltűnést keltő közleményt hoz. Arról van benne szó, hogy *Szerbia kész volna Bulgária kívánságait teljesíteni, ha viszont Bulgária elősegítene Szerbia törekvéseit Albániában és az Adriai tengerpart vidékén.* A szolgálatok fejében Szerbia átengedné Bulgáriának Monastirt, Ochridát, Prilepet és Köprülit.

Danew a császárnál.

Carskoje-Selo, április 3. Miklós csár ma kihallgatáson fogadta dr. Danewet, a bolgár szobranje elnökét.

A bolgár-román konfliktus.

Bukarest, április 3. Az itteni lapokban közölt hírrel szemben, mintha a pétervári nagykövetségi konferencia a bolgár-román vitás ügyben már döntést hozott volna, itteni hivatalos körökben kijelentik, hogy ez a jelentés korai.

Köln, április 3. Pétervárról és Bukarestről egyértelműen jelentik a Kölnische Zeitungnak, hogy az utolsó pétervári nagykövetségi konferencia elvileg *Szilisztriának Romániához való csatolása mellett döntött és Szilisztrián kívül még két kilométernyi területet itél Romániának, továbbá egy 14 kilométer hosszú földcsívet Fekete-tenger partján egészen Kavarnáig.* Románia kötelezné magát, hogy a Szilisztriában lévő középületekért és a kívándorló bolgároknak kárpótlásképpen megfelelő összeget fizet.

TÁVIRATOK.

Az angol királyi pár Berlinben.

Berlin, április 3. Vilmos német császár tudvalevőleg meghívta az angol királyi párt leányának Viktória Lujza hercegnő eljegyzési ünnepélyére. Erre a meghívásra a londoni „Press Association” következkéket jegyzi meg: *Ófelségeik Németországban teendő látogatásának hírüladásával nem annyira azt érezték, hogy ezt a látogatást német látogatásnak jelöljék meg, mint inkább, hogy véget vessenek a királyi pár által a kontinensen teendő látogatásokról forgalomban levő híreknek.* Azt mondják, hogy a jelenlegi körülmények között Európában az állapotok olyan bizonytalanok, hogy nem illenek hivatalos jellegű látogatást tenni. Ófelségeiknek németországi látogatása teljesen magán- és családi természetű és a felségek csak nagyon rövid ideig maradnak távol Angliától.

A görög király gyilkosa.

Athén, április 3. Szalonikiból jeltették: György görög király gyilkosa, Shinas egész ségi állapotának megvizsgálásánál a vizsálat megbízott orvosok megállapították, hogy a királygyilkos tüdővészben szenved.

„Loptak, csaltak.“

— Izgalmas pékgyűlés. —
— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 3.

A Budapest székesfővárosi sütők ipartestülete ma délután négy órakor tartotta meg a Saskör termében rendes évi közgyűlést Faludi Ágoston elnök elnöklésével. Már jóval a közgyűlés előtt híre terjedt, hogy rendkívül erős ellenzék fogja az ipartestület elnökségét a közgyűlésen támadni. — Alig hogy az elnök megnyitotta az ülést, máris kiört a vihar.

— Hangosabban! Nyissa ki a fülét! Fogja be a száját! — kiáltották össze-vissza a teremben. Amikor az elnök kijelölte a szavazat-szedő bizottság tagjait, újra kitört a vihar:

— Nem fogadjuk el! Bizalmi férfiakat küldünk! Vegyék be a mi embereinket is! — kiáltotta az ellenzék.

Az elnök eleget tett az ellenzék óhajának, majd bejelentette, hogy Spolarits György, az ipartestület elnöke, a vezetőséghez intézett levelében lemondott elnöki tisztjáról. Spolarits nevének említésekor újra felzúdult az ellenzék:

— Erőszakos elnök volt! Jól tette, hogy címent! Volt esze és nem várta be, hogy mi menesszük!

Faludi Ágoston elnök bejelentette a közgyűlésnek, hogy tizennégy napon belül ki fogja tüzni az elnökválasztó rendkívüli közgyűlést. E kijelentésre néhány percze elcsendesedtek a kedélyek, de csak azért, hogy a napirend első pontjánál annál hangosabban törjön ki a vihar.

A vezetőség jelentését kifogásolták az ellenzék szónokai, azt mondták, hogy az nem felel meg a tényeknek, hogy többek közt az „Unió“ című sütőipari lapról, amelyet a vezetőség, jöllehet az ipartestület tulajdona, egyik alkalmazottjának ajándékozott, nincsen a jelentésben megemlítve. Glasner Ede az Unió ügyéről szólva beszédében súlyos vádakkal illette a vezetőséget.

— Loptak, csaltak, — kiáltotta szenvedelmes hangon, de tovább nem folytathatta, mert a vezetőség pártján lévő tagok feléje rohantak, szidalmazták, öklök emelkedtek a levegőbe. . . A hangulat olyan izzó volt, hogy Éles Gusztáv tanácsjegyző, iparhatósági biztos jónak látta a közgyűlést felfüggeszteni. Ez alatt az egyik tagnak eszébe jutott az emlékezetes Spolarits-féle rendőrijelenet, gyorsan átszaladt a közelben lévő rendőr-őrszobára, ahonnan sürgős rendőri segítséget kért. Nyolcz rendőr hamarosan a helyszínén termett s megszállták a Sas-kör épületének kapuját. Amikor Faludi elnök értesült a rendőrök jelenlétéről, nyomban intézkedett, hogy azok eltávozzanak.

A folytatólagos közgyűlésen az elnök felszólította Glasnert, hogy a kifejezésekért kérjen bocsánatot. Glasner az elnöki felszólításnak a következő szavakban tett eleget:

— Izgalom állapotban azt mondtam, hogy loptak és csaltak. Én ezt visszavonom, de kijelentem, hogy mégis történtek lopások és csalások. . .

E szavakra újra kitört a vihar, de Glasner ennek ellenére sem kért formálisan bocsánatot. Ezután még három-négy ízben is volt viharos jelenet, de — bár az öklök sűrűn emelkedtek — tudtlegesen még sem került a sor.

A közgyűlésen, ahol az ellenzék túlnyomó többségben volt jelen, nem fogadta el a vezetőség évi jelentését, nem fogadta el a zárszámadást, nem adta meg a felmentvényt és nem szavazta meg az 1913. évre összeállított költségvetést.

A közgyűlés határozatát felterjesztik a IV. ker. előljáráshoz, mint másodfokú iparhatósághoz. A viharos közgyűlésen választások is voltak. Nyolcz előljárási rendes, hat póttagot és három számvizsgálót választottak. A szavazás titkos volt, győztesként 83 szavazattal 52 ellenében az ellenzék lista került ki. Szerepelt még a napirenden néhány indítvány is. Az ellenzék bizalmatlansági indítványai voltak ezek a vezetőség ellen, de a közgyűlés végén Deutsch Mór, az ellenzék vezére,

kijelentette, hogy miután Spolarits György az elnökségről lemondott és nekik csak az volt a szándékuk, hogy 3t távolítsák el az ipartestület éléről, az összes bizalmatlansági indítványokat visszavonják. Ezzel aztán véget is ért a közgyűlés.

A betörő kritizál,

— A vidéki rendőrség képe. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 3.

illetékes körök már régen tudják, hogy a vidéki rendőrség nem valami sokat ér. A legösszintébb kritikát, a legesujtobb itéletet azonban most egy betörő mondta el, még pedig „személyes tapasztalatok“ alapján.

A belügyminiszterium úgy akart a bajokon segíteni, hogy a határrendőrséget is bevonta a vidéki bünesetek nyomozásába s így már több homályos esetben derült ki az igazság.

A határrendőrség igen jó eredménnyel végzi a rábizott munkát s notórius betörőket és rablókat egymásután juttat az igazságszolgáltatás kezére. Időről-időre razzákat tartanak a határrendőrök s mindig eredménnyel. Legutóbb — mint már jelentettük — Szabó István, a nagyenyedi 100.000 koronás ékszerlopás tettese került Makón a határrendőrök kezére, akit aztán felhoztak Budapestre s ma reggel behozták a főkapitányságra.

Az ékszerlovaj, a többször büntetett betörő, valódi akasztófahumorról mulatságos képet festett a vidéki rendőrségről. A fotográfia annyira mulatságos és olyan keserűen szomorú, hogy igazán nem hallgathatjuk el. Egész vallomását szó szerint itt közöljük:

— A fővárosban már nem volt maradásom, itt nem lehet biztonságban dolgozni, hát lementem Nagyenyedre. Ott a vidéken, ott van csak a mi paradicsomunk. Nagyenyeden a lakásom alatt volt egy ékszerbolt, éjjel áttörtem a menyezetet, kis zsákkal lebecsákosztam a boltba, megtöltöttem a zsákot a legszebb ékszerekkel, aztán reggel — szépen süttöt a nap — kimásztam az utcára s egész nap sétáltam. Aztán a zsákkal a kezembem átmentem Kolozsvárra. Itt kiürítettem a zsákot s az ékszereket a zsebeimbe dugtam. Amint sétálok, megszólít egy ember. Azt mondja:

— Maga gyanus nekem, mit ácsorog itt, mutassa a munkakönyvét.

— Megmutattam a munkakönyvemet.

— Maga már régen nem volt munkában, mit csinált azóta? Maga gyanus nekem, jöjjön velem a rendőrségre.

— Mindjárt tudtam, hogy detektív volt, követtem hát a rendőrségre. Itt egy fogalmazó hallgatott ki, aki azzal fogadott:

— Nem maga a nagyenyedi betörő?

— Ugyan, hogy gondolja a fogalmazó ur? Akkor nem járnék ilyen snasszan, — válaszoltam én, de a lopott ékszerek ott voltak a zsebeimben.

— Mi van a zsebeiben?

Kivettem a zsebkendőmet, a táskámat, megmutattam a fogalmazó urnak.

— Elmehet, — mondta ő erre, — de két nap alatt tisztuljon Kolozsvárról, különben baj lesz.

Én még Kolozsváron elzalogosítottam az ékszereket s a lopott pénzzel átmentem Makóra. Itt fogtak el a határrendőrök s most már vége a gyöngvéletnek. Miért zavartak meg vidéki csendes munkámban?

Egykedvűen vette tudomásul, hogy telartóztatták. Távozóban még tréfásan felsóhajtott:

— Oh, kedves, jó vidék!

UJDONSÁGOK.

NAPIREND: Naptár. Péntek, április 4. Róm. kath.: Izidor p. vt. — Protestáns: Izidor. — Görög-orsz (márczius 22): Vazul vt. — Zsidó: Veadar 26. — A nap két reggel 5 óra 35 perczkor, nyugszik délután 6 óra 31 perczkor. — A hold két reggel 4 óra 56 perczkor, nyugszik délután 4 óra 16 perczkor. — Sorozás a Mária Terézia laktanyában reggel 8 órakor, I. korosztály, 2401—2600. sorszámig. — Sorozás a központi városházán reggel 8 órakor, III. korosztály, 1—300. sorszámig. — Muzeumok: Nemzeti Muzeum régi képtára nyitva 9—2-ig. — Ernst Muzeum (Nagymező-u. 8) nyitva 9—4-ig. — Erzsébet Muzeum nyitva 9—12-ig és

3—4-ig. — Gyermektanulmányi Muzeum nyitva 9—12-ig és 6—8-ig. — Iparművészeti Muzeum nyitva 9—1-ig. — Közlekedési Muzeum nyitva 9—4-ig. — Mezőgazdasági Muzeum nyitva 10—1-ig. — M. kir. Kereskedelmi Muzeum külkereskedelmi, hirszolgálati és közszállítási osztálya nyitva 9—2-ig, vám- és tarifaosztálya 3—6-ig, nyilvános szakkönyvtára 9—2-ig és 6—8-ig. — Képtárak: A Műcsarnok tavaszi tárlata nyitva 9—5-ig, belépődíj 1 korona. — A „Kéve“ művészeti egyesület kiállítása a Nemzeti Szalonban nyitva 9-től fél 6-ig, belépődíj 1 korona. — Ligeti Miklós szobrászművész gyűjteményes kiállítása az Ernst Muzeumban (Nagymező-utca 8) nyitva 9—4-ig, belépődíj 1 korona. — Gustav Klimt és a Bund Oesterreichischer Künstler kollektív kiállítása a Művészházban (Szeffü-utca 4), a volt gróf Zichy-muzeumban nyitva 9—7-ig, belépődíj 1 korona. — A Szépművészeti Muzeum modern képtára nyitva 10—2-ig.

A banktitkár tragédiája.

— Még mindig semmi nyom. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 3.

Tegnap az egész fővárosban elterjedt az a hír, — mi is regisztráltuk — hogy dr. Havas Ernő banktitkár holttestére ráakadtak. A hír azonban nem bizonyult igaznak, a valóság nagyon szomorú: még mindig semmi nyom.

A nizzai rendőrség lanyha nyomozása igazán felháborító. Sőt annyira mennek, hogy még komoly színt se adnak a dolognak, meg se akarták kezdeni a kutatást, csak az üdülő közönség erőlyes közbelépésére határozta el magát a nyomozás megindítására. Havas szülei maguk kezdtek érdeklődni és megállapították, hogy a fodrásznál még ott volt, de a menetjegyirodába már nem ment el. Ebből is azt következtetik, hogy közvetlen a borbélytől látogatóba ment alkalmasint egy hölgyhöz. Az is bizonyos még, hogy félnégykor Grimaldiában járt, ezt bizonyítja különben az a Két levelezőlap, amelyet Hary Géznak küldött Budapestre. Szülei egy ottani ügyvéd, dr. Gassein kíséretében elmentek a rendőrségre, bejelentették az eltűnést és erőlyes nyomozást kértek. A rendőrfőnök azt mondta, hogy az gyakori dolog, hogy fiatal emberek nők társaságában egy-két napra eltűnnek, de aztán visszatérnek. Havasék azonban már ekkor sokkal komolyabbnak látták a dolgot és hogy a rendőrséget erőlyesebb nyomozásra sarkallják, felkeresték Jellinek nizzai osztrák-magyar főkonzult és a monakói osztrák-magyar konzult, akik tényleg intervenáltak is, hogy a hatóságok erőlyesebben lássanak hozzá a kereséshez.

A család végre erőlyesen közbelépett és a befolyásukat annyira tudták érvényesíteni, hogy a rendőrség Párisba telegrafált egy ügyes detektív-ért. A kérést szívesen teljesítették. Páris egyik legügyesebb titkosrendőrt küldték ki, aki azonban kijésé elkésve csak ma reggel érkezhetett meg Nizzába. Közben előkelő magyarok, akik Nizzában üdülnek, tömegesen keresték fel a rendőrfőnököt, és kérelték, hogy vegye kezébe a dolgot, ők maguk is segítségére lesznek mindenben. Információt adtak Havas Ernőről és főképpen arról igyekeztek meggyőzni, hogy ez a komoly, törekvő fiatal ember nem követhetett el valami meggondolatlan léhaságot, nem lehetett öngyilkos és csak az az egy feltetés állhat meg, hogy bünténynek lett az áldozata.

A nizzai lapok viselkedése se érdektelen. A nizzai rendőrség csak többszörös nógátásra juttatott el közleményt a nizzai lapokhoz, ami tudvalevően mindenkör nagy segítségére van a bünygyi nyomozásoknak. A nizzai lapok pedig csak az eltűnést követő negyedik napon, a magyarok erőlyes követelésére közöltek 25 soros közleményt az esetről. Ennek az a magyarázata, hogy a nizzai lapok a szállótulajdonosok kezeiben vannak és azoknak nem állott érdekükben, hogy ez a tragikus eset nagy publicitást nyerjen és elrettentse a fürdőző közönséget a Nizzába való utazástól.

— Időjárás. Hazánkban az idő megtartotta túlnyomóan derült és száraz jellegét. A hőmérő-ékellet többnyire emelkedve többé-kevésbé a normális felett tartózkodott, a maximum 25 C fok volt Temesvárott, a minimum —0 C fok Losinczon. — Prognózis a következő 24 órára: Elvétel csapadék és egyelőre lényegtelen hőváltozás várható. (Sürgöny-prog.: Elvétel csapadék, enyhé.)

— **Ferencz Ferdinánd Triesztben.** Trieszti jelentés szerint Ferencz Ferdinánd főherceg és Hohenberg Zsófia hercegnő tegnap délután 4 órakor kíséretükkel a haditengerészet gőzbárkáján a régi szabadjáróba érkeztek. Megtekintették ott a rivákat és azután az Austro—Amerikana társaság „Sofie Hohenberg” nevű gőzcsését tekintették meg, mire a gőzbárkával visszatértek Miramareba.

— **József főherceg az újvidéki repülőversenyen.** Újvidékről jelentik: A magyar aéro-szövetség elhatározta, hogy a hazai aviatika mostoha viszonyainak megszüntetésére aviatikai alapot teremtsen és ennek érdekében az egész ország társadalmát meg kívánja mozditani. Az így alkotandó és gyarapítandó aviatikai alap lenne arra hivatva, hogy a magyarországi aviatikát megteremtse és a vidék egyes gőzpontjain aviatikai telepeket létesítsen. A vidéki városok között elsőnek Újvidék város társadalmára lépett akcióba, élén Markovics Béla főispánnal. Pünkösdtől két napján, május 11-én és 12-én aviatikai ünnepélyt rendeznek. Az ünnepségek keretében az újvidéki katonai repülőosztály is repüléseket fog rendezni Petroczy István katonai repülőosztályparancsnok vezetésével, a repülőosztály valamennyi hadipilótájának közreműködésével. A repülőverseny vezetősége a magyar aéro-szövetség elnökségével együtt küldöttségileg fog tisztelegni József főhercegnél, hogy az újvidéki repülőversenyre meghívják, amelyen való részvételt Újvidéken biztosra veszik.

— **Királyi kitüntetés.** A király dr. Marinovich Imre királyi jogi főtanácsosnak, kiváló szolgálata elismerésül, a III. osztályú vaskoronarendet díjmentesen adományozta.

— **A honvédség helyettes főparancsnoka.** A király, bécsi jelentés szerint, gróf Marenzi kolozsvári honvédkerületi parancsnokot honvédfőparancsnok-helyettesnek nevezte ki.

— **Az athéni temetés után.** Athéni jelentés szerint a görög király apja temetése után tegnap az ott időző fejedelmi személyiségek és külföldi missziók tiszteletére dinert adott. A szerb és bolgár trónörökösök szombaton elutaznak. — Athénből táviratozzák: A Breslau német ezirkáló *Henrik* porosz herceggel ma délelőtt elindult Pireusból. *Konstantin* királyi vendégét a hajóhídig kísérte. Ugyanakkor a Yarmouth angol ezirkáló is elutazott. A turini gróf a Pisa nevű olasz páncélos ezirkálón utazott el. A még itt időző angol hadihajók *Berkeley* tengertgyógyal ma indulnak már el. — Szófia-ból táviratozzák: *Ferdinánd* király és *Eleonora* királyné tegnap Drinápolyba utaztak, ahol ma részt vettek a görög templomban az elhunyt görög király lelkiüdvéért tartott gyásztiszteleten. A királyi pár ezután megtekintette a Selim mecsetet, továbbá a keleti erődöket. Az idegen katonai attasék Drinápoly védővonalaik megtekintése után visszautaztak Szófiába.

— **Elmarad a tavaszi szemle.** Bécsből jelentik: Az idén is elmarad a Schmelzen a nagy tavaszi katonai díszszemle, mint tavaly. Ennek okáról semmit sem lehet megtudni.

— **Vaszary biboros Balatonfüreden.** A kies Balaton-vidéknek első, leghivebb vendége a szép tavaszi idővel megjelent Balatonfüreden. Vasary Kolos biboros, a nyugatomba vonult hercegprímás szardán este hét órakor érkezett meg Balatonfüredre. A pályaudvaron fogadtatására megjelentek Langer István főszolgabíró, a papság és az egyesületek vezetőségei. A főpapot Langer főszolgabíró üdvözölte. Vasary Kolos ezután kíséretével balatonfüredi kastélyába hajtatott. Az egyházfejedelem rendes programjához képest késő őszi Balatonfüreden marad.

— **Az oroszok lerombolják a varsói erődöket.** Orosz híradás szerint az orosz katonai hatóságok a napokban elrendelték a varsói erődítmények lerombolását és a műszaki csapatok nyomban hozzá is fogtak a munkálatokhoz, amelyek most már napok óta folynak. Varsó körül az összes erődítményeket lerombolják és a munkát olyan sietséggel végzik, hogy az még vasárnap se szünetel. A falak és betonalkatrészek felrobbantására az orosz műszaki katonák dinamitot használnak. A robbanások olyan erős dörgések kísérik, hogy több kilométer távolságra elhallatszanak és a város lakosai körében az első napon a detenációk nagy izgalmat keltek, mert a városban senki sem tudott az elrendelt robbantásokról. Hogy mi lehet az oka, hogy az erődítményeket éppen most ilyen mozgalmas időben robbolják le, azt nem tudják.

— **Francia földre tévedt Zeppelin léghajó.** Frankfurtból jelentik: A Z. IV. léghajó ma indult el Friedrichshafenből Baden-Gosba, hogy ott utolsó próbáját végezze, mielőtt a katonai bizottság átveszi a hadsereg szolgálatába. A léghajón, a polgári mérnökön kívül, aki a gyár megbízásából a léghajót vezette, három tiszt, *Georges* kapitány, *Jacobi* főhadnagy és *Brandeis* főhadnagy volt. Utközben a felhők fölé került a léghajó és olyan széláramlatba jutott, amely rohamos gyorsasággal sodorta Dél-Franciaország felé. A vezető mérnök észak felé irányította a léghajót, hogy visszakerüljön eredeti utvonalaiba, s mikor aztán lejjebb ereszkedett, hogy a felhők alá ért, hatalmas hegylánc fölött lebegett, amelyet a mérnök és a tisztok a fekete erdei hegységnek néztek, pedig a *Vogézek* voltak. A motoron hiba esett, s a léghajó kénytelen volt leszállni abban a hitben, hogy még német területen jár, pedig közel a német határhoz, de már francia földön, Lunville mellett ereszkedett le a léghajó. A környék népe összecsoportult és a leszállás nagy feltűnést keltett, de nemzetközi akció is lesz miatta, amíg a motoros léghajók repülése idegen területen nincs a nemzetközi jog szerint szabályozva. Csak október 5-én fog összeülni Frankfurtban a kongresszus ennek a kérdésnek rendezésére. A Zeppelin léghajó, melyen hat tiszt utazott, reggel hat óra negyven perczkor elhagyta Friedrichshafent. A felhők között irányt tévesztve, tévesen Lunville fölé jutott. A leszállásnál nagy tömeg gyűlt egybe, azonban egy vadász-zászlóalj fentartotta a rendet. A német tisztok egyenruhát viseltek. A Z. IV. léghajót Glund kapitány vezette. A léghajó a Zeppelin léghajóépítő vállalat tulajdonát képezi. A léghajón volt hat tiszt az átvételi bizottságnak tagjai voltak. Amikor a Zeppelin-léghajó a lunvillei gyakorlóterületen leszállt, ott éppen egy lovas vadászdandár gyakorlatozott. *Lescot* tábornok kihallgatta a tisztokat, akik kijelentették, hogy reggel hat órakor szállottak fel Friedrichshafenben. A sűrű felhőkben elvesztették az irányt és így kerültek Lunvillebe. A ballont katonaság őrzi. Az alprefektus és az államügyész kiszállt a helyszínre és a német léghajót lefoglalták. A legénységet őrizet alá vették. A francia hadügyminisztérium léghajós osztályának egy vezető tagja Lunvillebe utazott. — Párisi jól értesült helyen kijelentik, hogy a hivatalos körök távol állanak attól, hogy a Zeppelin-léghajónak Lunvillenél való leszállásában mélyebb jelentőséget keressenek. Mindössze oly eseményről van szó, amely csakis a léghajózás szempontjából bír érdekességgel. — Friedrichshafenből érkezett jelentések szerint a Z. IV. léghajó magassági repülésre indult el és csak a vihar és köd folytán tért el a kitűzött iránytól.

— **Vlád Aurél tábor.** A fenyőerdős erdélyi hegyek közt titkos tüzérlappanganak. Szászabányai jelentés szerint a legutóbbi választások alkalmával a *Vlád Aurél* román képviselőjelölt és kortesei által felízgatott románok több helyen *olvágták a megyei telefonvezetékeket*, amit most javítanak ki. A választási mozgalmak több közszégyen meg mindig nem csillapodtak le. *Alsóváran* községben a bírónak és az albirónak nagykiterjedésű szilvása a Vlád-párti kortések teljesen kipusztították. Innen és más községekből is táviratilag fordultak a megyei központhoz, amely valószínűleg még több esendőt küld ki a fenyegetett községekbe.

— **Egy halotti beszéd miatt.** Aradról jelentik: A minap egy temetési szertartás után a helyi szocialisták egyik vezetője a koporsónál beszédet mondott, melyben a többi között a következőket mondotta: A gyászolóknak nem vallásos frázisokra van szükségük, hanem támogatásra, anyagi segítségre, amit az egyház nem adhat meg. A beszéd miatt *Csécsei Imre* lelkész méltatlankodva eltávozott, ma pedig Arad város polgármesteréhez hosszabb beadvánnyal fordult és kérte, hogy a város tanácsa akadályozza meg, hogy a jövőben a temetési szertartást az egyházi tanokat sértő hasonló beszéddel megzavarják. — A tanács a lelkész kérelmét áttette a rendőrséghez a tényállás megállapítása végett s azután fog intézkedni.

— **Házasság.** Nemesfalvi zsuiffa Balázsovich Maczát eljegyezte miskei monostori *Tóssy Kálmán* Pusztamonostoron.

— **Magántisztviselők sztrájkja.** A komáromi faterlek tulajdonosai valósággal rabszolga módjára dolgoztatják alkalmazottaikat, a munkaidő napi 14—16 óra. A hosszú munkaidőnek még az alacsony fizetés és a rossz bánásmód is velemjáró. Az egyik legtekintélyesebb faterkeskedelmi cég: *Fried Kálmán és Fia* az amegy is agyoncsigázott hivatalnokait a vasárnapi munkaszüneti törvény világos rendelkezése ellenére husvét vasárnapjára is berendelte dolgozni. Az alkalmazottak a főnök ezen rendelkezését megtagadták és miután ezért a cég egyik tisztviselőnek felmondott, az összes tisztviselők szolidaritást vállaltak kollégájukkal és egységesen követelték a felmondás visszavonását és követelték a vasárnapi munkaszüneti betartását, ezenfelül a munkaidő megrövidítését, a fizetések megjavítását és a felmondási idő szabályozását. A cég eleintén nem mutatkozott hajlandónak a tisztviselők követeléseinek teljesítésére és elutasította őket. Erre a tisztviselők letették az íróllat és valamennyien elhagyták az irodát. A cég csakhamar megbánta szigorú eljárását és szerződést kötött a szövetség komáromi fiókegyesületével. A szerződés biztosítja, hogy a tisztviselők egy éven belül el nem bocsáthatók. A tisztviselők fizetését általában 25—30 százalékkal emelték. A vasárnapi munkaszünetet a jövőben szigorúan betartják.

— **Windischgraetz herceg temetése.** Kladruból táviratozzák: Ma temették *Windischgraetz* Vince herceget a családi sírboltban. Az osztrák és a magyar arisztokracia nagy számmal járt el a végtisztességre és a hercegi család birtokairól a nép százával gyűlt össze. Ott volt: *Windischgraetz Ottó* herceg, *Thun* herceg helytartó, *Lobkowitz* herceg tartományi főmarsall, gróf *Szapary* Frigyes, az elhunytak sógora, gróf *Apponyi* Károly, *Auersperg* herceg, *Lobkowitz* hercegnő és még sokan. A 14. dragonyosezred tisztikara küldöttséggel képviseltette magát.

— **A gyilkos hajósina.** Fiuméből jelentik: A magyar keleti tengerhajózási r.-t. Kárpát nevű gőzcsés hosszabb külföldi tartózkodás után ma Fiuméba érkezett. A parancsnok közölte a révhivattal, hogy március 6. és 7. közötti éjjelen *Cirjako Miklós* tengerész és *Dekolios* hajósina között veredés volt. *Dekolios* a veredés után kabinjába ment, ahol egy tőrt élesre fent és ellenfelét egy félreeső helyen megvárva, megtámadta és súlyos sebeket ejtett rajta. Az egyik seb 22 centiméteres mély vágás volt a hason, úgy hogy *Cirjajonak* a belei is kifordultak. A személynét és megköztöve egy kabinba zárták és ott is hagyták egész uton. A sebesült sérüléseit a parancsnok kötözte be és husz napig ápolta. A parancsnok a révhivatal utján rendőrséget kértett a hajóra. Detektíveket küldöttek ki, akik a merénylet átvették és kihallgatása után átkísérték az ügyészség börtönébe.

— **Gépgyári munkások sztrájkja.** Az Első Magyar Gazdasági Gépgyár r.-t. gyárában az összes segédmunkások ma reggel sztrájkba léptek. A sztrájk azért tört ki, mert a gyár igazgatóság a munkások egy részét elbocsátotta azzal, hogy nincs munka. A munkások ebben megnyugodtak volna, azonban a létszámot annyira redukálták, hogy a gyárban benmaradt munkások naponta 16—17 órát kénytelenek dolgozni. A munkások csak két fillér bérjavítást követelnek önránként, valamint azt, hogy a gyár elegendő számú munkást alkalmazzon. A munkások kivonultak a sztrájkanyára s ott várják be, hogy az igazgatóság tárgyalásba bocsátkozzék velük.

— **Öngyilkosság a szállodában.** Lapunk mai számában megírtuk, hogy *Sárossy-Kapeller* Oszkár Fiumében a Hotel Európában levő lakásán öngyilkossági kísérletet követett el. Ma Fiuméből azt táviratozzák, hogy az öngyilkosjelölt állapota súlyosra fordult. Állítólag anyagi bajok miatt követte el *Sárossy-Kapeller* az öngyilkosságot, más verzió szerint pedig heves szerelem adta kezébe a fegyvert. Mostohaatyja, báró *Fiath* Miklós is szomorú körülmények között fejezte be életét New-Yorkban, ahol — a hajdani hatalmas fejérmegyei főispán — mint egy export-cég alkalmazottja halt meg.

— **Az ápoló.** Egész fiatalon határozta el *Czigancz* Mária, hogy szent életre adja magát az irtalmas nővérekhez. Mária, aki mint apéca az *Adéle* nevet kapta, legutóbb a *tizenhatos helyőrségi kórházban*, a fertőzőbetegségek osztályán végezte az ápolási teendőket. A hőslékü apacza tegnap megkapta egyik ápolójától a ragályos betegséget s még az éjszaka meghalt. A katonai hatóság díszes ravatalt készített s a helyőrségi kórházban állítják azt fel. A gyászszertartás szombaton délután két órakor fog megtörténni a legdíszesebb katonai pompával. *Adéle* ugynevezett *tábornok* temetését kap. Tábornokot megillető csapatok lesznek kivágyelve s egy teljes katonai zenekar fog gyász-dalokat játszani.

— **Betiltott előadás.** A Fővárosi Orfeum mai előadását kínos incidens zavarta meg. A zsufolásig megtelt nézőtér publikuma, az Asta Nielsen-lázban égő közönség egészen pirosra taposolta tenyerét, amidőn a derűs jó kedvet hangos zugolódás váltotta fel. Műsoron szerepelt dr. *Ház István* „Mister Galambos” című bohósága, a melyet az előadásra kiküldött rendőrtisztviselő akasztott meg. *Az előadást azzal az indoklással tiltotta be, hogy a darabban ő osztály elleni igaztást lát.* A szerző ellen ez irányban meg is tette a feljelentést. Dr. *Ház István* rokonszenves alakja az írói világban közismert. Egész halom hasonló zsánerű darabot írt, amelylyel a közönségnek már számtalan élvezetes estét szerzett. Nemrég jubilált, amely alkalommal meleg ünneplésben és jól megérdemelt órációkban volt része. „*Hombár Mihály*” irodalmi néven az újságolvasó közönség már régóta ismeri és szereti. A rendőrségnek a tapintatlan eljárása nemcsak az Orfeumban szórakozó közönséget, hanem mindazokat, kik a kvalifikálatlan beavatkozást tudomásul vették, mélyen megbotránkozta. Ugy látszik, hogy már nemcsak a képviselőház, hanem az Orfeum bizton-sága is veszélyben forog. — miközben a külteki jássz urak vigan garázdálkodnak.

— **A Magánmérnökök Országos Szövetsége** a közmunka és közszállításra vonatkozó szerződéseknél a választott bíróságoknak kikötése, illetve a műszaki választott bíróságnak rendszeresítése tárgyában szaktanácskozást tartott a műszaki, ipari és kereskedelmi érdekképviselet bevonásával. Az anketén, amely Arenstein Henrik mérnök, udvari tanácsos elnöke alatt folyt le, a szövetség helyiségében, Geda Géza ügyvezető igazgató ismertette a kérdést. Dr. Pásztor József a kérdés jogi vonatkozásait fejtegette, majd pedig az elnök összegezte a vitában elhangzottakat. Konstatálta, hogy a választott bíróságok felállításának szükségessége tekintetében a jelenlevő érdekképviseletek egyhanguan megegyeznek és kérte, hogy a reform szempontjának az egyes érdekképviseletekben való mielőbbi kiérlelése után újabb tanácskozáson állapítsák meg a megindítandó akció részletes programját.

— **Az adópénztáros öngyilkossága.** Az élesdi adóhivatalban ma reggel agyonlőtte magát *Klinger Ferenc* adópénztáros. A fiatal tisztviselő nemrég nősült, de a felesége egy héttel ezelőtt elhagyta. A szolid ember azonban éjszakánként átvitt, hivatalába nem járt be rendszeresen, mire *Fekete* ellenőr a nagyváradi pénzügyigazgatósághoz jelentést küldött, hogy a havi zárlaton *Klinger Ferenc* nem jelent meg, kér sürgős intézkedést. *Klinger* ma reggel bement a hivatalába s ott köztölték vele, hogy az igazgatóságnak jelentést küldtek. A tisztviselő elszápadt, benyúlt fiókjába, kivette revolverét és agyonlőtte magát. Azonnal meghalt. A nagyváradi pénzügyigazgatóságtól *Szabó Ágost* titkár és *Szabó János* számvizsgálók Élelőre utaztak. *Berczy* főszolgabíró lepecsételte a pénztárt. Lehetséges, hogy a pénztárban hiányok vannak. A tisztviselő sok adósságot hagyott hátra.

— **Elfogott tolvajbunda.** A rendőrség ma vasuti napszámókból álló tolvajbándát tartóztatta le. A tolvajok a nyugati pályaudvaron a Westinghouse részeket tördelték le és adták el ócskavaskereskedőknek. A magyar államvasutak hára eddig kétezer korona. A tolvajok *Blatner József*, *Kogler József*, *Kreisz György* és *Poloniczki György* napszámók. *Poloniczki* a detektívek Czeglédberczelről hozták a fővárosba, éppen az esküvőjé után s a nászlakomán fogták el a detektívek. Letartóztatták még az orgazdájukat is, aki *Wolf Hermann*, született *Amigó Regina* ötvennyolc éves vaskereskedő, aki a *Reiter Ferenc*-utca 19. szám alatt lakott.

— **Vizbefuult tengerészek.** Párisból táviratozták: A touloni tengerészeti prefektusnak a tengerészeti miniszterhez küldött jelentése szerint a *Bisertába* küldött *Turquois* tenger alatt járó nuszadról egy hullám hét embert lezodort. Két embert megmentettek. A többiek a vízbe fulltak, köztük egy hajóhadnagy és egy zászlós.

— **A „Bácska” víz alatt.** Zentáról a Tisza áradásairól riasztó hírek érkeznek. A Tisza a bánátsági kerületnek kilépett a medréről és a Bácska alacsonyabban fekvő, gabonával bevetett földjeit elárasztotta. A víz állása megközelíti a tavalyi nyári vízállást. A szükséges óvintézkedéseket az egész vonalon megtették.

— **Nyomorognak a szegedi munkások.** A szegedi munkásság is sanyal a gazdasági pangást. A munkátlanúság és keresethiány miatt odáig jutottak, hogy mintegy száztagú munkásküldöttség kereste fel *Somogyi Szilveszter* rendőrfőkapitányt, kinek a munkásküldöttség szóoka előadta, hogy mivel az építkezés hónapok óta pang, az építőmunkások közül ezer-ezerkétszáz ember hónapok óta nyomorog. Az építőmunkások nagyrésze a külföldön és különösen a *Balkán-államokban* kapna ugyan munkát, de az utlevél kiadásának tilalma miatt nem hagyhatja el az országot. Arra kérte a főkapitányt, hogy azokra az építőmunkásokra nézve, akik a külföldön alkalmazást kapnának, a hatóság ne gátolja meg az utlevél kiadását. A főkapitány felterjesztést intézett ebben az ügyben a belügyminisztériumhoz, hogy a tilalmat kivételesen és méltányosan változtassa meg.

— **Csált, mert nem akart éhen halni.** A rendőrség ma letartóztatta *Reisner Ignác* negyvenéves foglalkozás nélküli építész, aki néhány nappal ezelőtt felkereste *Veyvoda József* szobafestőt *Dohány-utca* 45. számú lakásán és elmondta, hogy a halasi *Szent István-szállodát* ő építi és a szobák kifestését felajánlotta *Veyvodának* s előleget kért. A szobafestő adott is neki tíz koronát. Csak később tudta meg, hogy *Reisner* becsapta őt. A felmutatott irások hamisak voltak, a *Szent István-szálloda* szobái már régen ki vannak festve és csak azért bízta meg *Reisner* a festéssel, hogy előleget csaljon ki tőle. A rendőrség *Reisner* kinyomozta. Az építész elmondta, hogy egy baleset következtében megnyomorodott, dolgozni nem tud s hogy éhen ne haljon, ilyen próbák csalásokat követett el. Átkísérték az ügyészséghez.

— **Halálozás.** *Bistei Göncey Imre* tábornok, a honvédelmi minisztérium műszaki csoportjának főnöke, *San-Remóban* meghalt. *Göncey Imre* Kassán született 1862-ben. Apja 48-as honvéd volt, akit 1849-ben az osztrák hadserűbe soroztak be s mint tiszt végreharcolta a peresz háborút. Atyja példájára ő is a katonai pályára lépett. Aiezedési rangban a honvédség kötelékébe lépett, hol csakhamar ezredes, majd a honvédelmi minisztérium műszaki csoportjának főnöke, a múlt évben tábornok lett, alig ötven éves korában. Szervezetét már évek előtt megfáradta a betegség, mely ellen Olaszországban keresett gyógyulást.

Weiss Katalin ma hetvenhat éves korában meghalt. A bolgogitát nagy család gyászolja, többek közt fia: *Vikár János*, a Budapesti Közüti Vaspálya Társaság igazgatója.

— **Rendőri hírek.** Életunt. Ma reggel *Lendvai Gábor* huszonegy éves gyógyszerészeg Budapesti-ut 11. számú lakásán morfiúmot ivott. — *Elgázolta a vasút.* Ma délelőtt a dunaparti teherpályaudvaron *Major Ádám* negyvennyolc éves vasuti munkást tolatás közben egy mozdony elgázolta. A kerekék mindkét lábát levágták. Haldoklott, amikor az *István-kórházba* vitték. — *Az öbudi gázgyár* építésénél egy kétemeletes állvány alatt dolgoztak *Desső János* napszámós és *Szajkócs József* lakatossegéd. Az állvány egyszerre összeomlott és a gerendák rázuhantak a két munkásra. Mindketten súlyos sérüléseket szenvedtek. A mentők bekötözték őket és bevitték a *János-kórházba*. A rendőrség megindította a vizsgálatot.

x **Fodor-féle vivóterem** a *Koronaherceg-utca* 2. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x **Akinek fájós foga van, vagy bármilyen okból** orvosi kezelésre szorul, annak legjobban dr. *Batizfalvy I. Z.* kir. egyet. tanár, a műfogászat szakorvosának fogorvosi intézetét ajánlhatjuk. A főváros ezen legelső intézete *Járány-körút* 10. szám alá legújában áthelyezve, egyenesen erre a célra alakított, a legkittinőbb gépekkel és villanyos készülékekkel ellátott helyiségekbe, melyek lehetővé teszik a fogaknak teljesen fájdalommentes kezelését. A nu. v. közp. miniszter is elismerő leiratával tüntette ki a maga nemében páratlan intézetet, melynek technikai csatláiban, mint számtalan esetben alkalmunk volt meggyőződni, a természetestől meg nem különbözethető műfegyverű eszközökkel, melyekkel tökéletesen lehet kezelni és rágni.

x **Prémére a Folics Capriceban.** Szerdán este óriási sikerrel mutatták be *Tábori Emilnek* „A hadtáparanosok ur” című eredeti darabját, amelynek kedvét *Rott Sándor*, aki a darab főszerepét mestéri módon alakítja, szabadságszövegének megkezdését későbbre halasztotta. A darab csupa helyzetkomikum és kittinó véc. Nagyon sok télt házat fog vonzani, az bizonyos. A „Die Geschichte vom Wolf” ez. *Trebítsch* féle darab változatlanul tetszik, nemkülönben kittinó a szölszámok *R. Türk Berta*, *Trebítsch*, *Springer* és *Szöke Székell* elsőrendű előadásában. A *Folics Caprice* előadásai általában véve oly magas nívón állnak, hogy nagy élvezet ott egy estét eltölteni. A *Casino de Paris* fő attrakciói április havában szintén zsufolt házat fognak vonzani, mert egyelő-egyig elsőrendű slágerszámok.

Quo Vadis?

— A mozi legújabb szenzációja. —

Budapest, április 3.

Szinte hihetetlen már, hogy a mozipar milyent messzire lendült, lehetetlen nincs előtte, a csoda megszűnt, a legképtelenebb dolgok is valóra válnak a mozi lepedőjén. Mindenki emlékszik még *Sienkiewicz*, a meleg és fürgé fantáziájú lengyel költő legpompásabb alkotására, a „*Quo Vadis*”-ra. A fantázia olyan magasra csapongott, hogy esz-szor még a lehetőség határát is átlépte. És most élénk táruul valóságban az egész, visszajön élénk a régmúlt idő. A 2000 év előtti Rómát látjuk a maga nagyszerűségében, de egyuttal züllött erköl-cseivel, szokásaival. Mindazt oly korhű, természetes és még eddig soha nem látott páratlan teh-nikával készült reprodukcióban.

Ez a film valóságos csoda, úgy méretei, mint kápráztató kiállításánál fogva. Egy teljes előadást tölt be ez a grandiózus mű, mely két évi szorgos és gondos művészi munka alkotása. Az ember: ezreit látjuk mozogni, élni, küzdeni és szenvedni. Elénk kerül *Neró*, a vérszomjas és piromanikus czár, amint vad bachanáliákban rendezi orgiáit, látjuk az üldözött keresztények ezreit Róma katabombáiban, akik *Szent Péter* vigasztalásaitól meg-ihletve, szembe néznek és dacolnak a legborzasztóbb üldöztetésekkel.

Circus Maximus régi fényében tündököl. Ott van *Neró* bestialitásától megittasodott nép ezrei a cirikusban, amint *Neró* mozdulatait lesve ujjong és üvölt, amikor a hatalmas cirikus porondján az üldözött keresztények százait látja irtózatosségségségsében, szembe nézve a föld alóli ketreczük-ből rájuk szabadított 20 éhas orcszlán borzalmas vérengzésének. Felejthetetlen kép, a halálra vált és rémülettől eltorzult arcu üldözöttek egy-máshoz simuló tömege; a bestiak támadásának hihetetlen mesteriességgel való beállítás és az a kejes örülettől vonagló arckifejezés, melyyl *Neró* páholyából ezt a jelenetet végignézi.

Róma pusztuló épületeiből előttünk lángolnak föl a tűnyelvék. Egész utczák, paloták égnék, tű: mindenfelé, merre csak a szem ellát. És a lángok-kon keresztül a tömeg rémülten menekül, gyalog, lóháton, gyaloghinton rohannak gazdagok és szeg-zények egyaránt, hogy a tűz vad pusztításai elől meneküljenek. A rémes kegyetlenség paroxizmusát irtózatossan tárják elénk az utak szélein égő élő-fáklyák, melyek rémesen világítják be az egész ut-vonalat. Végül a nemezis előttünk kísért, mely szá-mon kéri az örült *Czézár* kegyetlenkedéseit, látjuk az iszonyattól megrémült és a nép haragja elől menekülő *Neró* pusztulását.

Szelidebb dolgok jönnek. *Szent Péter* távozik *Via Appian* Rómából s megjelenik előtte *Krisztus* alakja. Száz és száz érdekesnél érdekesebb részlete van még e csodás felvételnek, mely bámulatba ejti a szemlélőt és szinte lehetetlennek tartja, hogy mindezt rendezni, eljátszani és produkálni lehet.

Az „*Omnia*” mozgóképpalota, még eddig nem hallott óriási áldozatok árán szerzte meg a „*Quo Vadis*” kizárólagos előadási jogát s így ez a csodás film csakis az *Omnia*ban kerül bemutatásra.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Népopera.** A Népoperában ma este a *Fauszt* czimszerepében lépett fel *Jádlowker Hermann*. Pompásan érezte és éreztette szerepe uraságát és meleg sikert aratott mélyenjáró, új alakításával. Az új szereplők közül *Sándor Mariska* *Siebelje* kedves, de jelentéktelen. Az előadást *Reiner Frigyes* vezette.

(*) **Hangverseny.** Az Országos Magyar Zeneegyesület tegnap este fényesen sikerült hangversenyben rendezte a Magyar Tanítók Otthona dísztermében. *Somogyi Mór* zongoraművész, a Zeneegyesület igazgatója frenetikus tapsokat aratott, *Trácskócs Radván* énekelt szépen esengő tenorjával. Utána következett *Somogyiné B. Carola*, dr. *Pogány Frigyesné* Lavotta és *Bihari* szerzeményeit adta elő. Az érdekes hangversenyt *Kurucz János* néhány sikerült dala, melyeket *Diskay József* adott elő és *Balász Leó* hegedűművész szép játéka egészítette ki. A nagy hangversenyterem zsufolásig megtelt.

(*) **Venczel Béla** Frankfurtban. A Majna melletti Frankfurt operaháza, mint hírlik, szerződéssel kínálta meg *Venczel Bélát*, a magyar kir. Operaház basszistáját. Érdekes, hogy *Venczelnek*, ha nem is közvetlenül, de szintén magyar elődje volt, mivel ezt a szerepkört a tragikus *Erdős Richárd* töltötte be annak idején.

(*) A kultuszminiszter az Ernst-muzeumban. Dr. Jankovich Béla kultuszminiszter meglátogatta az Ernst-muzeumot. Előbb a Ligeti-kiállítást tekintette meg a nagy érdeklődéssel szemlélte a fiatal mester kiállítását, amelynek több darabjai és főleg a monumentális erejű „Krisztus sirbatételéről” elismerőleg nyilatkozott. Utána az Ernst-muzeumot szemlélte meg igen alaposan. A miniszter melegen gratulált egy a kiállító művészeknek, mint Ernst Lajosnak, a muzeum tulajdonosának.

(*) Színházak hírei. Az Operaházban holnap, pénteken Siegfried kerül előadásra, Brünnhilde szerepében Langaard Borghild vendégfellépésével. Szombaton Szemana rég nem adott dalművét, az Eladott menyasszonyt adják fel, nagyrészt új szereplőkkel, akik közül Dömötör Ilona Mártát, Barsony Dóra Katinkát, Mihályi Kruzsint, Ambrus Etelka Eszmeraldót, Toronyi Venczelt és Gábor József Hansot énekli. Régi szerepeiket megtartották Nei B., Fodor Aranka, Hegedűs, Kertész és Kárpát. Vasárnap délután két és fél órákor olesó helyárrakkal a Denevér, Strausz János klasszikus operettje kerül színpadra. Este Tosca van műsoron, a czinszerepben Langaard Borghild fellépésével.

A Vígyszínházban holnapután, szombaton, a Lakások-at, Hajó Sándor vígjátékát ismétlik. Legutóbb a kolozsvári Nemzeti Színházban adták igen nagy hatással. Holnap, pénteken, a Mumus, Gavault Paul szeretetreméltó új vígjátéka kerül színpadra.

A Néppopéra ünnepelt vendégtenoristájának szombaton lesz utolsó előtti vendégfellépése. Ez alkalommal egyik legdiadalmasabb alakítására kerül a sor, a Hoffmann-ra. Utólagára hétfőn este énekel Jadowker, a Migon Meister Vilmosát énekli.

FŐVÁROS.

(*) A szépályaúdvári villamosvonal. A Budapesti Villamos Városi Vasut Részvénytársaság, mint ismeretes, már régebben terveket mutatott be az új szépályaúdvárhoz vezetendő villamosvasutvonal ügyében. A terveknek a közigazgatási bejárását még a múlt év novemberében megtartották és a tervekhez az eljáró bizottság hozzá is járult. A bejárás alkalmával a Budapesti Közúti Vaspálya Társaság azt a kérést intézte a kereskedelmi miniszterhez, hogy a Városi Villamos Vasut vonalának engedélyezését addig függőben tartsa, amíg a Budapesti Közúti Vaspálya Társaság és a Budapest-Ujpest-Rákospalotai Villamos Vasut Részvénytársaságnak az Aréna-uti egységes közlekedés megoldására készített és a fővárosnak bemutatott terveit le nem tárgyalják. A Közúti Vaspálya Társaságnak ezt a kérést a miniszter nyilatkozattal elzárta, hogy a tanácsnak küldötte le. A tanács pedig úgy határozott, hogy a két vasúttársaság által bemutatott terveket a bizottság tárgyalásra alkalmasnak nem találja és ezért azokat a vasúttársaságnak visszaadja. A tanács ezt az intézkedését azzal okolja meg, hogy a Közúti Vaspálya Társaság a vele folytatott hosszas tárgyalások után nem mutatott be olyan terveket, amelyekből a Vágány-utczától a Damjanich-utczáig tervezett földalatti vonalrész műszaki kivihetőségét el lehetett volna bírálni. Időközben a főváros törvényhatósági bizottsága az Aréna-uti közterület egy részének használatát a Budapesti Villamos Városi Vasut Részvénytársaságnak engedte át és ezáltal a Budapesti Közúti Vaspálya Társaság terveze tárgyalanná vált. A Budapest-Ujpest-Rákospalotai Vasut terveit pedig azért adja vissza a tanács, mert a fővárosnál lefolytatott műszaki tárgyalások során kitűnt, hogy azok az utczák, amelyeken keresztül a vasúttársaság vonalát tervezte, vasúti vonal létesítésére nem alkalmasak.

(*) A Közúti vasutak nyári menetrendje. A közlekedési bizottság hétfőn, e hónap 7-én ülést fog tartani, amelyen meg fogják állapítani a főváros területén közlekedő közúti vasutak nyári menetrendjét.

(*) Kocsibejárók építése. A Budapesti Villamos Városi Vasut Részvénytársaság és a Budapest-Szentlőrinczi Helyiérdekű Villamosvasut Részvénytársaság közös kérvényt adtak be a tanácshoz, hogy a IX., Üllői-utcon a Ferencvárosi Tornaklub sporttelepe előtt három kocsibejárót építhessenek. A tanács a közlekedési ügyosztály javaslatára a két társaságnak a kocsibejáró építésére a helyhatósági engedélyt megadta.

(*) Segély a munkásgimnáziumnak. A Budapesti X. ker. Kőbányai Munkásgimnázium részére a tanács erre az esztendőre 400 korona segélyt szavazott meg. Az egyesület a múltban is élvezte ezt a segélyt.

KÖZIGAZGATÁS

A pestvármegyei jegyzők gyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 3.

Pest vármegye jegyzőinek egyesülete ma tartotta közgyűlését Pest vármegye székházának közgyűlési termében. A gyűlésre nagy számban vonultak fel a vármegyei jegyzői karnak tagjai, úgy, hogy a nagyterem egészen megtelt.

Nagy napja is volt ma a pest vármegyei jegyzőknek és együttérzésük legeklatásabb bizonyítéka volt, hogy erre a nagy napra ily számosan gyűltek össze és minden irányu elhatározásuk egyhangu volt.

Szőnygre került az elnöknek lemondása is, mert Szegedy Albert rákoskeresztúri főjegyző arra való tekintettel, hogy a vármegyénél nyugdíjazását kérte: pestmegyei jegyző egyleti elnöki állást is rendelkezésére bocsátotta kártársainak.

Olvasóink ismerik Szegedy Albertnek marokans egyéniségét, tudják, hogy Szegedy mindenkor első sorban harcolt ott, ahol a jegyzői érdekekről volt szó. Lángoló szeretettel viseltetik pályatársai iránt, akik ugyszólván az ő keze alatt, szeméi előtt nőttek fel, mert hiszen Szegedy úgy is, mint hivatalfőnök, úgy is, mint a közigazgatási tanfolyam előadója egész gárdáját a jegyzői karnak nevelte fel.

Ez a nap a Szegedy napja volt. A szeretet, a személyéhez való ragaszkodás oly módon nyilvánult meg a pest vármegyei jegyzők gyűlésén, hogy ennél szebb jutalma az önzetlen közéleti működésnek nem lehet.

Amidőn Szegedy bejelentette, hogy az egyleti állástól visszavonul és elnöki tisztét az egyesület rendelkezésére bocsátja, a jelenlévők valóságosan megröghanták vezérüket és könyes szemekkel kérék, maradjon továbbra is helyén és irányítsa, vezesse a jegyzői kart jobb jövője felé.

Szegedy elnök marad.

A minden oldalról megnyilvánult öhajítás háta alatt Szegedy Albert továbbra is vállalván az elnöki tisztet, egyhangulag és nagy lelkesedéssel Pest vármegye jegyzőegyesületének elnökévé választották.

Ez a választás nemcsak azt igazolta, hogy Szegedy Albert eddigi működésével kiérdemelte a jegyzői kar szeretetét, hanem azt is, hogy Pest vármegyének, az ország első vármegyéjének jegyzői kara osztja azt a politikát, amelyet a jegyzői egyesületben mi követünk, mert ennek a politikának legmarkánsabb képviselője éppen Szegedy.

Pestmegye az államosítás ellen.

Tárgya volt a közgyűlésnek az államosítás szállongó híre ügyében való állásfoglalás is.

A kérdéshez többen hozzászóltak és alapos vita után kimondotta Pest-vármegye jegyzőegyesülete, hogy sem a közigazgatás, sem a jegyzői kar érdekében valóban nem találja a jegyzőségek államosítását, alkotmányjogi szempontból pedig egyenesen tiltakozik, hogy a közhatalom centralizáltassék, mert ma legalább az önkormányzati testületek, élükön az önkormányzati tisztviselőkkel gátul szolgálnak a kormányhatalom törvény- és alkotmányellenes törekvéseinek.

Az országos jegyzőegyesület elnöksége ellen.

A közgyűlés egyhangulag bizalmatlanságot szavazott az országos egyesület elnökségének, mert egyezséről sem a múltban nem tudta, vagy nem akarta a jegyzői érdekeket megvédelmezni, másrészt pedig ma, amidőn a jegyzői kar történelmi pillanatok előtt áll s amidőn összes erkölcsi súlyával kellene fellépni, hogy a maga és a közigazgatás sorsát irányító reformtervekkel szemben álláspontját fixirozza és követeléseit leszegezze: hatalmi erővel fojtják el a törekvéseket, amelyek országos közgyűlés tartását czálozzák.

Kimondotta a közgyűlés, hogy az országos jegyzőegyesület elnökségének a múltban tanusított gyászos szereplése nem nyújt reményt arra, hogy az elnökség vezetése alatt a kar kitűzött célját még csak meg is közelíthesse.

A bankett.

A tárgysorozat kisebb jelentőségű ügyeinek elintézése után mintegy százhuszan a Mitrovác-venedgő külön dísztermében gyűltek össze, ahol ismét és ismét elhalmozták Szegedy Albertet a szeretet és tisztelet minden megnyilvánulásával.

Gyönyörű felköszöntőben emlékezett meg Bitskey Gyula eszmőri főjegyző azokról a hervadhatatlan érdemeiről, amelyeket Szegedy Albert a jegyzők érdekeinek megvédelmezése körül huszonkét évi elnöki működése alatt szerzett és biztosította — a jelenlévők osztatlan lelkesedése mellett — hogy Pest-vármegye jegyzői kara mindenkor kész őt követni azon az uton, amelyet a jegyzők és a közigazgatás érdekében választ.

Szegedy Albert válaszában kijelentette, hogy őt sohasem vezették egyéni érdekek a jegyzői közélet terén folytatott működésében. Előtte egy szempont állott: a kar egyetemes érdeke. Ezért küzdött és ezért fog küzdeni addig, amíg csak ereje lesz. Örül annak, hogy törekvései mellett táborát lát, örül, hogy a küzdelem utáni vágy, annyi család után is őt még a jegyzői karban és hiszi, hogy elérkezik az idő, amidőn oly vezetőség áll az országos egyesület élén, amely iránt a pestvármegyei jegyzők is bizalommal fognak viseltetni, mert teljesíti a kar iránt fennálló kötelezettségeit.

Itt emlékezünk meg arról, hogy a jegyzői ellenzék szervezkedése az egész országban erős hullámokat vet s már megindultak a kombinációk az országos egyesület leendő elnökének és főjegyzőjének személye tekintetében is.

Ellenzéki szervezkedés. Hontvármegyei jegyzőegyesületének elnöksége a következő felhívást bocsátotta ki:

Tisztelt Kártárs! A kolozsvári jegyzői kongresszuson Hont vármegyei jegyzői egyesületének kiküldöttjei az Országos Egyesület központi vezetőségének bizalmatlanságot szavaztak, mert számalm helyzetük javításán segíteni tehetetlennek mutatkozott. Magunknak kell kezünkbe venni ügyünk vezetését. Fel kell hatalmazni a régi 100-as bizottságot egy országos nagygyűlés szervezésével, hol a kormány község-programjával kell foglalkozni s követelni nemcsak a községi reformot, de a vármegyei reformot is. Éppen azért kérék, hogy a Bars- és Nógrád vármegyei jegyzői egyletek vezetősége által Budapestre április 7. délelőtt 9 órára az István király-kávéházba (Podmaniczky-utca) összehívott értekezleten okvetlen megjelenni sziveskedjél. Ipolyság, 1913. márczius 31. Droszt Artur Hont várm. j. e. elnök, Badinszky Pál Hont várm. j. e. fjzó.

TANÜGY.

= A Budapesti Tanítótestület közgyűlése.
Csütörtök délután tartotta meg a régi képviselőház üléstermében negyvenedik évi közgyűlését a Budapesti hivatalos tanítótestület Kemény Simon alelnök elnöklése mellett. Az elnök megnyitójában beszámolt a testület három évi működéséről. Az elnöki beszámolót Dróczy Győző és Biró Samu hozzászólása után elfogadták. A tisztikarban megüresedett állások betöltése előtt az egyesület a testület volt elnökét, Rákos Istvánt, egyhangú lelkesedéssel tiszteletbeli taggá választották. A megejtett tisztújításon elnök lett Gergely István, alelnök Ember Jenő, főtitkár Görgey István, titkár Dausz Gyula. Az igazgatótanács a jogvédő bizottság elnökévé dr. Rózsa Ignácot küldte ki. A választási eredmények beérkezése után Tóth Árpád helyettesítőkár terjesztette be jelentését, majd Czike Imre számvizsgáló ismertette a testület vagyoni helyzetét. Mindkét jelentést elfogadták és az indítványok tárgyalása során a vitatételek pályázati kiírását intézték el.

TÖRVÉNYSZÉK:

§ A királylányok pörvesztése. Lipót belga király leányai, *Lujza és Stefánia* hercegnőknek a belga állam ellen indított perében — mint azt már legutóbbi számunkban megírtuk — a brüsszeli felelőbírói bíróság tegnap hozta meg az ítéletet, amely *Lujza* hercegnő hitelezőire nézve végtelemléssel lesújt. A bíróság a hercegnők keresetét elutasította, mert a *hetven milliót* érő ingatlanok és ingók megítélése akörül forgott, hogy azok az elhunyt király magánbirtokában voltak-e vagy pedig azok, mint a Kongó-állam uralkodóját illették meg őt. Az ítélet indoklása szerint: „A hercegnők nem éltek a részükre biztosított bizonyítás jogával, hogy tudniillik a kereseti birtokok magánvagyonához tartozott volna. Ezzel szemben bebizonyítottak tekinthető, hogy a vitás birtokok a Kongó-állambeli koronauradalmak jövedelméből szereztek be és így a király végakarata értelmében a gyarmattal együtt a belga államnak jutnak.” *Lujza hercegnő adósságai* már a múlt ősszel meghaladták a tizenhatmillió frankot, amire még hozzájárult, hogy az utolsó két hónap alatt *Bécsben ez az adósság 500.000 koronával szaporodott.* Hitelezők sirjatok.

§ A zugbankárok bünpöre az ítélőtáblán. A budapesti ítélőtábla első büntető tanácsában ma hirdették ki Neumann Miksa és társa bűnügyében hozott másodfokú ítéletet. A törvényszék tudvalevőleg Neumann Miksát négy év és fél évi fegyházra, Basch Lajost pedig másfél évi börtönrre ítélte. Az ítélőtábla a törvényszék ítéletét helybenhagyta. Dr. Polgár Viktor főügyési helyettes indítványt tett aziránt, hogy a tábla Basch Lajos letartóztatását rendelje el. A tábla ezt az indítványt elutasította.

§ Drága száffrazetteskedés. Londonból jelentik: Pankhurst asszonyt, a Lloyd George pénzügyminiszter háza ellen a múltkor elkövetett merénylet szerzőjét e büntényért, valamint a tulajdon elleni kihágás miatt három évi fegyházra ítélték.

§ Gróf Karácsonyi uzsorása. Gróf Karácsonyi Aladár Bleuer Miksa pénzügynökötől kért és kapott kölcsönt, egy ízben 10.000 koronás váltóra 6500 koronát, két ízben pedig 2000 koronás váltóra 1200—1200 koronát. A váltók prolongálásánál ismét óriási kamatokat és díjakat követelt a pénzügynök, amiért azután a gróf feljelentette uzsora miatt. A budapesti büntető törvényszék Bleuer Miksa pénzügynököt uzsora vétsége miatt két hónapi fegyházra és 400 korona pénzbüntetésre ítélte.

§ A banditák ítélete jogérvényes. Párisból jelentik: A semmitőszék elvetette a kilencz automobilbandita által beadott penumiségi panaszokat.

§ Kétszáz ezer koronás hamis bukás. A szatmári törvényszék vizsgálóbírója két elkövető kereskedő ellen letartóztatást rendelt el. A letartóztatott Kassovitz Ferencz és Woll Márton nagy-károlyi nagykereskedők ellen az a vád, hogy hamis bukás követtek el, mert esőd előtt áru-készleteiket potom áron elvesztették. A passziva a kétszáz ezer koronát meghaladja.

Nyitlter.

Erőteljesen közöltökért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

NOYSSER karmester urat

Magyarországból felkérom, szíveskedjék címét „M. M. 7638” jelige alatt RUDOLF MOSSE hirdetősi irodával, Wien, I., Seilerstätte 2. közölni.

Szerkesztőség és kiadóhivatal részére

== kerestetik egy ==

hat-hét szobás lakás, az V. vagy VI. kerületben.

Szíves bejelentést elfogad a kiadóhivatal.

Telefonszám: 706. Telefonszám: 706.

SPORT.

( ) Alag. Favoritok és outsiderok felváltva győztek a mai napon. Legnépszerűbb volt Nordstern győzelme a Kereszturi akadályversenyben. A Liphay-ló ugyan megszabadult két legveszedelmesebb ellenfelétől: Formosától és Laskától, melyek elbuktak, de kétségtelen, hogy akkor is megnyerte volna a versenyt, ha ezek végigabszolváják a versenyt, legalább győzelmi stílusa erre vall. Az Urlovas-handicap-ban Morphy hagyott maga mögött elég jó társaságot, kvótája több mint tizszeres pénz. A Hároméves nyeretlenek versenyében két Negropontes-ló volt elül: Editor és Via; a favorit Madaram a harmadik helyre szorult. Littleworth a Verbung-gátversenyben győzött, bizonyoságot téve, hogy a Rákosiban nem véletlenség volt jó futása, Bellebonne ma újra győzött a Csomádi handicap-ban. A vert mezőnyben volt Visz, Munkás és Matchless is, míg a Megyeri díj a reás Rex győzelmével ért véget. A mai nap szenzációja Rosalie törlése volt a Nagy alagiból Zangenék ezzel az újabb aknamunkával cseppet sem fogják a fogadók előtt kedveltte tenni magukat. Részletes eredmények:

I. Urlovas-handicap. Díj 1800 K. Tav. 1800 m. 1 Mautner V. Morphy (Sibirik), 2. Prince Charmant (gr. Esterházy), 3. Sirene (Kass G.). — Futottak még: Bengházi, Florestan, Mortola, Sonate, O'Du, Abafy, Puica, Ugrifüles. — Biztosan fél hosszal első, két hossal harmadik. — Tot.: 10:106, 20:64, 43, 39. — Könyvfogadások: 4 Sirene, 5 Prince Charmant, 8 Morphy.

II. Hároméves nyeretlenek verseny. Díj 2000 K. Tav. 1400 m. 1. Negropontes Gy. Editor (Abos), 2. Vir (Pedrasil), 3. Madaram (Máthé). — Futottak még: Mirobolant, Vöröstorony, No Slip, Veronese, Torza Holitz, Fleurette, Laguna. — Könnyen 3 hossal első fél hossal harmadik. — Tot.: 10:104, 20:109, 208, 30. — Könyvfogadások: 1 és negyed Madaram, 6 Editor 14 Vir.

III. Kereszturi akadályverseny. (Handicap.) Díj 4000 K. Tav. 4000 m. 1. Liphay L. Nordstern (Smuty), 2. Fergeteg II. (Fries), 3. Tou-Tou (Hujber). — Futottak még: Orsata, Caroling, Jerome, Formosa, Laska. — Könnyen 5 hossal első, 10 hossal harmadik. — Tot.: 10:27, 20:32, 41, 138. — Könyvfogadások: 1 és fél Nordstern, 5 Fergeteg II., 12 Tou-Tou.

IV. Verbung-gátverseny. Díj 3000 K. Tav. 2800 m. 1. Schlesinger V. és Tsa Littleworth (Kollár), 2. Minea (Heasman), 3. Tüz (Rybenski). — Futottak még: Helene, Royal Mail, Brigand's Daughter. — Biztosan 1 és fél hossal első, 2 hossal harmadik. — Tot.: 10:22, 20:30, 35. Könyvfogadások: 1 és fél Littleworth, 2 és fél Minea, 5 Tüz.

V. Csomádi handicap. Díj 3000 K. Tav. 1600 m. 1.

Gr. Sigray A. Bellebonne (Spiller), 2. Illner (Podrasil), 3. Lovacska (Sas). — Futottak még: Lomoral, Visz, Munkás, Matchless, Fechter, Bieska, Zabfaló, Wolfram, L'amour, Felia, Rivoli. — Könnyen 2 hossal első, 4 hossal harmadik. — Tot.: 10:65, 20:46, 49, 37. — Könyvfogadások: 5 Lovacska, 6 Bellebonne, 10 Illner.

VI. Megyeri díj. (Hádvorseny.) Díj 3000 K. Tav. 2400 m. 1. Egyedi L. Rex (Tóth), 2. Csavargó (Lipták L.), 3. Spirifankerl (Weckerman). — Futottak még: P. S. — Kérdelen után 1 hossal első, 3 hossal harmadik. — Tot.: 10:17, 20:23, 28. — Könyvfogadások: 1 és fél Rex, 4 Csavargó.

( ) A Magyar Atletikai Club szerdán este tartotta meg XXXVIII. évi közgyűlését a Nemzeti Lovarda gyülestermben. A közgyűlésen gróf Andrassy Géza elnök távolléte miatt dr. Virava János elnökölt, aki megnyitó-beszédében megemlékezett a klub eddigi működéséről és arról az amatőr szellemről, amely a klub minden ténykedésében megnyilvánult. A nagy tetszéssel fogadott megnyitó után Szerlemhegyi Jenő titkár terjesztette be működését, amelyben a sportműködésen kívül a klub társadalmi szerepléséről is beszámolt. A jelentés elfogadása után a jövő évi költségvetést tárgyalta le a közgyűlés. Az előirányzott 124.000 koronából a sportezelokra 50.000 koronát fordítanak s a fejlesztés nagy munkáját már megkezdte a klub, amikor nagy költséggel Ramson angol tréner szerződtette. A tisztújítás előtt disztagokká választották gróf Khuen-Hédervary Károlyt, gróf Zichy Jánost és báró Hazai Samut. Megválasztották ezután a 36 tagból álló választmányt, amelyben a régi tagok mellett több fiatal is helyet foglal.

KÖZGAZDASÁG.

A vaskereskedelem monopolizálása. Az egész magyar vaskereskedelem a vaskartelnak, illetve a vaskartel közvetítő szarvének van teljesen kiszolgáltatva. A vaskartel közvetítő szervei a Schoper, Frankl, Kern és Ulrich cégek. Ez a négy nagykereskedő a szó szoros értelmében monopolizálja a piacot s a karteltől élvezett hatalmát sokféleképpen kihasználja, s az egész ország vaskereskedelmét válságba sodorta. Hogy a kiskereskedők menyire ki van szolgáltatva a nagy vaskereskedők önkényének és hatalmának, azt legjobban illusztrálja az, hogy ha a kiskereskedő árut rendel a vaskartelnál, akkor értesítik, hogy hat hónapon belül nem számíthat a szállításra. A kiskereskedőnek azonban szüksége van az árua s ezért a nagykereskedő detailadás céljaira főlhalmozott raktárból vásárol detail áron. Ez immoralitás, s kereskedelmi szempontból okvetlenül súlyos beszámítás alá esik. A nagykereskedő más árat kell, hogy szabjon a kiskereskedőnek, a viszontelárusítónak, mint a fogyasztónak, ezaz a kiskereskedő vevőköntségének. A nagykereskedők üzemszerűen üzük ezt az eljárást és a kiskereskedők kénytelen beletörödni abba, hogy ő átlag 3—4 koronával állandóan drágábban fizesse a vas árát. A vidéki kereskedő erre az üzletre okvetlen ráfizet, mert ő nincs olyan kellemes helyzetben, mint a vaskartel hatalmas szervei. A nagy vaskereskedők valóságban monopolizálták a piacot s már olyan hatalmasnak érzik magukat, hogy vidéki fióküzletek alapításával is foglalkoznak. Így a Schoper-cég a nagyobb vidéki városokban több vasüzletet vont érdekességbe s minden igyekezetét oda koncentrálja, hogy affiliálási sikerei mindenütt teljes sikerrel járjanak, ami egyenlő a vidéki vaskereskedelem megfőtásával.

A tőzsde évi jelentése. A budapesti áru- és értéktőzsde április hó 5-én, szombaton tartandó rendes közgyűlésére való tekintettel ma adta ki 1912. évi jelentését. A jelentésben beszámol a tanács múlt évi munkásságáról s közli a múlt évben módosított értéktőzleti szokásokat és azoknak az értékpapiroknak a jegyzékét, melyek lajstromozását az 1912. év folyamán rendelték el. Zárószámadások és statisztikai kimutatások zárják végül be a kis füzetet. — A budapesti áru- és értéktőzsde április 5-én tartandó közgyűlés napirendjére tűzte a tőzsdereform ügyében való állásfoglalást. Mendl Jeromos a következő kompromisszum-indítványt fogja a közgyűlésnek ajánlati: A reform részleteibe a

SALVATOR

a kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás, vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatása.

Főraktár Budapestben: ÉDESKUTY L.-nél.

közgyűlés ez alkalommal ne bocsátkozzék, hanem mondja ki, hogy a tőzsdereform egész komplexumát felölelő alapszabály-tervezet dolgoztassék ki és terjesztessék a f. é. szeptember havában egybehívandó rendkívüli közgyűlés elé. A tervezetbe oly határozmányok kell, hogy foglaltassanak, mely a határidőüzlöt czégére alatt végbemenő spekulációs visszaéléseket már technikailag is lehetetlenné tenné a tőzsdéüzem mechanizmusának elképen szabályozott működése által. Az o. czélra szolgáló intézkedések a tőzsdéautonomia hatáskörében volnának megálapítandók és minél előbb keresztülviesdők; továbbá közölje a közgyűlés e határozatot a tőzsdetanácsossal avégből, hogy e fontos és súlyos kérdés vele egyetértőleg és összhangzóan olyformán oldassék meg, hogy abban a hazai közgazdaság minden tényezője megelégedve legyen.

A Fonciére biztosító tevékenysége. A Fonciére, pesti biztosító-intézet folyó évi április 12-én fogja ez évi rendes közgyűlését megtartani. A zárszámadosokból, melyeket ez az intézet az 1912. évre vonatkozólag nyilvánosságra hozott, a társaság erőteljes fejlődés világlik ki. A zárszámados adatai a következők:

A múlt évi díj- és illetékbévitel a törisek levonása után az elemi és baleset ágazatokban 17.789.977.14 koronát és az életbiztosítási ágazatokban 6.415.753.24 koronát, összesen tehát 24.205.730 korona 38 fillért tett ki, míg a későbbi években esedékes tűz- és balesetágazatbeli díjkötelezvények és díjváltók összege 40.941.923.24 koronára rugott. Az életbiztosítási állomány az elmúlt üzleti évben 138.016.848 korona tőkét és 75.845 korona járadékot tett. A díj-, kár- és nyereség-tartalékalapok, valamint a díjáhozátok 41.215.316.68 koronát tesznek ki. Az intézet összes tartalékai a nyereségtartalék ezidei javadalmazása után 3.086.373.05 koronával szaporodtak. Az intézet tőkét a képviselőségeknek levő készpénzállomány, a folyószámlakövetelések és a viszontbiztosításoknál, a képviselőségeknek és feleknél künnlevő egyenlegek belevonása nélkül a következőképen vannak elhelyezve: Pénztári készpénzállomány az intézet központi székhelyén 408.813.39 korona, hitelintézeteknél és takarékpénztáraknál levő követelésekben 5.497.040.61 korona, az intézet budapesti, weni és prágai tehermentes házaiban 3.855.739.22 korona, állampapírokban, vasuti részvényekben és elsőbbségi kötvényekben, valamint óvadékképes záloglevelekben 23.454.371 korona 16 fillér. Tárcazebeli váltókban 526.417.88 korona, jelzálogközlésben 1.313.843.78 korona, az intézet életbiztosítási kötvényeire adott kölcsönökben 5.463.570 korona. Az 1912. évre kimutatott 430.519.51 korona nyereségből részvényenkint 16 korona (8 százalék) osztalék kifizetése fog indítványba hozatni.

A Schlick-gyár kisebb osztaléka. A Schlick-Nicholson gép-, vagon- és hajógyár r.-t. igazgatósága ma tartott ülésén megállapította az 1912. üzletév mérlegét, amely megfelelő leírások és belső tartalékolások, valamint az értékesítési alapnak 120.000 koronával való növelése után 477.000 korona tiszta hasznót mutat ki. Az igazgatóság elhatározta, hogy az április 14-én összeülő rendes közgyűlésnek 5 százalékos osztalék kifizetését fogja javasolni. Az osztaléknak némi leszállítását az igazgatóság egyrészt a súlyos pénzügyi viszonyok által okozott nagyobb kamattelherrel okolja meg, másrészt pedig az üzemi kiadások növekedésével; ez utóbbi összefügg a fuzió által teremtett átmeneti állapottal, miután a gyáregyesülés folytán előálló költségmegtakarítások csak ezután fogják éreztetni hatásukat. Az igazgatóság egyúttal a gyártelepnek megfelelő kiépítését és továbbfejlesztését határozta el, melynek munkálatai már legközelebb megkezdődnek, s mely jövőben a gyárnak nagyobb jövedelmezőségét fogja előmozdítani.

Az osztályorszájték mai huzásán a következő nagyobb nyereseményeket nyerték: Tizenöt ezer koronát nyert: 98578; tizen ezer koronát nyert: 79625; ötezer koronát nyert: 49048 63421 69379 89224; kétezer koronát nyert: 391 7170 7293 9325 10265 23030 25733 28462 34353 44294 49464 57416 59796 67221 68169 73226 76388 77224 77694 83588 84920 90533 96121 99052 103667 103933 104628 ;104947 107477 109031; ezer koronát nyertek: 6097 9822 9328 13359 15036 17246 17780 18653 18969 19862 19934 21829 22050 22755 34695 36716 40527 41376 41764 45481 47683 49209 52080 62602 69101 6893 66364 67228 69318 72490

73599 77223 77879 78535 86120 87614 88846 93262 96637 97412 98397 100081 106710; ötszáz koronát nyertek: 1 5 3818 6919 6943 10919 11672 11892 12966 13638 13890 14746 15627 19626 20626 20779 26601 28171 31656 32743 33845 34528 34585 35237 35857 41343 46307 46764 47620 49595 49652 51001 51896 53376 53392 55535 56021 58965 60076 61183 62838 62937 63153 63317 65986 69476 71330 71813 72704 74499 76254 76916 77040 78449 80738 82567 83301 85894 83937 88057 88903 89706 90265 90440 90565 91221 92139 96841 99714 100049 100055 100208 104385 106590 107090 107099 108403 109911. Azonkívül kihuztak 1843 sorsjegyet kétszáz koronás nyeresémnyel. A következő huzás holnap lesz.

Török szerencsége örök! Az osztályorszájték mai huzásán a tizenöt ezer koronás főnyeresémnyét a 98578. sz. sorsjeggyel, az ötezer koronás főnyeresémnyét a 89224. számú sorsjeggyel ismét a Török A. és Társa bankház r.-t. (Budapest, Szervita-ter 3) szerencsés vevői nyerték.

Oszták támadás a hadseregszállítások felosztása ellen. Az oszták érdekképviselők a tengerészeti parancsnokság ismeretes külföldi rendelései alkalmából akciót indítottak az oszták kormányánál, a hadseregszállítások dolgában 1906. évben létesített megállapodások revíziója tárgyában. E megállapodásnak elvi alapja az, hogy a hadsereg szükségletéből minden számadasi évben a mindenkori kvótának megfelelő rész szerzendő be Magyarországon és pedig minden czikkben külön-külön, amennyiben magyar czég részéről valamely czikkben nem tétetnek ajánlat, a magyar iparnak az ugyanazon beszerzési csoporthoz tartozó más iparcikkben nyújtandó megfelelő kárpótlás, vagy amennyiben a kvótaszertü felosztás egyes beszerzési csoportokon belül nem lehetséges, akkor a beszerzési csoportokon kívül, úgy hogy mindkét állam ipara az összes ipari beszerzések kvótaszertü részét megkapja. Ez elvi alap ellen készülnek támadást intézni az oszták érdekkörök, amiközben azt az óhaját nyilvánítják, hogy amennyiben valamelyik állam ipara nem tesz megfelelő ajánlatot és a hadügyi vezetőség ennek folytán a külföldhöz fordul, az ilyen megrendelés ne mindkét államnak terhére irassék, hanem csak annak az államnak terhére, amelynek ipara azzal, hogy ajánlatot nem tett, a külföldi megrendelést előidézte. Az 1906. évi egyezményben körülírt elvnek illetően megváltoztatására irányuló akció ellen a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége most beadványt intézett a kereskedelemügyi miniszterhez, amelyben kifejti, hogy az 1906. évi egyezményben lefektetett elv, melyet csak hosszú és kitartó küzdelmek árán lehetett érvényesíteni, a magyar ipar súlyos vesztesége nélkül nem lehet megbolygatni. De az oszták részről felhozott indokolás nem is állhat meg, mert ha valamelyik állam ipara nem tesz ajánlatot, a hadügyi vezetőség nem fordulhat még a külföldi iparhoz, hanem a másik állam iparához és csak ha ez sem tesz megfelelő ajánlatot, veheti igénybe a külföldi ipart, ez esetben azonban a felelősség egyformán terhelvén mindkét állam iparát, kell hogy a hátrányos következményekben is egyformán legyen részük. A Szövetség ezért arra kéri a minisztert, hogy az oszták részről megindult akció ellen az egész magyar gyáripar érdekében állást foglaljon.

A kereskedelmi utazók nyugdíjalapja. A Magyarországi Kereskedelmi Utazók Egyesülete tagjai részére, amint az már ismeretes, nyugdíjalapot létesít. A gyűjtés az önmegadózatás elve alapján a legszabab eredménnyel folyik, amennyiben eddig az egyesület utazó tagjai folyó hó 1-ig 175.137 koronát jegyeztek és 62.710 korona 95 fillért fizettek be. Az egyesület főnöktagjai eddig 38.145 korona jegyzés alapján 17.715 koronát fizettek be.

A szücsök kartelleje. Igazán elmondhatjuk, hogy a súlyos gazdasági viszonyok valóságos kartelvilágot teremtettek, mintha csak az egyes szármák végleg ki akarnák szarolni sz amugy is súlyos válsággal küzdő kiskereskedelmet és a fogyasztókat. Legújabb ilyen természetellenes és tisztára csak a fogyasztók kiszákuányolását czélzó akció a szücsiparosoké és szücskereskedőké, akik egységes

fizetési konvenziókat állapítottak meg — magyarán emelték az árakat. A Magyar Szücsmesterek Országos Egyesületéé ennek a dicsősége, amely egy-let még a megőrzési díjakat is fölemelteti tagjával. Valóban megtehetné ez az agilis egyesület, hogy valami kartellel lehetetlenné tegye azt is, hogy drága pénzért ne adjanak — hamis szörmöt.

Felmondások a gabonatőzsdén. A gabonatőzsdén ma felmondtak 22.000 métermázsa búzát, 55.000 métermázsa rozst. Zabban nem volt felmondás.

A nagyderzsidaai kőszénbánya válsága. A nagyderzsidaai kőszénbánya válságos helyzetbe jutott. A bánya Krausz Adolf és testvérei czég tulajdonja, amely néhány hónappal ezelőtt megalakította a Société anonyme du charbonnage de Nagyderzsida czégü részvénytársaságot Genf székhellyel, hogy a maga viszonyait szanalja és a bánya üzemének folytatását lehetővé tegye. A részvényeket azonban nem tudta elhelyezni s ezzel csak súlyosította a helyzetét, mert meglehetősen nagy összeget fizetett a közbenjárásért egy zürichi czégnek. A czég passzívát körülbelül egyenegyed millió koronára becsülik, amivel szemben az egyetlen vagyontétel az alig értékesíthető szénbánya. A legnagyobb hitelező, a nagyváradi Bihar megyei Takarékpénztár. Ez az intézet a bányának a Máv-val kötött több ezer vagonra szóló szénzállítási szerződésre nagyobb előleget adott, amely egészen elvész, ha a bánya üzemet be kell szüntetni. Már pedig, ha új tőkét szeretni nem sikerül, az üzemet nem lehet folytatni, mert a bevételek mind a Bihar megyei Takarékpénztár r.-t.-hoz folynak be.

A tőzsdéi záróra. Számos tőzsdetag kérvényt nyújtott be a tőzsdetanácshoz, melyben azt kérik, hogy az utőzsdé zárórája a mostani 3 óra helyett fél háromra tűzessék ki. A tanács az üzleti forgalom esekélységére való tekintettel a kérelemnek helyt fog adni.

Az OMKE közgyűlése. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés közgyűlése iránt ugy a fővárosban, mint a vidéken igen élénk az érdeklődés. A közgyűlési megnyitó beszédet Sándor Pál országgyűlési képviselő, elnök tartja. A megnyitásban fővonalazni fogja az elnök az OMKE. legközelebbi programját. A közgyűlés az Egyesült Lipótvárosi Polgari Kör nagyertermében lesz április 6-án, vasárnap délelőtt 10 órakor.

Fizetéképtelenségek. A bécsi hitelezői véd-egyelt a következő fizetéképtelenségeket jelenti: Salzberger és Guthwirdh Munkács, Frisch és Dénes Békéscsaba, Burján László Keoskamét, Gresh és Türk Ujpest, Árpád-utca 60., Deutsch Hermann Sárosvatak, Bauer H. Eger, Stein és Kohn Nagyvárad, Alexander József Békés.

Uj személykocsik az államvasutakon. A magyar királyi államvasutak igazgatósága május hó elsejétől a főváros környékbeli forgalmában uj harmadik osztályu vasuti kocsikat állított be a forgalomba. Az uj kocsik nagy Pulmann-kocsik lesznek százhusz ülőhelyvel. Az ülőhelyek a vonat egész hosszúságában lesznek négy sorban, két sor egymásnak háttal a kocsik közepén, két-két sor pedig az ablak mellett. Egy-egy sorban harmincz-harmincz ülőhely lesz. Az uj kocsik különösen a reggeli és esti munkásforgalmat fogják lebonyolítani a főváros környékével.

Bosnyák tanulmányút Magyarországon. A tavalyi első boszniai kiállítás tudvaleg volt egy magyar kiállító csoport is, amelyet a magyar-bosnyák gazdasági központ szervezett. Ebből kifolyólag most a bosnyákok magyarországi tanulmány-utrá készülnek. A magyar-bosnyák gazdasági központ ma délután ülést tartott Székács Antal elnöke alatt. A kereskedelmi miniszterium képviselőjében Bálint Imre osztálytanácsos, a földművelésügyi miniszterium képviselőjében Balázs Ferenc titkár vettek részt. Dr. Balkányi Kálmán igazgató referált a tanulmányút eddigi előkészületeiről. Indítványára a Magyar-Bosnyák Központ kimondotta, hogy nagy örömmel fogadja a bosnyák vendégek érkezésénéz híret, hozzájárult a kidolgo-

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Használata valódi áldás gyomorbetegségeknek és székszorulásban szenvedőknek.

Igmándi keserűvíz

Az életről gyomorl 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.

Kis üveg 40 fillér Nagy üveg 60 fillér

TŐZSDÉK.

Gabonátözsde.

Budapest, április 3. A kőszáruüzletben szilárd volt ma az irányzat. Mérsékelt kínálattal szemben a malmok elég jó vételkedvet mutattak, mérsékeltlen jobb árakat is ígértek, az eladók azonban tartózkodók voltak és így tehát valami nagyon élénk forgalom nem fejlődhetett ki. Mindegyesze elkelt mintegy 13.000 q buza a tegnapi arannál 5-10 fillérrel drágábban. A legdrágább eladási ár 11.60 korona volt 79.5 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 10.87 1/2 korona 75 kilós felsőmagyarországi buzáért. Egyéb gabonaművek közül a rozs 5 fillérrel, a tengeri 10 fillérrel drágább, a zab szilárd. Forgalmomba került: 1300 q rozs 9.30-9.45 koronás áron, 200 q zab 9.95-10 koronás áron és 400 q tengeri 7.70-7.90 koronás áron. A határidőpiacon a mai üzlet részint magasabb tengerentuli jegyzésekre, főképp azonban arra a hírre, hogy az ország több vidékén most már nagyon kívánatos volna az eső, erre azonban kevés kilátás nyílik, igen szilárdan és a tegnapi zárlatnál jóval magasabb jegyzésekkel indult meg. A forgalom folyamán nagyarányú véleményes vásárlásokra szilárd maradt az irányzat, mi mellett még tovább emelkedtek az ár-folyamok. A déli tőzsdén igen élénk forgalom mellett szilárd maradt az irányzat. A tegnapi zárlatához viszonyítva, végeredményképpen ma az áprilisi buza 17 fillérrel, az októberi buza 18 fillérrel, az áprilisi rozs 8 fillérrel, az októberi rozs 18 fillérrel, az áprilisi zab 20 fillérrel, az októberi zab 12 fillérrel, a májusi tengeri 15 fillérrel emelkedett.

A kőszáruüzletben kötött:

Buza. Tiszavidéki: 1100 q 79.5 kg. 23.20 K, 100 q 79.5 kg. 23.15 K, 200 q 79 kg. 23.15 K, 200 q 79 kg. 23.15 K, 200 q 79 kg. 22.- K, 100 q 79 kg. 23.- K, 100 q 79 kg. 22.90 K, 100 q 78.5 kg. 22.70 K, 100 q 78.5 kg. 22.70 K, 300 q 78.5 kg. 23.10 K. Pestvidéki: 100 q 79 kg. 22.90 K, 600 q 78 kg.

22.80 K, 100 q 77 kg. 22.60 K, 5000 q 78 kg. 22.70 K, 100 q 80 kg. 23.- K. Felsőmagyar: 200 q 79 kg. 23.- K, 300 q 79 kg. 22.85 K, 150 q 78.5 kg. 22.90 K Budára, 500 q 78 kg. 22.70 K, 1000 q 77 kg. 22.65 K, 250 q 75 kg. 21.75 K. - Rozs: 300 q 18.90 K kppar, 850 q 18.80 K kppar, 200 q 18.60 K kppar. - Zab: 100 q 20.- K, 100 q 19.90 K kpf. - Tengeri: 200 q 15.40 K, 200 q 15.50 K ab hajó.

A határidőpiacon kötött:

Déllelőtt:

Table with columns for commodity names and prices. Includes items like 'Előfordult kötések (50 kg.-kint) 1913-ra.', 'Buza 1913 áprilisra 10.88-11.01-00', 'Buza májusra 11.15-11.25-20-27-25', 'Buza októberre 11.69-84-81', 'Rozs áprilisra 9.42-50-46', 'Rozs októberre 9.37-51-50', 'Zab áprilisra 9.88-47-42-49-46', 'Zab októberre 8.46-56-54', 'Tengeri 1913 májusra 7.61-60-70-69', 'Tengeri júliusra 7.83-82-94-91'.

1 óra 30 perccor zárulnak:

Table with columns for commodity names and prices. Includes items like 'Buza 1913. áprilisra 11.00-11.01', 'Buza októberre 11.81-11.82', 'Rozs áprilisra 9.46-9.47', 'Rozs októberre 9.50-9.51', 'Zab áprilisra 9.46-9.49', 'Zab októberre 8.54-8.55', 'Tengeri 1913. májusra 7.69-7.70', 'Tengeri júliusra 7.91-7.92'.

Bécs, április 3. (Saját tudósítónktól.) A ma-

gasabb külföldi árejegyzések és a szárazság miatt a panaszok semmiféle befolyással nem voltak a piacra, a nemzetközi politikai helyzet pedig megzilárdította a hatott. Rozs és tengeri 5, buza 10, zab 15 fillérrel drágult, a forgalom gyér volt.

Buza. Uj tiszavidéki 12-12.45, Mosoni és győri 11-11.40, Délv. 11-11.40, Felsőmagyarországi és csepei 11-11.45, Alsóausztriai 10.20-10.60. - Rozs: Felsőmagyarországi 9.50-9.75, Csepei 9.50-9.75, Ausztriai 9.25-9.63, Magyarországi 9.50-9.75, Csehországi 9.40-9.65. - Árpa: Morvaországi 8-9, Marchfeldi 8-8.40, Bécs. 8-8.40, Felsőmagyarországi 8-9, Csepei 7.80-8.25, Mosoni és győri 8-8.50, Délv. 8.25-9. - Malta: 7.90-8.15. - Takarmány: 7.40-7.60. - Magyar tengeri: 8.10-8.35. - Cingantín 9.90-10.40. - Magyar zab: új válogatott 10.65-11.05, elsőrendű 10.45-10.55, közepes 9.75-10.20, Ausztriai 9.30-9.55.

Értéktőzsde.

Budapest, április 3. A mai előtőzsde üzletlen volt, mert a külpolitikai helyzet bizonytalan-

zott utitervhez. Tudomásul vették, hogy a vendégek május 6-án fognak megérkezni és alkalmuk lesz, hogy alaposan szemügyre vegyék a tavaszi vásárt, amelynek megnyitó ünnepélyén is jelen lesznek. Budapestre vidékre fog menni a kiránduló társaság.

Az angol bank nem emeli a kamatját, Londonból jelentik; Az angol jegybank nem változtatta meg a kamatját.

A francia járadék esése. Párisból jelentik: A 3 százalékos francia járadék ma 81.50-re hanyatlott. Ez az árvesztés összefüggésben áll az-zal, hogy az új kölcsön magasabb kamatozása lesz.

Luczerna és löherfélék természetlágának fokozása. A mesterséges takarmányok természetese hovatovább nyer jelentőségében, mert az állattartás ma már mezőgazdaságunk egyik legjövendőbb ágja. Különösen a luczerna és löherféléknek van nagyon fontos szerepe, amennyiben ezek nemcsak nagy tömeget, de egyszermind igen kitűnő takarmányt is szolgáltatnak. Ezeket kellene tehát nagyobb területen is szolgáltatni. A magyar gazda azonban ezen növények természetese körül sem fejt ki mindig kellő gondot, időről sem olyant, mint a német gazdák. Luczernának, löherének szánt talajt nem műveli elég mélyen, nem alkalmaz elegendő istállótrágyát, különösen pedig nem használ foszfor-sav-tartalmú műtrágyákat, holott e növények foszfor-sav-fogyasztása rendkívül nagy s igen természetes, hogy az alkalmazott szuperfoszfátot nagy természetlágával hálják meg. Gyárás Józsefnek, az Országos magy. kir. növénykísérleti állomás vezetőjének most megjelent „Luczerna és löherkísérletek tanulságai” című munkája kimerítően ismerteti ugy a szerves, mint az ásványi trágyák hatását a luczernára és löherre s azon hazai kísérletek kivétel nélkül kedvező eredményét, melyek az ország különböző helyein löher- és luczerna-műtrágyázással végeztek.

Egybehívott közgyűlések.

- Április 5. Urikány-zsilvölgyi magy. közsébbánya r.-t.
Április 8. Angol-Osztrák Bank.
Április 8. Beocsini cementgyári Unió r.-t.

Felolós szerkesztő: DR. LUKÁCS GUSZTÁV JENŐ.

Kiadó-tulajdonos: Magyar Újságkiadó Vállalat. Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Main financial table with multiple columns: 'Budapesti értéktőzsde', 'Mál záró ár-folyam', 'Mál záró ár-folyam', 'Mál záró ár-folyam'. Includes sections for 'Allamadósság', 'Bankok', 'Takarékpénztárak', 'Biztosító társaságok', 'Gőzmalomok', 'Iparvállalatok', 'Borsjegyek', 'Köszlekedési vállalatok'.

sága még mindig visszatartja a spekulánsokat az üzleti tevékenységtől. A bécsi piac magatartása csak fokozza a spekulánsok tartózkodását és így a forgalom néhány kötésre szorítkozott. Az árfolyamok az összes értékekben lemorzsolódtak. A készáru-piaczon csak Salgóban és Hungária-szálló-részvényben volt kötés. A zárlat teljesen üzletlen maradt. A déli tőzsdé irányba a kedvezőtlen berlini jelentésre, valamint bécsi eladásokra, gyöngye volt. A forgalom azonban igen csekély maradt és az árfolyamok az összes értékekben 1-2 koronával csökkentek. A készáru piaczon a forgalom szünetelt. A zárlat gyenge maradt.

Az előtőzsdén költetett: Magyar hitel 800.50—811, Hazai bank 281, Magyar bank 553.25—554.50, Rima 717.50—718.75, Atlantica 348—349, Közúti vasút 653—654.50, Déli vasút 118—119, Salgó 746—747, Hungária szálló 700.

A déli tőzsdén költetett: Osztrák hitel 635—635.25, Magyar hitel 800.50—810.50, Per. kor. 82.72—82.87, Érték bank 300, Agrárbank 498—500, Magyar bank 553.75—554.50, Fabank 225, Bp. takp. 406, Rima 716.75, Közúti vasút 653.50—654.50, Konv. sorsj. 155, Drasche 1015, Salgó 744—747, Újlaki 235, Phöbus 199.75.

Utőtőzsdé: Osztrák hitel 635, Magyar hitel 809, Lezárt 509.50, Jelzőlog 436.50, Rimamurányi 716.25, Államvasút 705, Városi 365, Közúti 653.25, Magyar bank 553.50.

Bécs, április 3. A politikai helyzet tartós bizonytalansága kedvetlenséget okozott. Árfolyamok nyugodt forgalom mellett általában javultak. Osztrák járadékok kissé hanyatlottak.

Utőtőzsdé: Osztr. hitel 634.25, Magyar hitel 807.50, Anglo 339.50, Bankverein 519.50, Unian 589.50, Laenderbank 518.25, Államv. 704, Déliv. 116, Skoda 828, Dobányrészt. 318, Rimamur. 715, Alpesi 1057.70, Májusi járadék 83.45, Magyar koronajáradék 82.55, Török sorsjegy 226.75, Márka 117.81 — 85. Kedvetlen.

Berlin, április 3. (Értéktőzsdé.) Miután a spekuláció a Skutari-kérdés kiélesedése következtében ismét fokozott politikai aggodalmakba esett, túlnyomó tartózkodás és realizációra való hajlandóság mellett nagyrészt gyöngye volt a lefolyása. A folytatódó forgalomban ugyan időnként, tekintettel arra, hogy Jagow államtitkárnak a költségvetési bizottságban ma teendő nyilatkozatait megnyugtatóknak remélték, a gőzhajós értékekből kiindulva, némi megszilárdulás érvényesült, de a gyöngye alapirányzat végül ismét felülkerekedett.

főleg miután Jagow államtitkárnak később ismertté vált nyilatkozatai nem feleltek meg a reményeknek. A magánkamatláb csökkenése hatástalan maradt. Nősebben csökkentek a bánya és gőzhajós-részvények. Meridional-vasut részvényei átmenetileg szilárdabbak voltak. A készáru-piacz ipari értékei igen nyugodtak voltak. Napi pénz 5/4—5 százalékos, magánkamatláb rövid lejáratra 5, hosszú lejáratra 4% százalékos.

Berlin, április 3. A magánkamatláb rövid lejáratra negyed százalékkal 5 százalékra, hosszú lejáratra egynegyed százalékkal 4 háromnegyed százalékra hanyatlott. Napipénzt délelőtt sűrűn kárestek és 5 és fél százalékon, sőt olcsóbban is lehetett kapni. A Seehandlung ma nem volt a piacon.

Üzleti tudósítások.

Budapesti vágómarhavásár. Április 3. Felhajtott: Magyar bika 250 drb, ökör 1330 drb, tehén 900 drb, bivaly 24 drb, póvendékmárha 47 drb. Összesen 2560 darab. Árjegyzék (métermázsánként elősúlyban, levonás nélkül): Magyar hizott ökör, legjobb minőség 92—104-ig, kivételesen 107 K. Közép 66—90 K. Silányabb 56—64 K. Magyar paraszt marha 72—88 K. Silányabb 54—70 K. Tarka hizott ökör, legjobb minőség 94—108-ig, kivételesen 110—122 K. Közép 70—92 K. Silányabb 56—68 K. Bika, jobb minőség 70—90 K. Silányabb 56—68 K. Bivaly 50—72-ig, kivételesen 78—80 K. Magyar tehén 54—89 K. Tarka tehén 54—96-ig, kivételesen 98—106 K. Kiesontozni való marha 36—52 K. Növendékmárha 46—82 K. — A felhajtás kb. 500 darabmal nagyobb volt a multhatinál, dacára annak, az irányzat élenkebb volt, az árak szilárdak maradtak, sőt bikák és bivalyok 1—2 K-val mmázsánként magasabb árakat fizettek. Ezen körülmény annak tulajdonítható, hogy idegen vevők nagyobb számmal vettek részt a bevásárlásban és hogy a helybeli marhahus-fogyasztás erősödött.

Serfészkonzumvárosi jelentés. (A székesfővárosi állatvásár és közbiztonsági igazgatóságától 1913. évi április 3-án.) Előző napi eladatlán maradvány 1177 drb sertés. Pótfelhajtás 50 drb sertés, 2 drb süldő. Mai felhajtás (egynegyed 4-ig): 1329 drb sertés, 38 drb süldő. Összesen 2566 drb sertés, 38 drb süldő. Eladott 1719 drb sertés, 35 drb süldő. Mai maradvány 837 drb sertés. — Árjegyzék: Zsírserfés. Öreg I. rendű 350 kg. felüli életsúlylevonással 130—134 fillér. Öreg II. rendű 280—350 kg. életsúlylevonással 128—136 fillér. Fialat nehéz 300 kg. felüli életsúlylevonással 135—150 fillér. Fialat közép 220—300 kg. életsúlylevonással 128—158 fillér. Fialat könnyű 120 kg. életsúlylevonással 138—160 fillér. Süldő 50 kg. életsúly. 90—100

fillér. A vásár irányzata: lanyha. Az árak 4—6 fillérrel estek.

Heti lóvásár. A székesfővárosi Tattersall telepen ma megtartott heti lóvásárra felhajtottak 442 első-, 553 másodikfajú, összesen 995 lovat. Eladtak 515 darabot, ebből a székesfővárosi vágóhidja számára megvevett 136 darabot 80—240 korona árban.

Kivonat a hivatalos lapból

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a vezetése alatt álló miniszterium számvevőségéhez Rublein Adófi és Kertész József számvevőgályokat számtanpécsekké, György Endre és Hostyiczky Antal számellenőröket számvevőgályokká, Rozsnyai Sándor és Ferstner Károly számtanvezetőket számtanvezetőkké, Boday Ferenc és Kaplonyi Gyula fizetésellen számtanvezetőket valóságos számtanvezetőkké, Palotai István és Martencsik Béla számgyakornokot fizetésellen számtanvezetőkké és végül Husztek Sándor és Kiss Pál Lajos gyakornokjelölteket segélydíjas számgyakornokokká, Dező B. Antal nagyszobeni és Both Béla beszerzebányai tankerületi kir. főigazgatói irnokokat, a X. fizetési osztályban való meghagyással, tankerületi főigazgatói töltnokokká, Florek Ferenc okleveles középiskolai tanárt, a budapesti állami polgári iskolai tanítóképző intézetéhez a XI. fizetési osztályba internátusi felügyelővé;

a budapesti királyi magyar tudományegyetem rektora Balla Julia napidíjas laboránsnőt a XI. fizetési osztályba végleges minőségű sebészeti klinikai Röntgenkezelőnévé, Markó Ignác igazolványos alásztet ideiglenes minőségű egyetem szolgárá;

a marosvásárhelyi főügyész Palotás Lajos hagyásbodonai lakost a brassói törvényszéki fogházhoz fogház-őrre nevezte ki.

Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Csceskovits Róza málezai állami óvónőt a tállyai állami óvodához jelen minőségében áthelyezte.

Névmagyarosítás. A belügyminiszter Hartman Mór brassói lakos családijának nevének Heltai-ra kért átváltoztatását megengedte.

Pályázatok. A rimaszombati pénzügyigazgatóságnál pénzügyi főigazgatói állásra 2 hét; a székszárdi, csornai és újpesti járásbíróknál albirói állásra 2 hét; a gyónki járásbírósnál és az eperjesi törvényszéknél hivatalosolgai állásra április 30-ig; a nagyikéindai törvényszéknél hivatalosolgai állásra 4 hét alatt; az orosházi járásbírósnál irnoki állásra április 28-ig lehet beadni a pályázatokat.

„EGYETÉRTÉS”

politikai napilap.

Kiadóhivatal igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

A REJTÉLY KULCSA.

— FRANCZIA REGÉNY. —
HRTA: RICHEBOURG EMIL.

66
Mintha csak egy eszme foglalná el gondolatát, feje minduntalan égett. Sohasor órákig elült egy helyben, fejét kezébe mélyesztve, mozdulatlanul. Elmélyedt gondolataiban, s elsüllyedt rémképeiben.

János nagyon aggdótt; ura tudtán kívül hívatta Kalkutta legnevezetesebb orvosát. De mi hatalma van egy orvosnak a lélek fájdalmi ellen?

— Ez a bánat — mondá az orvos. — A grófnak mozogni, szórakozást kell keresni, például időnként tigrisvadászatra kell járnia.

Mozgás, szórakozás, éppen ez volt az, amitől a gróf irtózott. Hiszen csak a kertbe menetelt kieszközölni is nagy megerőltetésébe került Jánosnak.

Többször voltak olyan rohamai is, melyek az örültség jeleihez hasonlítottak. Gyakran egy neme a dühösségnek fogta el, mely abból állt, hogy ordított, lábával rugdalózott, mellet és homlokát ütötte; mindazt, ami kezébe jött, összetörte, vagy mint a gyermek keservesen elkezdett sírni és ha a sírásba belefáradt, azt dühös és haragos kitörésekkel végezte.

Egészen kigyógyulva Raymunda iránti szerelméből, azt többé nem is említette. De nem így volt a gyermekkel. Oh! A gyermek! Mindig az anyja által veszélybe döntött gyermekén járt az esze, sokszor meglepte ebben a hü János, midőn unalmas óráiban sítét álmaival vívódott.

A grófot különösen egy gondolat emésztette, mely egész lényét s agyát áthatotta. Oh, ez egy örökös emésztő és borzasztó eszme.

E szavak voltak alapeszméi: „Ha e parányi lény az én leányom volna”. Aggodalmas

borzadályal sugdosta e szavakat. Aztán sírásra fakadt. Oh, ez iszonyu emlékezet volt!

Vernier Jakab levelének egy pontja különösen megragadta emlékezetét. Nem bírta azt elfeledni. Mindig szemé előtt látta ama betűket, mintha tüzzel lettek volna írva. Ebből eredt dühösködése, mely őt örülthöz tette hasonlónvá.

Igy töltött a boldogtalan Soleure gróf csaknem egy évet Kalkuttában.

Már több ízben említette előtte János, hogy azért hagyta el Franciaországot egy hosszú utazás kockázatával, hogy India városait megtekintsék a néhány hónapot ott is töltsenek. Ime ez meg nem történt. A gróf mit se látszott hallani.

Egy napon azonban ismét felhozta János és errenyomban válaszolt a gróf: „Jól van, hát menjünk!” Ugy látszott, hogy ezt félg- és égalj-változtatás miatt kész leend megtenni és tán azt is reméli, hogy megszabadul az örökös kínzó gondolatoktól.

— Mikor akar a gróf indulni? — kérdezte János, nem bírván elnyomni örömet.

— Holnap.

— Jól van, holnap minden készen lesz. Hová akar utazni a gróf?

— Én nem tudom.

— De gróf ur...!

— Én megyek, ahová te akarsz. Te az egész világot akarod látni, tehát menjünk.

— Nagyon örülök, hogy gróf ur így vélekedik. Ha gróf urnak tetszik, ugy megnézhetjük cochinchinai telepünket, mely, miként mondják, nagy jövőnek néz elébe.

— Hát legyen, menjünk Cochinchinába.

— Onnan egy kicsit megtekinthetjük a chinai birodalmat, aztán Japán. Innen aztán, ha a nagy tengeri utazás meg fog tetszeni, át-mehetünk az ausztráliai Archipelagusba.

— Te, kedves Jánosom, miként látom, nagyon ismered a földrajzot.

— Ej, gróf ur, én amint éppen lehetett,

kissé megismerkedtem a világgal, előre elkészítettem uti terveinket s evégett átnéztem az utleírásokat.

— Ugy, ugy.

— Ez csakis a gróf ur érdeke miatt történt.

— Én nagyon is helyben hagyom jó célzataidat, — válaszolá Soleure gróf jóakaró meceolylyal. — Jól ismerem irántami hajlamaidat, kedves Jánosom; csak menj tovább és készítsd el utazási tervemet.

— No jó, gróf ur, ha egyszer Polynesiát, Ausztráliát és kivált a malayi Archipelagust láttuk, mely Sumatrát, Jávát, Borneót és a philippini szigeteket magába foglalja, egy kis sétát tehetünk az afrikai partoknál, ha ugyan az emberevő vadak akkorára fel nem emésztettek Ausztráliában, mert nem nagy válogatást tesznek a fehér emberekre nézve, kiknek husa nagyon izletesnek tűnik fel előttük.

Egy parányi mosoly siklott el a gróf ajkán.

— Azután, gróf ur, meg fogjuk látni, hogy megy a dolog Észak- és Dél-Amerikában és ha Braziliában nagy melegünk lenne, ugy, kissé felfrissíthetnénk magunkat Szibériában. Végre, ha — amit remélhetünk — utközben nem leszünk feltartóztatva, bentazzuk Európát és pedig egymásután Oroszországot, Ausztriát, Olaszországot, Portugáliát, Spanyolországot és ha ezekkel megelégszünk, egy pyrenei uton visszatérünk Franciaországba.

A gróf szeretetteljesen e szavakkal helyezte János vállaira kezét:

— Nagyan ügyes utmutatót találtam benned, kedves Jánosom!

A következő napon elutaztak.

Utasaink ezuttal azon feltétellel keltek utra, hogy az egész világot bejárják. A gróf végre belátta, hogy neki nagy mozgás- és helyváltoztatásra van szüksége és csakis ez szabódhatja meg.

(Folyt. köv.N)

SZÍNHÁZAK.

Péntek, 1913. április 4-én.

Nemzeti Színház

Este 7/8 órákor

A fátylak.

Számú 3 felvonásban. Írta: Henry Batillon. Fordította: dr. Sibestyén Károly.

M. Kir. Operaház

Este 7/8 órákor

Langaard Borghild felléptével
Siegfried.

A „Nibelung gyűrűs” című zenedrámá-trilógiájának második része 3 felv. Zenéjét és szövegét írta: Wagner R. Ford. Radó A.

Király Színház

Este 8 órákor

Pálmai Ilka, Fedák Sári és Nyárai Antal vendégfelléptével

A cigányprimás.

Operette 3 felvonásban Írták: Wilhelm és Grünbaum. Fordította Harsányi Zsolt, Zenéjét szerezte Kálmán Imre

Budapesti Színház

Este 7/8 órákor

Szókik a nagysága.

Leukek bohózat 3 felvonásban Írta: Bródy Miksa, Zenéjét szerezte: Mar os Ferencz.

Uránia Színház

Este 7/8 órákor

Napoleon.

Várszínház

Nines előadás.

Népopera

Este 7/8 órákor

Aranyseső.

Operett 3 felvonásban. Írta: Dédi Izor. Zenéjét szerezte: Zerkovitz Béla.

Vigszínház

Este 7/8 órákor

A mumus.

Vígjáték 3 felvonásban. Írta: Gavault Paul. Ford. Heltai J.

Magyar Színház

Este 7/8 órákor

Az isteni szikra.

Komédia 4 felvonásban. Írta: Frégely Gábor.

ROYAL-ORFEUM

VII., Erzsébet-körút 31

Telefon 110-22.

Minden este 8 órákor

a pazar áprilisi műsor.

Jarrow, a citromos ember. The Piccolo Co. 18 tagú lílputi cirkszusz és variété társulat Lucie König, a népszerű művésznő. 6 Comedy Piccaninnes, ragtime-eszopt. Blanche de Faunac öt relifjei. Dottie King. The Records. Paris Trio. Diák lakzi operett. „Piti Mozi” moziszekecs-paródia. K. Solti Hermin Szász Ilona, Virágh Jenő, Máthé Sándor új notákkal és a többi szenzációs új attrakciók. Előadás után ROYAL-CABARET. Jegyek elővétel díj nélkül válthatók a Royal-Orfeum jegypénztáránál és a városi jegyárúsió helyeken.

Vasárnap, április 6-án, délután 3/2 órákor mérs. helyáru családi előadás teljes esti műsorral.

ROYAL-ORFEUM

Telefon 110-22 VII., Erzsébet-körút 31. sz. Telefon 110-22

Minden este 8 órákor a pazar áprilisi műsor!

JARROW a citromos ember.

THE PICCOLO CO.

18 tagú lílputi cirkszusz és variété társulat. 4426

LUCIE KÖNIG

a népszerű művésznő. 6 Comedy Piccaninnes, ragtime eszopt. Blanche de Faunac öt relifjei. Dottie King. The Records. Paris Trio. Diák lakzi operett. „Piti Mozi” moziszekecs-paródia. K. Solti Hermin, Szász Ilona, Virágh Jenő, Máthé Sándor új notákkal és a többi szenzációs új attrakciók. Előadás után ROYAL-CABARET. — Jegyek az összes előadásokra elővétel díj nélkül, válthatók a Royal-Orfeum jegypénztáránál és az összes városi jegyárúsió helyeken. — Vasárnap, április 6-án, d. u. 3/2 órákor mérsékelt helyáru családi előadás teljes esti műsorral.

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-út 63. szám. :: Telefon: József 21-16.

11 órákor Kezdeté fél 9 órákor. 41239

Sláger! Ujdonság!

Az utolsó lepedő!

9 órákor. 9 órákor

Fegyvergyakorlat.

Bohózatok. Írták: GLINGER és TAUSSIG. Steinhardt új kuplékkal és kitaláló külföldi számok!

Előadás végeztével (éjfélkor) kedélyes kabaret-előadás. Előrendés ének- és táncszámok, fellépt. Reggelig cigányzene. Belépődíj nincs. Jegyek: Délelőtt 10-től 1/2 és délután 3-tól 6-ig a mulatóban és egész nap a Hírszóló-nagyteremben, Andrássy-út 19. és a Hírszóló-fürdő pénztáránál kaphatók.

Fővárosi Orfeum

Waldmann Imre igazgató. 44206 Nagymező-utca 17.

Ma és minden este vasárnap és csütörtökön délután is

Asta Nielsen

és a többi új szenzációs attrakció.

Az előadás kezdete 8 órákor

Jegyelővétel 10-1 és 3-6 óráig a nappali pénztárnál.

FOLIES CAPRICE

VI., Róvay-utca 18. Telefonszám: 14-22.

Ma:

A hadtestparancsnok ur

Bohózat 1 felvonásban. Írta: Tábori Emil. Rendező: Rött Sándor és

„Die Geschichte vom Wolf“

Jegyek elővételben: a nappali pénztárnál d. e. 9-1-ig és d. u. 3-6-ig Nirsch Andrássy-út 19. Sopronyi Rákóczi-út 1. „Az Est” kiadóknál és Bronner főzsde, Teréz-körút 54. — 12 óra után az első emeleti „Casino de Parisban” a világ legjobb ének és táncszámainak fellépte.

Sportszerű Lawa-tennis pályák építésre, helyben környéken és vidéken szakszerű munkával elvégeztetve.

KERTÉSZ TÖBÖR
sport halott

Budapest, IV., Kristóf-tér
Költségvetés, építési utasítás díjtalan.
Lawa-tennis és mindennemű sporttechnikáról árjegyzék ingyen es börtmentve.

Uj Idők

Szépirodalmi, művészeti és társadalmi képes hetilap.

Szerkesztő: Hercegy Ferencz.

Hercegy Ferencz lapja, az Uj Idők ezennel is híven fog ragaszkodni azon hagyományához, aminek a művelt magyar közönség kedvelt lapjává tette. Terjesztési fogják azt a modern irányt, a melynek szellemi életünk minden terén érvényesülnie kell. A mely tiszteli a hagyományokat, anélkül hogy maradt volna és szívesen enged teret az újnak, ha azt a természetes fejlődés hozza létre. Ezen az alapon az Uj Idők, mindenkor egyetemesi tudja szépirodalmi legjellegesebbjeit és szövegjuttatva hasábjain azokat is, akiknek nem volt nevük, csak tehetségük. Ez a kettős szempont lesz a jövőben is az irányadó. Az új évfolyom április 1-én kezdődik. Előfizetési ára negyedeve 6.- korona.

Kiadóhivatal: Budapest, VI. ker. Andrássy-út 18. szám a Mulató-ványszámot kértére ingyen küld

PALAIS DE DANSE

(TÁNCPALOTA). Kezdeté este 7/11 órákor.

VI., Szeresszen-u. 35. Telefon 120-77.

Szenzációs áprilisi műsor!!!

IRIS táncoló

előképek.

Les 3 Paz Calzado

a spanyol táncok királynője.

DIE 6 SONNENKINDER stranddyll. Les Armanis francia exentrikusok. Hansi Jackson szobret. La Malotras, Myriam & Danseur stb. stb. Előadás után párisi vig hangulat és táncmulatság reggelig. Kitűnő vacsora. Pénztárnyitás 9/10 órákor. American bar.

Royal Cabaret

Erzsébet-körút 31. Telefon 110-22.

Minden éjjel 12 órákor nagy nemzetközi cabaret előadás. szenzációs ének és tánc attrakció. Művészt: HANS OTTO, a bécsi Hölle rendezője. Legújabb sláger-számok, táncok és egyveleg. Fellelének: 6 COMEDY PICCANINNES, DUETT BORNOTS, Abonyi Irén, FRITZI CAJERÉ, Anny Douissant, Fodor Vilma, Dottie King, Miltz Kottner, Frieel Löwy, LA BELLE LISBETH, Toni Linstedt, Jenny Lili, Kelemen Böske, Thea Baronin Malberg, Erdélyi Farkas, Margot v. Müller, Madelaine Roggers, Virágh Marcsa, Margarethe v. Walden, Miltz Virelli, Frida Röck, Marietta Serena, Vally Renée, The Roggers, Ely Schalk, Kukó Vinco zenekara. Bal mablot. Keringőverseny. Egyveleg, legújabb dalok és kuplék. stb. stb. Belépődíj 1 korona. Egy óra után nincs belépődíj.

FERENCZY KABARÉJA

Gyár-utca 21. Telefon 73-27. Kezdeté este 7/10 órákor

44401

Szenzációs új műsor! Új művész attrakciók! Új szenzációs replők. Pompás bohózatok! Sláger számok! Kacagató politikai tréfák. Aktuális kuplék! Molnar Ferenc vig jelenete. Líptai Imre színpadi tréfa! Ferenczy Károly új dalai! Felolvasás a Petőfi-Társaságban. A bizonyítás. Debella. Az utolsó levél. A parlamenti őrség. Rendezés a Nemzetiben. Aranyeső stb. — Jegyek válthatók az összes városi jegyirodákban és a Kabaré pénztárnál délután 10-től 1 óráig és délután 4 óráig az előadás reggel. Vasárnap délután FERENCZY KABARÉ!

MAGYAR-NORVÁI TENGERI GÖZHAJÓZÁSI R.-T. FIUME.

Fiuméből Dalmáciába és Olaszországba.

A turisták által elismert legrövidebb és legkényelmesebb összeköttetés.

Fiume-Dalmácia: naponta hajóindulás, ezek közül hetenként négy gyorsjárat Fiuméből, Zara, Spalato, Curzola, Gravosa (Ragusa) Castelnovo és Cattaróba. Az utazás tartama Gravosáig csak 20 óra, Cattaróig csak 24 óra.

Fiume-Venezia: hetenként 3-6 gyorshajó-összeköttetés.

Fiume-Ancona: hetenként 2-3 gyorshajó-összeköttetés.

Fiume-Ravenna: hetenként egy járat oda és vissza.

Ezen gőzösköz közvetlen csatlakozásban közlekednek a Budapest felől érkező és Budapestre induló gyorsvonatokkal, melyek a hajóállomásig és onnan közlekednek; ugyancsak Venzia-ban és Anconában az olasz vonatokkal csatlakoznak Róma, Napoly, Bari, Brindisi, Bologna, Firenze, Milano felé, stb. A gőzhajók modern kényelemmel, hátfülkékkel, kitűnő étteremmel és a kényelmes és kellemes utazás minden kellékével vannak felszerelve.

Bővebb felvilágosítás nyújt a Központi Menetjegyrede, Budapest (V., Vigadó-tér 1.) és annak összes magyarországi fiókirodája.

Weinberger és Fodor

az összes

sportcikkék áruháza.

FOOTBALL

cikkékben az ország legnagyobb raktára

IV., Haris-bazár 4.

Telefon 113-59.

Minden sportágról külön árjegyzék ingyen.

Heti műsor:

Április hó	Nemzeti Színház	Magy. Kir. Operaház	Várszínház	Népopera	Vigszínház	Magyar Színház	Király Színház	Budapesti Színház	Uránia
5 Szombat	A fátylak	Eladott menyasszony	—	Hoffmann meséje a lower felléptével	Lakások	A farkas	A cigányprimás	Szókik a nagysága	A országos színház művészt a komédia előadása
6 Vasárnap	A fátylak	Tosca	—	A anyeső	A mumus	Királyok	Eva	Szókik a nagysága	—

A már 58 év óta díjazó trombitás Ismert, s a 71012. sz. Bm. leirat követelményeinek teljesen megfelelő

UJ-VUKOVÁRI

arctisztító kenőcs

szepítő, himlőhely, sőrőr, májfoltok, lakadékok, forrósgái pörccenek, orrvörösségek és minden egyéb arcvirágzások ellen, valamint az

uj vukovári
bőrszépítő szappan

mely az arckenőccsel a használati utasítás szerinti alkalmazva, még korosabb egyéneknek is viruló és tintal kinezést kölcsönöz.

Egy nagy tégely ára 1 kor. 60 fill., kisebb 1 kor., szappan 1 kor. Utánzatoktól óvakodjunk! Csak Krajosovics által Vukováron készített kenőcs valódi. Minden tégelyen Krajosovics a készítő arcképe látható.

Főraktár: Budapest, Király-utca 12. sz. és Andrássy-ut 26. Török József gyógyszerháza.

OLÁH GÁBOR:
KORUNK HÖSE
Verses regény.
Ara 3 korona.
Kiadja a
FRANKLIN-TÁRSULAT.
Kapható: **Lampel R.**
könyvkereskedésben
(Wodianer F. és fia r. t.)
Budapest, VI., Andrássy-ut 24.
és minden könyvkereskedésben.

LUSER L.-féle turista-tapasz.

Biztosan és gyorsan ható szert tyukszem, szemölcs és a talp, valamint a sarok bőrkeményedéssel továbbá mindenemű bőrelszarusodás ellen. A hatásért jár a zúzás vállatja.

E tapasz csak egy negyedórán létezik és pedig darabonként 1.20 kor. mindig határozottan LUSER-féle turista-tapasz kérendő.

Központi szék, raktár:
SCHWENK L.
gyógysz. Meidling-Bécs
Csak akkor valódi, ha minden használati utasítás és minden tapasz mellétes védjeggyel és aláírással el van látva, ezért is erre ügyelni kell.
Egy doboz ára 1 kor. 20 fill., vidékre 1 kor. 65 fill. előzetes beküldése mellett bérmentve.

Magyarországi főraktár:
Török József gyógyszerháza, Budapest, Király-utca 12. sz. és Andrássy-ut 26.

EVŐESZKÖZÖK

ezüstműből és alpacca ezüstműből,
DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK
a legelőnyösebben

POLGÁR KÁLMÁN

Budapest, VI., Teréz-körut 5. szám, I. emelet.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK.
ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Legelőcsőbb és legjobb hatású hashajtószer.

NEUSTEIN FÜLÖP

CUKROZOTT HASHAJTÓ LABDÁCSAI

(NEUSTEIN-féle ERZSÉBET-labdácsok.)

E pillák hasonló készítményeknél minden tekintetben többre becsülendők; mentek minden ártalmas anyagból, az altesti szervek bajjaitól legjobb eredményvel használhatván, gyöngéden hashajtók, vértisztítók; egy gyógyszer sem jobb s mellette oly ártalmatlan, mint e pillák a

székszorulás

legtöbb betegségek forrása ellen. Cukrozott kálicsok miatt még gyermekek is szívesen veszik.

Egy 15 pillát tartalmazó doboz 30 fillér, egy tükres, mely 8 dobozt, tehát 120 pillát tartalmaz, csak 2 kor., 2 kor. 45 fill. előzetes beküldése mellett egy tükres bérmentve küldetik.

ÓVÁSI Utánzatoktól különösen óvakodjunk! Kérjünk határozottan Neustein Fülöp hashajtó-labdácsot. Valódi csak, ha minden doboz törvényileg bejegyzett védjeggyel, piros-fekete nyomtatásban "Szent Lipót" és "Neustein Fülöp gyógyszerház" aláírással van ellátva. A kereskedelmi törvény-szerűleg védett csomagjaink aláírásunkkal vannak ellátva.

NEUSTEIN FÜLÖP, Szent Lipót-hoz címzett gyógyszerháza, Bécs, I., Planckg. 6
Kapható: Budapest, Török J. gyógyszerháza, Király-utca 12. sz. és Andrássy-ut 26. sz.

MOST JELENT MEG A MŰVELTSÉG
KÖNYVTÁRA LEGUJABB KÖTETE

A MAGYAR IRODALOM TÖRTÉNETE 1900-IG

FERENCZI ZOLTÁN SZERKESZTÉSE MELLETT IRTÁK ENDRÓDY SÁNDOR,
SIMONYI ZSIGMOND, KARDOS ALBERT,
PINTÉR JENŐ ÉS FERENCZI ZOLTÁN.

Az első magyar irodalomtörténet, mely a teljes anyagot egyetlen kötetben nyújtja. Megemlékezik minden munkáról, melynek jelentősége van és minden íróról, aki maradandót alkotott a magyar irodalomban. A szépirodalmat épen olyan alaposan tárgyalja, mint a tudományos és a régi irodalmat épen olyan gondosan tárgyalja, mint 1900-ig a legújabbat. A szaktudóst épen úgy kielégíti, mint a nagyközönséget, mert alaposága mellett mindig érdekes. Kiterjed a részletekre, anélkül, hogy terjengőssé válnék, és népszerű, anélkül, hogy felületessé lenne. Schol sem feledkezik meg az összefüggésekről, mindenütt rámutat arra a kölcsönhatásra, melyben nálunk a közelet és az irodalom állottak. Szép könyv, érdekes könyv és kiállításával is növeli az olvasóközönség élvezetét. — Kétszázkilencvennyolcz szövegképpel, ötvennégy fekete és négy szines műmelléklettel van illusztrálva.

KIADTA AZ „ATHENAEUM” R. T. BUDAPEST.
RÉSZLETFIZETÉSRE IS MEGRENDELHETŐ
MINDEN HAZAI KÖNYVKERESKEDÉSSEN.

A teljes mű ára
diszkötésben
24 kor.
Ugyanaz két
kötetbe kötve
30 kor.

EGLEO

FOGPER

Mindenütt kapható.
Ara 70 fillér.

THE GRESHAM

ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG LONDONBAN

Alapították 1848-ban.

Magyarországi Igazgatóság Budapest
V. FERENCZ JÓZSEF-TÉR 5-6. SZ.
(Száj palotájában)

Elfozad életbiztosításokat a legkülönbözőbb kombinációk szerint, előnyös és díjaz feltételek mellett. A „Gresham” könyvfeltételei kiválóan liberálisak. Kötvényei előnyhatalmasnak és megtámadhatatlannak. Légelhőzés (aviatika) következtében előálló halálos esetekben — ha a biztosítás már 3 évig fennáll — a társaság feltétlenül kártérítést nyújt, pótdíj fizetés kötelezettség nélkül. Fedeztételt tartat könyvnyomtatás felet kívánságára a biztosítás érvénybelépésekor azonnal kártérítési kötelezettséget vállal: öngyilkosság, párbaj vagy bírói ítélet folytán előálló halálos esetekben.

Vagyondíjazás 1910. decz. 31-én	261.200.007,16
Érvényben levő biztosítások	910.000.000,—
Biztosított feleknek kifizetett kártérítés	642.880.227,92
A magyar üzletre tartozó kötelezettség összeg	95.784.941,00
Magyar értékekben tényleg elhelyezett díjtartalék	96.042.252,10

FONTOS KÖNYV

ügyvédi és bírói vizsgára készülők számára valamint gyakorlati jogászoknak!

A MAGYAR MAGÁNJOG TÉTELES JOGSZABÁLYAINAK GYŰJTEMÉNYE

Összeállította STAUD LAJOS dr., kir. kuriai bíró

Kiadja a FRANKLIN-TÁRSULAT

Ara vászonkötésben 12 korona.

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése

(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál

Budapest, VI., Andrassy-út 21.

és minden könyvkereskedésben.

Dr. Gölis-féle emésztőpor (1857. óta kereskedelmi cikk.)

Étrondi szer, kitűnő hatása van a különösen nehezen emészthető ételek feloldására, valamint az általában emésztésre és így a test táplálására és erősítésére is. Naponta kétszer használva evés után egy kivételmentesítéve a nyelvre s a székletre általában jobbitve, kedvező befolyást gyakorol a hiányos emésztés következtében fellépő jelenségeknél, minők: gyomorégés, nyálkakepződés, székrekedés, aranyeres bántalmak, altatósi pangás stb.

Asványlik gyógymódnál mint elő- vagy utó-kúra vagy egyidejűleg a gyógymóddal kitűnő hatást fejt ki.

Minden doboznak dr. Gölis pecsétjével és a bejegyzett védjeggyel kell lezárva lenni s mindenkor hatarozottan dr. Gölis-féle emésztőpor kérésre a vevőel alkalmával.

Egy nagy doboz ára 2 korona 52 fill., egy kis doboz 1 korona 88 fill.

Dr. Gölis-féle egyetemes emésztőpor központi szétküldése: **BÉCS, I., Stefansplatz 6. (Zwettlhof.)**

Főraktár:

TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerháza, Budapest, Király-utca 12. sz. és Andrassy-ut 26. sz.

Az ATHENAEUM KÖNYVTÁR

legújabb kötetek

az olasz irodalom hírneves műveinek tökéletes művészetekkel megírt szerelmi regénye:

GABRIELE D'ANNUNZIO: A Tűz.

Regény. Ford. LYKA KÁROLY. 443 old. ... Ar.

1 Kor 190

Eddig megjelentek:

- M. Sbor Tamás: Komédiák. Novellák (424 oldal).
- Miró Lajos: Glória. Nov. (448 o.)
- Balzac: A számbőr. Reg. Fordította Harsányi K. (387 old.)
- Zola: Pascal orvos. Regény. Fordította Gerő Átila. (443 old.)
- Dickens: Két város. Regény. Ford. Bálint Mihály. (443 oldal).
- Anatole France: A Pingvinek szigete. Regény. Fordította Bolány György. (320 oldal).
- Csehov: Az orvos felesége és más novellák. (384 oldal).
- Börsche: Szerelem az éjjelvilágban. (1152 o.) Köt két kötet.
- Tolsztoj: Hecsel-Murát. Reg. Az ürdög. Elbeszélés. (374 old.)
- Voss Richárd: A költő és az asszony. Regény. (384 old.)
- Tóth B.: A holdgasszony dervise. (384 oldal).
- Maupassant: Egy élet. Reg. 372 oldal.
- C. F. MEYER: A barát nézve és egyéb novellák. Lányi V. fordítás. 384 oldal.
- Heltai Jenő: Hét sovány ezredő és más elbeszélések. (384 oldal).
- Geijerstam: Az ücske. Az örök rejtegy. Köt. reg. (384 old.)
- Anatole France: Az istenek szomszédai. Reg. (384 oldal).

EGY-EGY KÖTET ÁRA:

1 Kor 190

Kiadja az ATHENAEUM irodalmi és nyomdai r.-t. Kapható minden hazai könyvkereskedésben. 533

Sérültek!

A világhírű **Multiform-sérvkötő**

szabadalom leírását ingyen és bérmentve küldjük. — Kicsérélhető nyomlapok. Legfinomabb kiállítás, kényelmes viselet.

Sérvkötők egyoldalu 6-8-10-12-15 K kétoldalu 12-16-20-24-30 K

Műláb a leghatékonyabb kivitelben műkéz a legizlésebb kivitelében műfüző

Támgép, haskötő, gumiharisnya stb. saját gyárunkban jóállással, mérték szerint készíttetnek.

Nagy képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk.

Magyar Orvosi Műszertár

Epost, VII., Bákóczy-ut 32., a Rókus-kórházzal szemben.

A vörös keresztre ügyeljünk.

American Shoe Company Limited

Amerikai cipő r.-t.

Elsőrendű valódi amerikai cipő-különlegességek kizárólagos elárúsítása.

Tavaszi ujdonságok!

BUDAPEST

IV., Kigyó-tér 1. (Királyi bérpalota)

V., Dorottya-utca 6.

VII., Erzsébet-körut 42.

DEBRECEN

Piac-utca 44.

ZAGREB

Ilica 22.

Kérje képes árjegyzékünket!

KÖHÖGÉS

repedtség és hurut ellen nincs jobb a **RÉTHY-féle** pemetetű cukorkánál!

Vásárlásoknál azonban vigyázzunk és határozottan **RÉTHY-féle** kérjünk, mivel sok hasonlatos utánzata van. Az eredetinek minden egyes darabján rajta van a **RÉTHY**-név. 1 doboz ára 60 fill. Nagy doboz 1 kor.

Mindenütt kapható.

E hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges...

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges...

Házasságokat

diszkrétén, minden igénynek megfelelően közvetít...

Férjet keresnek:

gazdag délamerikai fiatal özvegy, 24 éves orosz ca. 50.000 rubel vagyonnal...

Szülőltványok

szülővesszők és kitűnő érmelléki hegyi borokvit...

Gyorsírás

és gyorsíró. A Gyakorló Gyorsíró Társaság szaktanfolyamát...

Egy fiatalkori

szin visszanyerését és hullás óvását tanítom 4 K 45 fillér beiktatásával...

Soványúság

Az egyedüli eredménytől kísért háziaszer a dr. William Hartly tanár...

Parlamentari

gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás különféle gépek...

Feltalálók

díjtalanul küld szabadalmi tanácsadót találmányokat minden államban...

Saját gyártmányú fűrdőkák 14 kor-tól felebb, fűthető kádak 60 kor-tól felebb...

ASSZONYOK!

Csak az én kipróbált szerem felülmutatottan a haviból zavarok...

MINDEN

fiatalembernek és hölgynek feltétlenül ajánlható a Társalgás Művészete című könyv...

Találmányokat

fömegeitkeket megvétele külföldnek Állandóan keres Róval és Társa szabadalmi...

Tokaji

számorodni 1906. évi 5 liter 11 korona. Tokaji édes aszúbor 5 félliteres...

MIKSZATH KALMAN

utolsó könyve:

Tövikes látogatóban

Elbeszélések (Az író könyvalakban még meg nem jelent, utolsó elbeszélései és reánytorédeko.)

Ara fűzve 5 korona, vászonkötésben 7 kor.

Kapható:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, Andrásy-út 21, valamint minden könyvkereskedésben.

Örökre

irtója tyukszomnek, minden borbajnak, fagyásnak, viszketognek 80 fill. Fogfájást rögtön szüntető 1 kor. Relhánó, Nagykáta, Pestmegye.

Szabadalmakat

külföldi értékesítésre elfogad Róval és Társa szabadalmi és értékesítési osztálya Budapest, József-körút 21.

Szingazdag természeti leírások!

Makay Béla Hegyen-Völgyön Természeti és vadászképek

Szerző ezen újabb könyve méltán sorakozik az előbbiekhez. Ilyet, költői lendület van minden leírásában, rajongó szeretet a szabadság: a természet iránt.

Ara 6 korona.

Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, Andrásy-út 21 és minden könyvkereskedésben.

MAKAY BÉLA új könyve:

A LÁP VIRÁGA és egyéb írások

Ebben az új könyvében is megmarad a természet bábijos világában, amelyet nálánál senki sem ismer és nem érez át jobban, de már nem csupán természeti leírásokat és vadászképeket ad, hanem történeteket is kerélt ki.

Ara 4 korona.

Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, Andrásy-út 21, valamint minden könyvkereskedésben.

Zálogcédulákat

veszek. Bizálógostott briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetom.

Singer Jakab ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán.

Kitűnő tanerő

elismert legjobb módszer szerint tanít gymnáziumi, roál- és polgári iskolai tárgyakból. Előkészít teljes sikerrel bármely magánvizsgára, érettségire, önkéntességire. Egyenkénti oktatás. Abámulatos eredményeket igazoló okiratok felmutathatók. Külön gyorsírási tanfolyam. Két tanuló teljes ellátásra felvétetik. Fordítások elfogadtnak. G. H. Budapest, VIII. ker., József utca 52., III. 22.

A magyar memoir-irodalom érekessege!

ZICHY GÉZA GRÓF EMLÉKEIM

Első kötet. Ara 6 korona

Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál, Budapest, VI. ker., Andrásy-út 21. szám és minden könyvkereskedésben.

„Hungária beszélő-gépek

tölcsernélikiek is kizárólag eredeti első-rangú gyártmány, részletfizetésre is olcsón kaphatók.

Deményi és Társa Budapest, VI., Teréz-körút 4. Kérje Arjegyeket.

10,000 magas tövis

rózsafa 2 éves erős koronával, minden színben és fajban kapható 1 korona árban darabonként Ujhegyi Rózsatelep, Székelyhid Biharmegye.

Régi jó üzlet

vegyszerkereskedés Budapest környékén teljesen berendezve olcsón bérbe adó, esetleg olcsó árban előadó hazzal együtt. Bővebbet a tulajdonosnál Nagy Ödönél Váci-ut 34. L. 4.

Tülevelűk

székfűdés megkezdődött Lucfenyő 30-220 cm. magas 1 drb 25-200 fillér, tölgyfenyő 20-300 cm. magas darab 70-300 fillér, fehérfenyő 30-300 cm. magas drbja 70-250 fillér, fetelefenyő 30-100 cm. magas drbja 70-100 fillér, vörösfenyő 30-300 cm. magas drbja 70-300 fillér, banksfenyő 20-120 cm. magas drbja 50-120 fillér. Exotikus (külföldi) tülevelűk 70 lezsebb faiban, drbja minőség szerint 1-5 korona, 100 drból álló bel- és külföldi tülevelűfa gyűjtemény 50-300 cm. magasában K 100.-, 50 drb K 55.- 25 drb K 30.- 20 millió értékesítő 3-5 éves kocsányostölgy 1000 drbonként 15-25 K; szubing 150-250 cm. magas 1000 drbonként 65 korona. Továbbá gyümölcsdiz-, sor- és szomorufák, fajbaromlik és ezek tojásai valamint vadász- és díszfacának és ezek tojásai. Képes arjegyket kívánatra ingyen küld: Gróf Batthyány Zsigmond uradalmintézősege, Csendlak. u. p. Ferencak, Vas megye.

ADORJÁN ANDOR

könyve: SORSOK ÉS PÁLYÁK

Irodalmi arcképek. Ara 3 kor.

Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) R.-t.-nál Budapest, Andrásy-út 21 és minden könyvkereskedésben.

Ájtók, Ablakok

vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és ablakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál BUDAPEST, ULLÓI-UT 123. Telefon: 62-88. Alapított 1886-ban.

MAGYAR LÁNYOK

Képes hétfelap fiatal leányok számára. Szerkeszti: TUTSEK ANNA. Előfizetési ára negyedévenként 3 K.

SINGER és WOLFNER Andrásy-út 1E. sz.

AZ ATHENAEUM KÖNYVTÁR

legújabb kötete: az olasz irodalom hírneves művelőjének tökéletes művészetét megírt szerelmi regénye:

GABRIELE D'ANNUNZIO: A TŰZ.

Regény. Ford. LYKA KÁROLY. 448 oldal. - Ára csinos kötésben Eddig megjelentek:

- KÖBOR TAMÁS: Komédiák. Nov. (424 old.) BIRO LAJOS: Glória. Novellák (448 old.) DALZAC: A számárber. Regény (387 old.) Fordította harsányi K. ZOLA: Pascal orvos. Reg. (448 o.) Ford. Gerő A. DICHENS: Két város. Reg. Ford. Bálint M. (448 o.) ANATOLE FRANCE: A Pinguin szigete. Regény. Ford. Büllény Gy. (320 o.) CSEHOV: Az orvos felesége és más novellák. (384 oldal.) BÖLSCHE: Szerlem az első világában. (1152 oldal). Két kötet. TOLSTOJ: Hadzi-Kurát. Regény. Az ördög. Elbeszélések. (374 old.) VOSS RICHARD: A kőlé és az asszony. Regény. (384 oldal.) TÓTH BELA: A boldog asszony derüve. (372 oldal.) MAUPASSANT: Egy élet. Regény. (372 oldal.) C. F. MEYER: A barát náza és egyéb novellák. Lányi V. ford. (384 o.) HELTAI JENO: Hét sóvány esztendő és más elbeszélések. (384 o.) GEIJENSTAM: Az őcsike. Az örök rejtély. (384 o.) ANATOLE FRANCE: Az istenek szemjárnak. Regény. 384 oldal.

Minden kötet ára 190

Kapható minden könyvtárban. Kijárá az Athenaeum irod. és nyomdai r.-társ.

Disztertkevelők

kérjonek Arjegyeket az első magyar diszertényo faiskolától. Tulajdonosa: Copony Béle Körmond. 120 fajta tülevelűfák, lombfák, sorfák, díszserjék kaphatók.

ÚJ KÖNYVI!

GYULAI PÁL KRITIKAI DOLGOZATOK

1854-1861. Ara 5 korona.

Hét nagyobb kritikai essay van e kötetben, Gyulai Pál munkásságának az az irodalomtörténeli fontosságú része, melylyel irodalmunk legáltalmasabb kritikusa és felelmetes polemikusává küzdött fel magát.

Megrendelhető: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, Andrásy-út 21, valamint minden könyvkereskedésben.

Hirdetések felvételnek a kiadóban